

శ్రీ త్యాగరాజమృదయము

ఈ పుస్తకము సుమారు 580 పుటలగుల నాలుగు సంపుటములుగా నుండి ప్రకాశితములై
ముద్రింపబడి పేలువైందు చేయబడి యుండునది. 4 సంపుటములగుల పేట్టు 1-కి ధర రూ॥ 16.
సంపుటము 1-కి రూ॥ 4. మొదటిసంపుటము తయారై యున్నది. రెండురూపాయలు ముందుగా
మా కంపెనీకి నెలఖర్చులలోగా పంపి ఆర్డరును రిజిస్టరు చేసుకొనువారికి ఒకపేట్టు 14 రూపాయల
కివ్వబడును. తపాలుఖర్చు ప్రత్యేకము.

ఇందలి విషయములు:— సహనీయులగు శ్రీత్యాగరాజ ఆయ్యగారిచే రచియింపబడిన
శ్రీరక్షములలో 800 శ్రీరక్షములను చక్కబెట్టి వానికి అవతారిక, మూలము, ప్రతిపదార్థము,
విశేషార్థములును, రాగలక్షణము, స్వరసాహిత్యములును వ్రాయబడియున్నవి.

గానభాస్కరం:— ఇందు సంగీతశాస్త్ర రహస్యము లన్నియును స్వరతాళ
ములతో అనేక శ్రీరక్షములు, స్వరములు, పల్లవులు మొదలగునవి సాదాటైన ఊపకణములును ఇందు గలవు. దళసరి కాగితములలో
ముద్రితమైనది. వుంచి గ్లేజుకాగితములలో ముద్రితమై పేలువైందు చేయబడినది. పేరు రూ॥ 7-0-0.

సంగీత ప్రదాయిని:— హిందూ సంగీతమును స్వంతముగా నేర్చుకొనుటకు పిలుగునది. హామ్యోనియము
నేర్చుకొనుటకు తగినది. ధర 1-కి రూ॥ 3.

త్యాగరాజశ్రీరక్షలు ధర 1-కి రూ॥ 2. భక్తవిజయము ధర 1-కి రూ॥ 5. ప్రళయభైరవము ధర 1-కి రూ॥ 0-12-0.
విజయసింహుడు | ఎమ్. ఆది కంపెనీ, 60/5 భద్రయ్యన్ వీధి, ఎన్.పి. నేడు, మద్రాసు.
4 భాగములు రూ॥ 2-8-0

విఠాపురంరాజుగారికి అభినందనములు

11 వ తేదీని కాకనాడలో జరిగినసభలో పి. ఆర్. కా
తేజి ఉపాధ్యాయులు, విద్యార్థులు శ్రీవిఠాపుర మహారాజు
గారికి వహారాజుబిరుదుముఖచ్చిందుల కభినందనములు సన్మాన
పత్ర మొకదానిని పంపించిరి. ఈసభకు విశోపియనాలు, ఉ
ద్యోగులు, వక్త్రులు, పాదలు యానన్యంది విచ్చేరిరి. కాతేజి
చాలు పిక్కటిల్లి పోయెను. చాలు క్వింగారింపబడెను. ఉదయం
8 గంటలకు శ్రీ విఠాపురం వారిమహారాజు లిరువురు రాగా
వారిని ప్రిన్సిపల్ ఎన్. కొన్నిగారవించి భవ్యమాలలంకృతులుగ
తేసిరి. దైవప్రార్థనతో సభ ప్రారంభింపబడినది. అనంత
సంస్కృతములను అంధ్రమును పద్యములను రచించి చది
విరి. తిర్యక్తి ప్రిన్సిపల్ సన్మానపత్రమును చదివెను. అంతట
మహారాజుగారు జవాబు చెప్పటలో వెనుకటి ప్రిన్సిపల్ గా
రగు వేంకటరత్నం బాదులుగారినిగురించి ప్రస్తుతప్రిన్సిపల్ రామ
కృష్ణారావుగారినిగురించి పోషిరి. కిరీంపించినవారెల్ల సహాయ
మును కొనిబిడ్డలెల్ల సహాయము గావించుట విధి యియు
తమ్ములించి చేసిన పుణ్యములో కొంచెమైనను అన్యతనందు
టకు తాము చేయుప్రయత్నములందు దైవము తోడునీడమై
యుండుగాక ఇది దైవమును ప్రార్థించు చున్నా మని యు
డెడిది. ప్రిన్సిపల్ గారి వందనమర్పణములతో సభ ముగిసెను.
కాతేజి కానాడు నెలకొంగబడెను. సాయంత్రము 8 గంటలకు
సోపానాగారిండు గరిగెను. కాతేజి ఉపాధ్యాయులను శ్రీ
మహారాజుగారికి పరిచయము చేసిరి. ఇతర చదివిన పద్యముల
లో శ్రీనారి గుగులులను తెలియజేయుచు వారిశ్రేయస్సును
గోరు పద్యమును మూల మిట ప్రచురించుచున్నాము.

శ్రీ కృపణాపి యందల దుపకారమొనరించు
చుట్ట మేదన నిన్నె మాపవలయు
నఖిలశాస్త్రములు కాధాచరుణశా
సింధు వేదన నిన్నె చెప్పువలయు
సంధాదిపేదం కన్నదానము నేయు
కాతేయేదన నిన్నె తలపవలయు
బతుకాతము లేక ప్రజలక బాలించెడి
యధిపుఁ డేదం నిన్నె యరయవలయు॥
శ్రీ॥ నన్నిటను మున్నుగా నిన్నె యెన్నవలసి
నట్టి రావునంకాద్వికారంక నూర్య
రాణా! నీకొసంగిన మహారాజ బిరుదు
పుత్త్రప్రాప్తికి నంబునక తానలు గాత॥

శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక నవశతాబ్ద వర్ధంతి

రాజమహేంద్రవరమున నెట్టెంబరు
8 వ తేదీని జరుగును

శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డిగారి
రధ్యక్షతతో వహింతురు.

నెట్టెంబరునెల 8 వ తేదీ శుక్రవారమునాడు అనగా
భాద్రపద బహుళవిదియ రోజున రాజమహేంద్రవరమున
జరుగవలయు శ్రీ రాజరాజనరేంద్ర పట్టాభిషేక
నవశతాబ్దవర్ధంతి మహాసభకు శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగ
రెడ్డి (ఎం. ఎల్. కె.) గారిధ్యక్షతకవహించ దయతో సంగీతించి
రని గౌరవకార్యదర్శి శ్రీయుత భావరాజు వేంకటకృష్ణారావు
గారు మాకు తెలిపిరి.

నలంటిగును కత్తితోపాడుచుట
జూలై 24 వ తేదీ రాత్రి ముఖభాగవారులో నొక్క
వలంటిగు పండి ఆనుతడు (నీలావర్నినివాసి) కల్లు దుకాణ
మువద్ద బోధించుచుండ నెవరో కత్తితో నతనికడుపువై పొడి
చిరి. అతడు వైద్యశాలలో నున్నాడు. నయమగుచున్నది.

బ్యాలీనమ్మె
బ్యాలీ ఇంజనీరింగు పదవపొందెనమ్మెముగిసెను. ఎట్టి
వకతులను గోరకనే పనివారిదు పనిలో ప్రవేశించుచున్నాడు.
బ్యాలీజనపనార యంత్రాలయపు సమ్మె జరుగుచు నే
యున్నది. చాలమందిసమ్మెదాడు పనిలోకేరుటకు యంత్రా
లయపుద్యారముదగ్గరకు వచ్చిరి. సమ్మెనాయకులప్రార్థనముచే
వీరు మరల వెనుకకుపోయిరి. పోలీసుసహారాలో వేరసములు
కురీల కియబడినవి.

వేమూరు వేంకటకృష్ణమ నెట్టి అన్ సన్సు వారిచే ప్రకటించబడిన
శ్రీ కృష్ణ కల్ప తరంగిణి
మూడాశ్వాసములు టీకాతాత్పర్య విశేషార్థములతోను
ఆంధ్ర పద్యములతోను
ఎ. కణ్ణన్ నెట్టి అన్ కంపెనీ వారిచే విక్రయింపబడును.
నెం. 286, అప్పా బిల్ డింగు, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.
క్యాటలాగు ఉచితము

OM
Mysore Government Security Life & Marriage Assurance Co., Ltd. Mysore.
Loans From Rs. 1,000 to Rs. 8,000.
Will be Given Without Interest and Without Security To all Bondholders Every Year.
Houses from Rs. 500 and Upwards will be Purchased Without Capital and Without Trouble for our Life Policy holders.
For Prospectuses and Agency Terms, Please Apply to Messrs. P. K. Rau & Sons, Chief Agents, Madras Presidency, Native States & Ceylon, 289, Thambu Chetty Street, MADRAS.

పోటలిన్ (1)
దంతవ్యాధి సంహారిణి
సకలరోగములను పోగొట్టు నొక టుటుండావధము
ఈ లోషను 5 బొట్టు 2 బొట్టు నిల్వలో 30 రోజులకు రెండుపూటలు పుక్కిలించిన పంటికోప్పి, పండ్లు
జిలుపెంచుట, పంటిచుండోక్తము, చీము ప్రవించుట, దుర్వాసన, పండ్లుఆడుట, పిటిని పోగొట్టి, పండ్లుగుట్టివరచును,
నోటిని నువ్వానతో నుంచును. పండ్లను శుభ్రముగ నుంచును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 1-0-0.
సుఖన్ జాన్ (నూతనోత్పత్తి)
గాయములకు, కీళ్ళపట్టుకు, నొప్పులకు రొమ్మునొప్పులకు, కాళ్ళచేతుల పట్టుకు, మెడనొప్పి, కంఠనొప్పి,
చర్మముమీద మంటలకు, దగ్గులకు, శీలము, జలదోషము, విషజ్వరములకు, నడుమునొప్పి, కత్తిగాయములకు దోష
కాటుక, ఇతరవిషకాటుకలకు, ఇంకను అన్ని నొప్పులకు వైపుత, తైలము మొదలగునవి పూత పూయు సకల
నొప్పులకును ఉపయోగించును. బుడ్డి 1-కి రూ॥ 0-8-0.
మదరాసు కెమికలు ఇండస్ట్రీసు (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం నెం. 1208, మదరాసు.

సిద్ధమకరధ్వజ (దైవజ్యోత్సావళి 920 పుట)
ఇది ఆయాశ్వేషధములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధిచెందియున్నది. ఇందు శుద్ధిచేసిన రసము, బంగారము, కస్తూరి, పచ్చ
కర్పూరము మొదలగు విలువల ద్రవ్యములు చేయియున్నవి. వైగ్రంథములోని యోగము ప్రకారము నిర్దుష్టముగా మాచే
తయారుచేయబడియున్నది.
కో॥ శ్వేచ్ఛాహారవిహారోః సకదాచిద్విషద్యతే । మేధాయాః కాంతిజననః కామోద్దీపకకృచ్ఛకాః॥
బుద్ధిని, ఆయురాయును నృద్ధిచేయును. శరీరమునకు కాంచినయ్యును. హెచ్చుగ ధాతుపుష్టితేసి కామోద్దీపనము
గలిగించును. అతిమూత్రము, తీయ, కుభిరోగములు, మొదలగు ధాతుతీయకరములగు వ్యాధులలో హెచ్చుగ సుఖ
యోగకరము. ఉపయోగించువిధానము మందుతో బంపబడును. మెల 25 మూతలు రూ॥ 5-0-0
ఆంధ్రఆయుర్వేద ఫార్మసీ (లిమిటెడ్) వసూలైన మూలధనము 1,12,995.
డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీవతి బి. యె., ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారిచే స్థాపింపబడినది.
19 హాంస్ రోడ్డు హంటురోడు, మదరాసు.
నిర్దుష్టముగ తయారుచేయబడిన కాశ్మీరుశ్వేషధములకు పుట్టినిల్లు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

అమెరికాదేశమునందు తయారుచేయబడి

ప్రపంచమందు అంతటను అతి సుందరమైనదని

వేరు పొందిన సేప్టి మంగల కత్తితో (1)

మీరే ఔరము చేసికొనుడు

Brownie

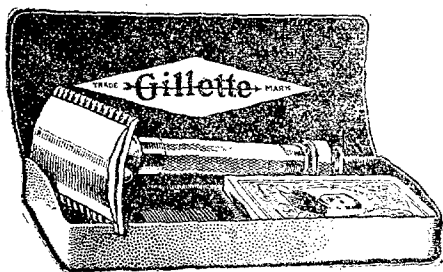
జ్రానీ

ధర రూ. 4-8-0 లు మాత్రమే.

ఇంతవరకు గిల్టెటు రేజరులు

రూ. 12-0-0 కంటే తక్కువ ధరకు

విక్రయించ బడలేదు.

క్రొత్తగా అభివృద్ధి జేయబడిన గిల్టెటు రేజరు

ధర 1-కిరూ. 21-8-0 అంతకు పైగా యుండును.

Gillette Safety Razor Co.,

BOSTON, U. S. A.

Representatives: Muller & Phipps (India) Limited, Calcutta, Bombay, Madras, Karachi, Rangoon

సులభము!

మంచి గిల్టెటు కత్తిని రేజరులో నుంచి
సబ్బు తడవి, ఔరము చేసికొనుడు.

సుఖముగా నుండును!

సులభముగా ఔరము చేయును, ముఖ
ము శుభ్రముగాను, చల్లగాను, అంద
ముగా నుండును.

అపాయము లేదు!

గాయములు కలుగ నీయకుండను, చర్మ
మునకు మంటలు లేకుండునట్లును, శుభ్ర
ముగా వెంట్రుక లన్నిటిని పూర్తిగా
తీసివేయును.

ధర సులభము!

ధర అతికాక ఒక కత్తి (బ్లెడు) అనేక
ఔరములకు ఉపయోగ పడును.

లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగము

కామన్వెల్త్ లో సివిల్ సర్వీసును గూర్చి లాయడ్ జార్జిగారు చేసిన ప్రసంగమునట్లు తన యాసమ్మతిని జూపుటకై పంజాబు లెజిస్లేటివ్ కౌన్సిలు సభ్యుడు వహ్లాద్ మియాక్ పానెవాజ్ గారి యభ్యుతీక్రీడ రాజప్రతినిధిగారిదగ్గరకు జోయి తమ యాసమ్మతిని తెలియజేసెనట.

ఉత్తరపురపు లిబరలు సంఘమువారు

లాయడ్ జార్జిగారి ప్రసంగము నాక్షేపించుట

ఉత్తరపురపు సంఘమువారు, ఎ. పి. సేనుగారి యభ్యుతీక్రీడ క్రింద జరుగుచున్న మతశమును 17 తేదీన జరిపిరి. కరుణాకరమింకా ధాకర్సీగారి మరణములకు వగచిరి. మొన్న కామన్వెల్త్ లో సివిల్ సర్వీసును గూర్చి చేసిన లాయడ్ జార్జిగారి ప్రసంగము 1917 ప్రకటనమునకును, 1919 సంస్కరణ చట్టములకును సార్వభౌము: ఆభియమునకు విరుద్ధము, దీనివలన భారత ప్రపంచమంతయు కోపాద్వీపితమై యున్నయది. దీనివలన చాలచిక్కిలు గల్గునని ఈసంఘమువారి యభిప్రాయము. కనియూ భారతీయులనుగూర్చి అధినివేశపు కార్యాలయమువారి చర్య భయోత్పాతమున నున్నది. కేటాబు ప్రభుత్వమువారి కాసనములుగూడ అన్యాయమున నున్నవి. కాన ప్రభుత్వమువారు కేయభారతీయుల సత్వములను కాపాడుటకు ఇండియా గవర్నమెంటువారు త్వరలో చర్య దీనుకొనవలెను. సంయుక్త రాష్ట్రముల జల్లాబాద్ల చట్టమును ఆమోదించుచున్న రను మాడతీర్మానములు చేయబడినవి.

హరిశ్చంద్రవివేకాదాస్ ఎం. ఎల్. సి. గారి

యభిప్రాయము

హైదరాబాదు (సింధు). ఆగస్టు 16.

ప్రధానామాత్యుని ప్రసంగము: కలంకేసి నది. బాలగర్ మైది మొత్తముమీద మీకు స్వరాజ్యము వచ్చునని ఆర్థికములు జేసి ప్రకటించి ప్రతిపాదనము జేసిన కాసనసభలు గాననశములు. పరిణమించినవని యనుకొనవలెను. ఇతరకంటె యధ్యుర్యకమే మనప్రజలకు ప్రతిపాదన మెంటు వారి యభియములందు విశ్వాసము అనలేపోవును. దీనిని గూర్చి ముందు జరుగబోవు ఢిల్లీసభలో తీర్మానమును వారి క్షౌర్యముగా రుపపాదించెదరు.

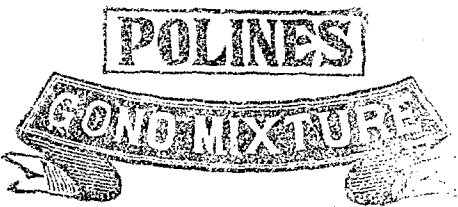
హైదరాబాదు జనసమ్మేళమును

తొలగించుటకు 50 వాల్టర్ ప్రేక్షకులుగారి యభ్యుతీక్రీడ క్రింద జరిగిరి. మంశవారమువారు సమావేశ మొకటి జరిగెను. ప్రారంభమున జేయవలసిన పనులను నిర్ణయించుకొనెరి. హైదరాబాదు కంట్రీ కౌన్సిలు మునిసిపాలిటీవారి కిచ్చివేసిన దానిని గ్రాత్తగోతిలో స్థాపించవలెను. అందులకీ ప్రదేశమును ప్రేక్షకులుగారు పరిశీలించెదరు. జనసమ్మేళ ప్రదేశమును 19 తేదీన పరిశీలించెదరు. క్యాక్రమ మంతయు హా. వ్యము. ప్రజలుమాత్రము విన్నపమును జేసికొనవచ్చును. జనసమ్మేళము మాట అందరును అంగీకరించిరి. బొంబయి ప్రభుత్వమువారిద్వారా నివేదికమును 24 తేదీన బంపెదరు.

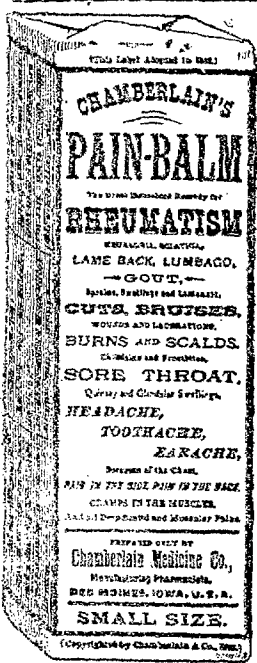
బొంబాయి జె. జె. వైద్యాలయముదురన్యాయము

బొంబాయి, ఆగస్టు 16:— వైద్యురన్యాయమును స్వయముగ కనుగొనుటకు బొంబాయి నుండి పంజాబీగారు వచ్చిరి.

ఆర్థిక పరిస్థితులు చక్కనుండుటకై ఆర్థిక పత్రములో వేయబడిన గ్రాంటుకు లోపున వేయవలయునని జేయవలెననిరి. ఈ ఉత్తరువు జె. జె. వైద్యాలయములకు మాత్రము చెల్లుదు. కన్నులు క్లాగుగారి కీయుత్తరువు పాఠాటన ఎటులనో బోయి చేరినది. ఒకవేళ ఆట్లు పాఠాటన జరిగినను కన్నులు క్లాగుగారు ఈవిషయమును గూర్చి జరిగిన క్లౌరహాము నెరతుజూచి ప్రవర్తించి యుండవలసినది. జాగ్రత్తగ ఈవిషయమై జరిగిన ఉత్తర ప్రభుత్వములను ఆయనజూచి యన్న ఈ ఉత్తరువు బొంబాయి నగరపు వైద్యాలయములకు జేరదనిని ప్రకటించినది ఆ వైద్యాలయమును పోషించుట ప్రభుత్వమువారి విధి. ఆస్పత్రి ఆకరణలో రెండుశతములు కనిపించిన మాట నిజమేనానా యందు కన్నులు క్లాగుగారి నేయడిగినయొ అదంతయు శుద్ధాబద్ధమని ఆయన డెప్యూరనియ 5 తేదీన ఒక శతము కనబడినమాట నిజమేయనియు కాని 11 నిగిళము కాదని జెప్పినయొ పంజాబీగారు దెలిపిరి. ప్రతినాటన ఆర్థికపత్రములో వేయబడినదాని కంటె ఎక్కువగ్రాంటు ఇయ్యబడెను. సదా 4 గు నెలలకు ఎక్కువగ సరిపోవు సొమ్ము కన్నులు క్లాగుగారి దగ్గర నుండెడిది. పోయి జాక్మాసమునరకు క్లాగుగారు వ్యయమును మించి ఖర్చు చెట్టిరి. అనుకొన్న ప్రకారము మునిసిపాలిటీవారు ప్రతినాటన 4½ లక్షల రూప్యముల నిచ్చిరి. ఇప్పుడు వైద్యాలయపు ఖర్చు 12 లక్షల రూప్యములైనవి. మిగిలినదానిని ప్రభుత్వమువారు భరించెదరు. ఈవిషయమై ప్రభుత్వమువారు ఉత్తరువును ప్రకటించెదరనిరి.

18 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది.
 ఈ ఔషధము గోరీయా మొదలగు అన్ని విధములైన
 ములత గాఢవర్ణముగా చెప్పబడినది. ఇది ముగ్ధమైన
 విసమాలికలతో ముత్రమే తయారుచేయబడినది. ఒక సా
 తాను తేలిచిన ఉపకరణము ఇచ్చును. 12 గంటల కాలముగా
 వ్యాధి జరుగును. అందుకు గోరీయలో వ్యాధిని నిర్మూలము చే
 యును. ఇంతకు మించి వ్రాయబడినది. ఒక సీసానుండి తెచ్చి
 ముగ్ధమైన నేరించినదికల గోరీయలతో అవధముమీద గుణమును
 తెలియజేయు. పోస్టుచార్జీతో ఒక లుడ్డి 1 కి 2 రు 2.0-0
 రుండింటికి రు 2.0-0 మూడింటికి రు 2.12-0 మాత్రమే.
 (3458) ఈ ఔషధమును యింగ్లీషుగా వ్రాయబడి యుచితము
 D. Polines & Co.
 Chemists, No. 5 Harimohan Roy Lane
 Calcutta.

చేంబర్లెన్ గారి
పెయిన్ బామ్
 వాత నొప్పులు, నడుము
 నొప్పి, కాలినగాయములు,
 కలనొప్పి, పండ్ల నొప్పి,
 నరుకులు, చెట్టులు
 మున్నగునవి దీని వలన
 తప్పక గుణ మగును.
 అన్ని జాగాలలో
 విక్రయమునకు
 కొరకును. (1)

Are you in the Full Glory
 OF
Manly Strength
 If not, you are in urgent need of radical
 remedy to regain your strength and
 Manly Power
TRY BRISHYA JOGA
 Prepared on the basis of Makaradhwaj
 Gold, Musk, Etc., in assimilable form.
 It Guarantees Results.
 It quickly renews VIGOUR and VITALITY
 and restores power of SUPERB-MANHOOD.
 Price one Phial (to last 30 days)
 Rs. 6-4. Per V. P. P. Rs 6-10.
 THE
Kalpataru Ayurvedic Works
 94 Grey Street, CALCUTTA.

ఆంధ్ర తోహమం
 రు 116 లు బహుమానము
 తేలు, దిక్కు, ఒకరపు, ఉప్పునము, మొదలగు ఔషధ
 వ్యాధులకు ఈ ఔషధము ఆమోఘముగా పనిచేయును.
 1 నెల గోరీయల పట్టువంటి తేలుగోరీయను పూర్తిగా నివార
 జుచును. దీనికి పద్దెనిమిది, వారంగోరీయలలోనే చాలా
 భాగము దీనిగుణము కనిపించును. అట్టి నమ్మకము లేనివారు
 కాకపోకల ఖర్చులు మాకు పంపియింపడల మేము స్వయముగా
 వచ్చి పూర్తిగా వ్యాధి నివారణచేసి అటుపిమ్మట వైన వ్రాసిన
 బహుమానము తీసికొనెదము. వారంగోరీయలకు సరిపడు నుండుకు
 రు. 2. ఖర్చుతో రు 1-6-0 లు ఆగును. 1 నెల గోరీయలకు
 రు 4-6-0 లు ఆగును. కావలసినవారికి కేటలాగు ఉచితము.

మేనేజరు
 శ్రీ వెంకటేశ్వర వైద్యశాల, గోపాలపురం
 (213) కొత్తపేట పోస్టు, గోదావరిజిల్లా.

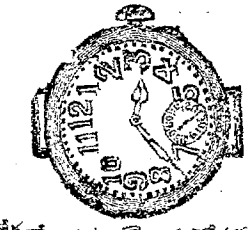
“గంగా”
కొత్తరకపు బరిస్తు వాసన తైలము.

చేతిరుమాలుకు తగి యుండును.
 ఇండియా, బర్మా, సిలీను
 లాదు అధికముగ వాడబడు
 చున్నది.
 “గంగా” చాల విచిత్రము
 గను, సువాసన గలదిగను,
 నుండును వాసన చాల
 కాల ముండును. వాసన
 వికరీతముగ నుండుక మనో
 వారముగ నుండును.
 అనేకులు దీని సుగుణము
 ను మెచ్చుకొనియున్నారు.
 వాసన తైలములలో నిది
 ఉత్కృష్టమై నున్నది.
 సీసా 1-5 రు 2-8-0
 శ్రీ కృష్ణన్ బ్రదర్స్, 823, తంబు కెట్టిపేడి, మదరాసు.

ఎరాస్మిక్ కానన్ బాల్సు సబ్బు
 ఏదో ఒక సబ్బునువాడి, కంకర్లరానిక, 1000 మాట్లో,
 ఇంక ఎక్కువ పర్యావరణములో మీరు మీ దేశసాంప్రద్యమును
 గుఱచేయుచుండును, లేగా పాడుచేయుచుండును.
 ఎరాస్మిక్ కానన్ బాల్సు సబ్బు చర్మమునకు మంచి
 ఉపాయము. చర్మముందలి విషములను తుల్యజచి, ఎక్స్‌పోజ్
 చేసా చర్మము ఎక్కువకాలంతో ప్రకాశించునట్లు చేయగలదు.
 చర్మము మంటలేకుండ, చల్లగా నుండును. (ఎఫ్)
 ఈ మాదిరి సబ్బులను జూచి మోసపోకుడు!
 అన్నిచోట్ల విక్రయించబడుచున్నది.

నయమైన రత్నండు రేడియం రోల్స్
గోల్డ్ రిస్టలేట్ గడియారములు

ఈ గడియారములు అమె
 రికాండములో మాయొక్క
 స్వంత ఆర్థులపై రేయారము
 నది. ఈ గడియారములు
 రాత్రులయందు మామటకు
 వీలమయొక్క సహాయము
 లేకచే గంట తేలుచుకొనవచ్చును. ఈ గడియారములు తప్పక
 తమ గడియారములకు ప్రీజిడియంను వెనుకకు కావలసివచ్చి
 యొక్కరకు తెలిసిన విషయము. మావద్ద ఈలాటి గడియారములు
 కొద్దిగా నుండుటవల్ల క్రిందిముగా వ్రాసి తెప్పించుకోవలసివచ్చి.
 నెండి రేడియం చేతిగడియారము గోలుసుతో 1-5 7-8-0
 గోల్డ్‌గోలు రిస్టలేట్ గోలుసుతో 1-5 7-8-0
 వికేకల్ రేడియం రిస్టలేట్ సీసపట్టుతో 1-5 7-0-0
 పానాసి బూవయల్ గోల్డ్‌గోల్డ్ చేతిగడియారం
 మాత్రం రకం ... 7-0-0
 నిక్కల్ సాదా చేతిగడియారము గోలుసుతో 6-0-0
 కే. నాదముని అందు సన్ను,
 164, వైవాజుబాగురోడ్డు, మదరాసు.

వనోపధిసరస్వరిల్లా
 రత్నహినము రత్నముయొక్క పరిశుభ్రతను బాగాజ్ఞు
 యందు కేరన్నక గాంచినది. కర 1-10-0
 ఇండియా సిల్కాకనందు ఎప్పటికైనను తిరువాళికు
 తుల్యముగా కంకటమును. (2975)
విలాసము పి. డి. సావంత్
 నెం 144 పససవాడీ, బొంబాయి

ఇనుపదారుల మేనేజిమెంటు

బొంబాయి వర్తకసంఘమువారి యభిప్రాయము.

బొంబాయి ఆగస్టు 17:—
 కంపెనీ మ్యానేజిమెంటు ఉండవలయును. ప్రభుత్వము
 వారిప్రసక్తి యుండగూడదు. ప్రస్తుత రాజకీయపరిస్థితులచే
 కేంద్రప్రభుత్వమువారి బాధ్యత ఎక్కువైనది. వ్యర్థుల (సభ్యు
 లు) బాధ్యతగూడ పెరిగిపోయినది. కాన ఇంకను ఈ బాధ్య
 తను గూడ వారిపైమోపిన ప్రయోజనముండదు. ఈస్టిండియా,
 ట్రేటుఇండియాకో పెసిఫిక్‌నుల్ రైల్వేలు గూడ ప్రభుత్వ
 మావారు మ్యానేజిమెంటుజేయుటకు బూతుకొనబారు. ముఖ్య
 ముగ జి. సి. పి రైల్వే విషయములో బోక్స్‌ముండరాదు. అన
 నరకును ప్రభుత్వపరిశీలనము ఈకంపెనీవారు నుండగూడదు.
 అంతయు వర్తకపు కంపెనీ అదర్బముగనే యుండును. రైల్వే
 తమ ఆస్తిగనే భావించి పనిచేయు వలెను. ఇందుగా నెట్టుబడి ఆపారముగ నుండుటచే
 తమ ఆర్థికబాధ్యతను మోయుటకు కంపెనీవారు వారు లంప
 లో నున్నవారికి లానై యుండవలెను. లండనులో వీరిపై అధి
 కారముజేయవారు బున్నపుడే ఆదర్శపాఠమును పుష్టికు లేర్ప
 దును. అంతగా రైల్వేలు ప్రభుత్వమువారిపాలనములో నె యుం
 దుట యరవరన్న రాజకీయములలో ప్రవేశించుట
 రైల్వే విషయమును ప్రవేశముగ నుండరాదు.
 ఎట్టి ప్రమాదము లేకుండగలంబులకై తాత్కాలికముగ ఒక
 బోర్డువారికి నశముజేయవలెను. అప్పుడు ఈబోర్డుల నిర్మాణము,
 అధికారములను గూర్చి తేలికుజేసినము. ఈబోర్డు ఈబోర్డు
 వారికి వలయునంతవరకు రైల్వేలను స్వేచ్ఛ చేయుటకు సం
 పూర్ణాధికార మియవలెను. ప్రభుత్వమువారు ఉద్యోగినియను
 నములు, రైల్వేకోర్టులను ప్రతిభములు నిర్మించుటను ప్రభు
 త్వమువారు పిల్లనంతవరకు బోక్స్‌ము కలుగజేసికొనరాదు.
 తనివో భారతదేశపు భావిరాజకీయములకు భయము గలుగ
 వచ్చును.

పాశ్చాత్యనైకోర్మోగిమోసము

ఒకసంవత్సరము కఠినశ్రమ
 డక్కాకోమోటారు కర్మముకంపెనీవారికి దొంగచెట్క
 ను- చెల్లించెట్క - ఇచ్చి నాండ్లబండిని కొని దానిని బొంబ
 యలో మార్చివేసెందులకు కేసుందు స్మిత్తుగారికి ఒక కంకర్ల
 కేసు కఠినశ్రమ విధించబడెను. యుద్ధముయమున స్మిత్తుగారు
 రాడన తెప్పిసెంటు పదిని పదిసిరి. మెనపామేమియలో 3
 ఏండ్లు పనిచేసిరి. పటాలములో నుండి చల్లబడుటకు పూర్వము
 81 వ పజునీకులో నుండెను. పిరిమిద కంకర్ల కేసును మీ
 రటుగా పోలీసువారు మోపిరిని తెలియుచున్నది.

బిహారు-ఒరిస్సాశాసనసభ

రంబి ఆగస్టు 17:— మా బానుగారు స్థానిక స్వపరి
 పాలనా సవరణచట్టమున ప్రవేశించి. డిస్ట్రిక్టుబోర్డు అధిక
 పత్రమువారి కమిషనరుకు అధికారముండగూడదని, డిస్ట్రిక్టు
 ఇంజనీర్లను, అగ్రికల్చరల్ కాంటను, బోర్డువారికి నియమించుట
 కను భర్తరపుతే చుటకును అధికార ముండవలెను. బిల్లు
 సెంట్రల్ కమిటీవారి కంపబడినది. రాష్ట్రీయ వైస్యమును కేర్ప
 టకుగూడ సభిజగెను. ప్రారంభముగా 25000 మాప్యముల
 ఖర్చు పరింపుజేయబడినది. కుమార్ గృహమండన సింగుగారు
 10000 మాప్యములు వాగ్దత్తము చేసెరి.

ఎనరెస్టు పర్వత ఆరోహణము

కలకత్తా ఆగస్టు 17:—ఎనరెస్టు పర్వత ఆరోహణ వన్
 మునకు నాయకుడగు బ్రూసుగారు కలకత్తాకు వెళువచ్చిరి.
 కేడే నేనీలాలునకు బోవుచున్నార. సిహెబుగూడ బోయెదరు.
 ఆబోత్తాబాదునకు గూడ బోయెదరు. వచ్చేసంవత్సరము మరల
 పర్వతము నెక్కుటకు ప్రయత్నించును. ఈయంద్యమునకు
 యువకు లుండవలయును సూచనల నాయన యంగీకరించలేదు.
 యాకనము ముఖ్యమేగాని లోకానుభవము కావలసియ్యుచునది.
 ఈ సంవత్సరపు వర్షమువారి కెండు గుణములకు లభియండిరి.
 ఘురకాలలో ఒకరు లాక్‌ను సెయిల్ పైబోలిన బురగాగు
 26000 అడుగులు వైకక్కెను.

లాయడ్ బార్ని ప్రసంగము - ఆత్మ పణనభ

లక్ష్మణపురములో లిబులు, లిబలు సంఘమునకు కెం
 దనివారు లోలూకాదారులు మున్నగువారందఱును బాబూ
 విశ్వేశ్వరనాథ శ్రీవాస్తవగారి యధ్యక్షతకడ లాయడ్ బార్ని
 గారి ప్రసంగమును వచ్చేకదివారమువాడు ఘండించెదరు.

గాంధీమహాత్ముడు: కార్మికులు

సి. యస్. ఆంధ్రా సు

నేను గాంధీమహాత్మునితో దక్షిణ ఆఫ్రికాలోనున్నప్పుడు, ఆయనకు వీరలయెడ నపారమగు ప్రేమ యున్నట్లు గాంచితిని. నిష్పంధపెట్టబడి పనిచేయు కార్మికులు యర్జన్టీనాలోనుండి ఆయనను తిరిగివచ్చును. గాంధీసత్యజీని తల్లిగను భావించి చూచుచుండెడివారు. ఆయన వారికి జేసిన సహాయమునకు వారల హృదయము కృతజ్ఞతా ప్రేమ భావములతో ఆయనపై వర్తించుచుండును. వారలగతి నెక్కడను విచారించనపుడు ఆయన వారలను విడిచిపెట్టలేదు. 1913-14 సత్యాగ్రహ సంగ్రామమునందు, సంగ్రామమునందు వారలకై సహాయములను సాధారణముగానుటలక్ష్యముగా వారు అందులకు దగినటుల కృషిచేసి ప్రత్యేకముగా నిలిచిరి.

పోరాటమునకు కారణ మిట్లుండెను. ప్రతికారమును గల సంగ్రామముల నిర్వహణ ప్రారంభమైన పిదప దక్షిణాఫ్రికాలో నుండవలె ననుకొన్న యెడల కుటుంబములలోకి 13 యేండ్లకు పైగా ప్రతిపనుషుడును, స్త్రీయును, పిల్లయును ఒక్కొక్కరుని పానులవలన పన్ను నీయవలె నయ్యెను. అందున నిష్పంధ ప్రావేశమునకు వారలెవరియు నెలాంటి ప్రభుత్వమువారు ఉత్తేజపు జేరిరి. ఈ వీర పనివారలు అంతదెబ్బను నీయకలరు. ఇట్టి న్యాయము వారలను యెల్ల కాలమును నిష్పంధ ప్రావేశమునందుచుటకు ప్రారంభము నిర్వహణకును సహాయము దప్ప చేయకలదు.

ఈదేశీని గొప్ప కేయలుకును మహాత్ముడు సర్వప్రయత్నములచేసెను. స్వల్పమే వానిని సుదీర్ఘములకు గొట్టెగాను దక్షిణాఫ్రికాలోనివారు, మహాత్ముడును నెలాంటి భాగతీయులును, స్వల్పమే వానిని యీ నీచమున ఆహ్వానమును గి పానులపన్నును రద్దు చేయుటకు వాదనలు జేసెననుకొనిరి. కాని స్వల్పమే వానిని అట్టి వాదనలమీయింప జేయలేదు. ఇందుచేతనే పోరాటము ప్రారంభమయినది. భారతీయులను ఇట్లమునకు విలక్షణముగా నుండటమును ఒక్కొక్కరిని ప్రాప్తములలోనికి నడచిరి. ఆ వెళ్లకముందు కొందలకును చరిత్రను యద్దరు చిన్నపిల్లలు చదివోయిరి. ఆయనను ప్రైవేటువంతులగు స్త్రీపురుషులు ముందుకు జరి ప్రాప్తముల సరిపాడుకొనిరి. ఇవట సహాయుడ 4 వేలకుపైగా ఆరెన్యచేయుచుండిరి. అందు గాంధీమహాత్ముడును, ఆయన సత్యజీయులగురు. ఇతరులతోపాటు వారినిగూడ కొట్టినకి దీసికొనిపోయిరి. ఈ సత్యాగ్రహ ప్రావేశములలో పండిత భవాదయాలు భారత్యజగ్రాహదేవిగలదు. ఆ మెను గూర్చి యిది వరలో వ్రాసే యుంటిని. ఇవి భిక్షముగా సంరంభము జరుగుచుండెను. ఇంకను 20 వేలకుపైగా కార్మిక కాలవారందరి. వారు యీ సత్యాగ్రహ ప్రావేశము నవలంబించి కారాగారమునకు బోస నిధిముగనుండిరి. వారి పిదప యింకను 20 వేలమంది వచ్చెడివారు. ఇట్టి సత్యాగ్రహములను నోచుటక, జెయిల్స్ నీయును భారతీయులతో నిండిపోవుటకాచి స్వల్పమే వాని లొంగవలసి వచ్చెను.

ఆ సంగ్రామమున జరిగినవిషయములు నాకు బాగుగ జ్ఞాపకముగలవు. సుధి యెటుల యే వరతులవైని గుడుడునో తెలుపుటకు గాను గాంధీ మహాత్మునియే మరలను లేకుండనే స్వల్పమే వాని విడుదల చేసెను. గి పానుల పన్నును పూర్తిగ తీసివేయించే గాంధీ మహాత్ముడెట్టి ప్రతిపత్తిని ఓర్చుకొనలేదు. నేను దర్బన్లో ఖైదు పడి యందు పార్సీ రక్షణి యింటజూచిన విషయము చాల వేగముగా నుండెను. వందలకొలది సత్యాగ్రహ వలంబుల చుట గూడియుండెను. స్వల్పమే వాని లొంగవచ్చునో ప్రాప్తములకు వెళ్లటము గూర్చి వెలునకొనుటకు వారలకు వచ్చియుండిరి. పార్సీ రక్షణి గు కారణమునందు గాంధీమహాత్ముడు, తమిళ కార్మిక స్త్రీలకును వారిపిల్లలకును సాంత్వనవనంబుల బంపించుచుండెను. వారు ఆయనచుట్టును గుంపులు గూడి యుండిరి. ఇటులతోజూను విధివిరామము లేకుండుటకూడ ఆయన కార్యక్రమమున కెక్కడ చెరువు కల్గినో యని భయపడితిని. కాని ఆయన యెంతటి గుంభమునైనను భరించుటకు కీర్తి దుర్బలత్వమును జయించగల ఆత్మకక్షిగలిగినవానివలె గాన్పించెను.

ఆయన అపుడుజూపిన ప్రేమయు, త్యాగమును యెప్పటికిని నాకుమరపురావు. ఆతనితో కార్మిక స్త్రీపురుషులకు ఆయన యెడల భక్తియు నాకు మరపురాదు. వారికి ఆయనయెడ విశ్వాసమును, ప్రేమను జూడ వారి గలిగెను.

ఆ సంగ్రామము యెన్నియో సంగత్యములు గడచినవి. కాని వెంటటినుంచి వివరవరకును మహాత్ముడు వీరలమాటయే గాని ఇంకొక ఆలోచనలేదు. నేనొకసారి యీమాటనజాతీయోద్యమము యెక్కువ రాజకీయముగా మార్చి అస్పృశ్యులమాటలమరువనగు నేమో యని వ్రాయగా, ఆయన ప్రత్యుత్తరమిచ్చుచు తనయందు నాకు విశ్వాసము తగ్గుటకు దూర, తనకు వీరలయెడలనే

మిత్రమండలి సమావేశము

ప్రతినిధులు తమనెలవులకు జనుట

లండను ఆగస్టు 16:— మిత్రమండలి సమావేశము ముగిసెను. ప్రతినిధులందరును తమతమగృహములకు ప్రయాణమై వెడలిరి. పాయింట్ గారు, తమ ప్రయాణమునకు ముందుగా వెళ్లు మిర్జాపూరుకేరెజుని “నేను వెలియనివీరుని” సమాధిపై పుష్పమాల నుంచెను. పాయింట్ గారిని వీడ్కోలుపుటకు గాను లాయడు బార్ని కర్లను ప్రభువులు స్వేచ్ఛనుకర్త వాజు గాబాలకపోయిరి. కాని వారు తమ ప్రతినిధుల నంపిరి.

సమావేశ భగ్నమునకు పరితనించుట మరియు సమావేశపు సూచనలు

లండను ఆగస్టు 15:— మిత్రమండలి సమావేశము భగ్నమయినందుల కన్ని ప్రదేశములవారును పరితనించుచుండిరి. కష్టపరిహారసాధనమునందుగూడ పరానలకు ప్రతికూలముగ జరిగిన యెడల పరానువారు ప్రత్యేకముగా చూడకొను స్వాతంత్ర్యము గలదని పాయింట్ గారు తిరిగి దృఢముగ బలికిరి కాని పాయింట్ గారు కట్టి యపాయకరవర్తన గడంగని నమ్మెదమని కొయిలివనపట్ల కత్తిలు దెబ్బలు ముండెను. ఇట్టి దృఢ దీసికొనినయెడల కష్టసాధన ప్రయత్నమును భగ్నపరుచుటకును. ఆ మెను ముఖములతీర్పు కేర్పాట్లను బ్రిటిషు వారు గావించువరకును తాత్కాలికముగ గొంతకాలము వాయిదా నొసగవలె ననుకొనిరావమునకు సమావేశ సత్యాగ్రహమును పరాను వారొకరు మాత్రమే ప్రతికూలముగ నుండిరి.

కష్టపరిహారముల యందు కొంత యానకూల్యమును జూపిన యెడల పరానువారు యధావిముల దృఢపదవని దెలిపి మిత్రమండలి వికృత నింకను రక్షించుటకు లాయడు బార్ని కి వీలుగలదని ఇండిపెండెంటు లిబరలు ప్రకటించెను. బ్రిటిషు ప్రభుత్వవిధానమును నడపుటకు నాకన కృత్తులు గావలసియుండెదన విషయమున ‘మార్షింగు పోస్టు’ “ట్రైబ్యూన్” కత్తి కేకీకీచించుచున్నవి. పరానువారితో అన్యాయముగ నుండు టుచిరమని మార్షింగు పోస్టు దెలుపుచుండెను. ఎట్టి బ్రిటిషు ప్రభుత్వముగాని తమమిత్రమగు ప్రాంసుతో వివాదమునకు దిగుటకు బ్రిటిషు ప్రజ లొకరింపజాలని యెల్లమెయిలుపుక దెలుపుచుండెను.

మార్కు ధర పడిపోవుట

మిత్రమండలి సమావేశము భగ్నమగుటవలన వర్తకసంఘములం దలజడి ప్రబలెను. మార్కు ధర యధికముగ పడిపోవుటచే జీవితకృత మత్స్యధికముగ పెచ్చిపోవును. మొన్నటి దినము సవరణనకు 3870 ఇచ్చుచున్న మార్కు వాతములు సమావేశము భగ్నమగుటచే నిష్పత్తియుదయమున 4580 వరకు పడిపోయెను. ఇతరకరన్నీగూడ తగ్గి పోయెను. ఈదినమున 4710 మార్కు లొపగుచుండిరి.

జర్మను దివాళా

లండను, ఆగస్టు 15:— జర్మనీ బుధవారముగా దివాళా వీయుటకు యత్నించుచున్నదను పాయింట్ గారు వాక్యమును వార్తాపత్రికలు తీర్రముగ ఖండించుచున్నవి.

సమావేశము భగ్నమగుటకు లాయడు బార్నియే కారణమని పరానువార్తాపత్రికలు నిందించుచుండెను. మిత్రమండలి యధా విములములను గురించి బాల్ఫూరుగారి లేఖను ప్రకటించుట

యావద్భాగమును గలదనియు, యీ ఉద్యమము వీరలను కష్టమునండి తొలగించుటకే యనియు వ్రాసెను.

ఇపుడీ రోజున గాంధీ మహాత్ముడు చెటపాలలో వనవాసము జేయుచు. రాత్రివరకు తన దేశీయులకొకట ప్రార్థన జేయుచున్నాడు. ఆయన నవముగకు సంతోషమగునటులను ఆయన భావములను ప్రకటించుటకు మనము జేయగల పనియేమి? ప్రత్యుత్తరము చాల నులభమైనదే. గాంధీ నిష్పంధనావరమున ఆయనకు సేరజేసి యాదినసమును నుండరమైనదిగను పవిత్రమైనదిగను జేయకలమా? మద్యపానము వల్లను మత్తుపదార్థముకల్లను చెడిపోవు వీరవారలులేరా? గాంధీనిష్పంధ దినమునవారలు జేయకుండ గుండె ఆరోజును నుండర పని త్రవలముగ జేయరాదా? అన్నములేక మాననట్టి ప్రజలులేరా? వారలకు రాటునుండికి బట్టలు నేయుచుని నేర్పరాదా? ఇవి భిక్షముగ మనము గాంధీమహాత్ముని కోర్కెనెంతవేర్పరచుచు.

(స్వరాజ్య)

వలన లాయడు బార్ని గారు సమాధానమునకు వచ్చుటకు వీలులేకపోయెనని అది దెలుపుచుండెను.

పరాను మిత్రమండలి సమావేశము

పారిసు, ఆగస్టు 16:— లండను సమావేశమునందు పాయింట్ గారు రకలంబించిన విధానమును మిత్రమండలివారు సంపూర్ణముగ బలపరచిరి. లండను సమావేశము భగ్నమగుటచే నెటు, చేంబరు సభలవారిని సమావేశపరచు నక్కంలేదని తీర్మానించిరి.

జర్మనీయందు కలవరము

బర్లిన్, ఆగస్టు 16:— మార్కు వెల యత్యధికముగ పడిపోవుటవలన సంభవించిన పరిస్థితులను చర్చించుటకు గాను బర్లిన్ మిత్రమండలి సమావేశపరచబడెను. ఇందువలన ప్రభుత్వ ఆపాయకములట్టిక యందు చాల మార్పు లవరవగలను. ప్రభుత్వ నాకర్లయూనియనుల వారు కలవరపడి తమ వేదనముల నెక్కువ యొనర్పరచెనని ప్రభుత్వ ఆర్థిక మంత్రితో సంప్రదించుచుండిరి. ఇతర పత్రికలు పనివారుగూడ నీ విధానమునే యలంబించుచు. జీవితకృత మగుటచే అందులకు గాను తగు చర్యను వీసికొనవలె నని కార్మిక సభ్యులు నూచించుచుండిరి.

జర్మను ఫ్లోటింగు బుణము

4½ మిలియన్ లోక మొనర్చబడెను. ఇంకొక కే బుణము 312 మిలియన్ లామెను.

పరాను నిష్పంధ చర్యలు

పారిసు ఆగస్టు 16:— కేపుసమావేశమును కష్టపరిహార సంఘమువారు తిగువ్రాచిలు పుచ్చుకొనకయే జర్మనీకి కృతధి నొసగిన యెడల నట్టి తీర్మానమును కరాను మంత్రి వర్గము వారొకరింప రని ప్రకటించబడెను. జర్మనీ వాయిదాల జెల్లింపలేకపోయెనని కష్టపరిహారసంఘము వారు తీర్మానింపకపోయినయెడల పరానువారు కృతధిరము చర్యదీసికొని, జర్మనీ ఆర్థిక పాలనను క్షీనపరిచునని ప్రకటించబడెను.

జాతీయమితి ఇంతవరకును 800 యెడంబడికలను రిజెస్టరుచేసెను! అందు ప్రస్తుతము 60 యెడంబడికలు జర్మనీనండి వచ్చెను. చెంబు జపానునుండి వచ్చెను. ఈరెండును యాపు సాంటాంగు సమస్యలకు నుంధించినవి.

ఉపవిలేఖకులకు సూచన

వాదోపవాదుల శ్రేయోభిషి, డి. రి. శేక్, మా. శెంకన్, ప్రకటించబడును. — ఆంధ్ర ప్రదేశ్

శ్రీ గాంధీ ఆంధ్ర జాతీయ మహావిద్యాలయమునవారలు

17 లేద నుండి ప్రతి సాయంత్రము 6 లగాయకు 7 గంటలవరకు పాఠశాల పాఠ్యాంశములను తర్క వేదాంత శాస్త్ర ప్రవీణులైన శ్రీయుత కొల్లూరు సోమశేఖర శాస్త్రిగారు శ్రీ భగవద్గీతా భాష్యము నుపన్యసించురు గాన పాఠలు విచ్చేయ ప్రార్థింతులు.

17 లేద నుండి సాయంత్రము 5 లగాయకు 6 గంటలవరకు శ్రీ గాంధీ ఆంధ్ర జాతీయ మహావిద్యాలయమునందు హిందీ ఉపాధ్యాయులగు శ్రీ యుత కలెడ్జి నరసింహ రావుగారిచే హిందీ కూడ గలపదము గాన పాఠలందరు రాత్రి భాగములు. — (వినిపాలో)

బొంబాయి వర్మరుగారి ప్రసంగము

బొంబాయి, ఆగస్టు 17:— తూర్పు పడమటి దేశమందు నిప్పు జాతులవారు ఇచ్చిన సహాయప్రయత్నమును ప్రత్యుత్తర సంధ్యమున బొంబాయి వర్మరు ఇట్లు చెప్పెను:— జీవితమును గడపుటకే సంఘర్షణము జరుగుచుండ జన్మ విశేషము ఇంకొక కష్టమును దెచ్చి బెట్టిందె. సాంఘిక కారణములతో ప్రజలకు కోపమును గలిగించు విషయములలో ప్రభుత్వమువారు నోకర్యము కలగజేసికొనరు. కాని కొన్ని విషయములలో ఈ జాతి న్యేమభావములకు తొలగించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనవలెను. ఇదివర కప్పుడే సాంఘిక సంఘములయందును పురపాలక సంఘములయందును, ప్రాతినిధ్యమును నిప్పు జాతులకు సాధ్యమైనంతవరకు అర్హులన్నవో ఇయ్యవలయునని అభ్యసించి యున్నారము.

వేటాడుటలో లేదని చంపుటకు బదులు ఒక కుట్టుపని వారిని జరిగెను. పోలీసుని వారల జరుగుచున్నది.

కలకత్తాలో జరిగిన మహాసభలో నొక విధానమును మహాత్ముడు సూచించినపుడు దానినామోదించిరి. నాగపూరులో నురలకొంతమాట్లు కలిగినది అమాన్యు అల్లుము కాదని దానుగారి అభిప్రాయము. అహమదాబాదులో తక్కిన పనుల నన్నిటిని కట్టిపెట్టి వలంటిరులను చేర్చుకొనెనని తీర్మానింపబడెను. దానివలన మహాత్ముడు అశ్చర్యపెట్టుచున్న రైన నిందింపవలనా? పరిశీలనను బట్టి అట్టిమాట్లు లభింపజేసెనని నిర్ధారమునకే వియ్యను నుర్ముకలులేదు. నేనట్లు తెలుపుటవలన నికముందు విధానమును మార్చుదని నేను తెలుపుచున్నట్లు మీరు తెలుపగూడదు. అట్టి మార్పునకునని స్పష్టముగ తేల్చిప్రకటనగూడదని నేనెప్పుడును అభ్యంతరము చెప్పను. అట్టిమాట్లు జరుగునా అనిమీరిపుడెదుగుగూడదు. నిర్ధారమును మార్చుగూడదుగాని కథలను మార్చుటలో దోషమేమియులేదు. అసహాయాద్యము నిర్ధారమును మార్చుటకు నేనెన్నటికిని కొందమైన నొప్పునువాడనుగాను. అసహాయాద్యమును వశలి చేరియొక మార్గము ననుసరింపదగునని యానంకుమువారు చెప్పరు. మేము నిశేధమును పంపెదము. దేశీయ కార్యముల సంఘమువారు విధానము నిర్ధారణ చేసెదరు. అసభివము హెచ్చిన కొలదియు అసభివనిర్ధారము నందు విర్యాన మధిక నగుదును. అందులకు కార్యము భిత్తాపకత అశ్చర్యములు మాత్రమే కారణములుగావు. ఆలస్యములు జరిగినప్పట్లుగూడ అచ్యుతములో దేశీయమహాసభయందు మహాత్ముడు రాకను సంకల్పములనుగూర్చి అనుకూలముగ మాటలాడెను. సంస్కరణము లనవగ్రములైనను అకాభ్యంతరములైనను వీలైనంతవరకు వానిని కొనసాగింపవలెననియే మహాత్ముడు నడిచెను. ఆ ఆశయములనుగూర్చి యిండియా దోతనమువారును హిందూ సంఘమువారును పార్లమెంటు ప్రజల-ప్రభువుల సభవారును తమ అభిప్రాయములను తెలుపువంతును బ్రిటిషువారు వ్యాయమునువిస్మయనమృతము మహాత్మునకు పూర్తిగా నుండెనని మహాత్ముడే తెలిపెను. వాకుచూడ నట్టి నమ్మకమే యుండెను. పిమ్మట ఆ ఆశయములను సమర్థించుచు పార్లమెంటుసభలలో "విద్యా అనాలోచన కార్యముచేసె" నని మనకు వ్యాయకరైలమున చెప్పకొనవారు ప్రపంచమున మహాపరాధియగు వాని ఘోర పాతకమును కప్పిపుచ్చుచుండువలననే మాకు బ్రిటిషువారు వ్యాయవరత్తమునకు విశ్వాసము పూర్తిగా తొలగిపోయినది. మహాత్ముడకును కార్యము వారికిని బ్రిటిషువారిపై కల నమ్మకము పూర్తిగా తొలగిపోయినది. పిమ్మట కార్యము అవసరపడెనని అసహాయాద్యము తీర్మానము నామోదంపగా నదియంతయును వట్టి చురుకైనవని నేనుండి ప్రభుత్వమువారు తెలుచిరి. దేశీయల మానములందు సూక్ష్మామండన ఆగ్రహాతికాయమును వారపుడు గుర్తింపలేదు. పిమ్మట తొందరలు కలిగినవి. మనప్రచారమునకు ప్రతికరముగా ప్రభుత్వమువారుగూడ ప్రచారమును ప్రార్థించిరిగాని అది పరిపాలన. పిమ్మట స్వీయభవర్యలను ప్రారంభించిరి. అదిగూడ విఫలమైంది. దానివలననే అసహాయాద్యవవిజయమును ప్రభుత్వ పరాజయమును స్పష్టముచేయుచు, వ్యాయకానములవలన ప్రజల యిబ్బందులను తొలగించి ప్రజలను పరిపాలించుట ప్రభుత్వవ్యవహారములంద వారావ్యాయకానముల కపార్థకల్పముల చేసి వాని ప్రజలపై ప్రయోగించి ప్రజలను కీడింపసాగిరి. కొట్టుకొడి దిడ్డలగన్న భూతమాత కలతలలో ఎవరో కొన్ని వేలమంది కాశ్యానములపాలైన నదియేమికోరతలే! ఈ సంఘర్షణ ప్రభుత్వదళలో మనకు గలిగినవైకవిజయ మిదియే. అంతట వారు కేవలము వ్యాయవికర్షకులై క్రీ. లా. సవరణచట్టమును ప్రయోగించిరి. ఇట్టిసందర్భములలో నాచట్టమును ప్రయోగింప దగునని వ్యాయవాదియొకరినిగూడెను. అట్లకమముగ వారు దానిని ప్రయోగించిరి. ఇది వారికి కండం పరాజయము. మనకు ద్వివిధ విజయము. అసహాయవాదు లాచట్టమునత్రిమింపు యెటలల కేగుటచే యిపుడు కారాగృహవాసుల సంఖ్య 25-30 వేలవరకు పెరిగినది. ఇప్పుడు మాత్రమసహాయవాదు లాచట్టము నత్రిమించుటలేదా? అత్రిమించుచునే యున్నాడు గాని దోరతనమువారు అర్హులను మానివేసిరి. అది మరియొక పరాజయము.

వ్యాయకాశ్రమ సంబద్ధసాధనముల కలననే స్వరాజ్యము లభించునను నన్యుకము మనమితి నాది సోదరుల కిప్పటికిని తొలగలేదు. ఈసవరణచట్టమువంటి ఆశయ కానము నత్రిమించుటగూడ అనుచితమనియే మితవాదుల అభిప్రాయము. వారు కానసంబద్ధ మార్గములనే పనిచేసెదరు. వారికానం విధానమునం బట్టిక వ్యాయవాహము కలదు. వారుగూడ నీ మహామోహమునంబుండి కనలు తెరుచుకాలము రాకపోదు.

వారి కీ ప్రాంతములను ఎవరు తొలగించినది? వారే అతనిని నాశనముచేయుచున్నారో అదియే తొలగించినదిగాని యితరుల కదముగాదు. తొలగించినట్లు ప్రభువు వచ్చి మార్పు తెలుసు జరుగ నున్నచో చూడవలెను. ఏదో కొంత ప్రతిపాదనలు కలుగ నున్నవని వానివలన మితివాదులు గ్రహించిరి. నిరంకుశోద్యమముల దృక్పథమేమియును మారలేదని వారిభటు బాగుగా గ్రహించిరి. మనము తెలుపునదియు సంతే. నిరంకుశోద్యమముల మార్గమును మారినగాని మేము సహాయము చేయవలసిన మనము తెలిపి ముంటిమి. ఇటీవల ప్రధానమంత్రి యొక్కయును "నేమి తెలిపెను? జేదములకంటె సభ్యముగ జేసి మన మితివాదులారాధించుచున్నారో అట్టి సుస్థిరములు నిజముగావనియు పరిష్కార మిచ్చబడినవనియు జరిగినట్లు ముగిసి తెలిపెను. అది అనుకూలించుచో వానిని తొలగించెదరు. అనుకూలించిననుగూడ మనదేశమునకు బ్రిటిషువారే భర్యకర్తలుగానుండుదురు. వారు మనదేశ జరిపాలనమును జరిగి మనదేశము చేయరు. కాళ్ళకొరముగ భారతీయులు బ్రిటిషు వారి సంతోషము క్రిందనే యుండుటలేదు. నిలువసర్వము (నిదేశీయులు) వారు గూడ కాళ్ళకొరముగ నుండ జరిగినదే. అనిలాడుదు బాధిగాదు నుడివిరి. ఇప్పుడైన మితివాదుల మైకము తొలగినా? దీనితోనే వారు కప్ప వాగలిగి నిజస్థితిని గ్రహించి మనతో చేరి దే కా రా ధన ము సంపాదించుటకు కాలము మించిపోలేదు. వారు మనతో కలసియుండిన యింకను అభివృద్ధి అధికమై ముందును.

మనముద్యమమున లోపములు లేవని నేనను. అందులకు నేను మితివాదులను ప్రభుత్వమువారిని నిందింపను. తగిన ప్రయత్నము జరుగకముందునే లోపములు కలిగినవి. లోపములులేని వారుండరు. లోపములు లేని యెద్ద మనమే దియును లేదు. ఏ గొప్పద్యము కంటె నను యద్దము ముగియులోపల నిగు వీరులవారికిని నెలవీరులు కలుగకుండునా? అట్టి లోపములకులనే మనకు బాధము కలుగును. ఈ యద్దమును యీసాధనములను వాడ మనకు కేవలము క్రొత్తని గన మార్చును గూర్చి సంశయించునాడదు. ఈ మార్గముననుని నిమిత్తము చెప్పినచో వానివారికి చి అతనితో నాలోచింపుడు ఇంకొకడు మార్గమునను లేదనిను అతనితో నుడ నాలోచింపుడు. వారిభటును తెలుపు పోతువుల వాల కింపుడు. సిద్ధాంతమునందు మార్తమెట్టి మార్పును జరుగ నుడదని జ్ఞాపక ముంచుకొనుడు. అట్టిమార్పుకలుగలేదని తోచిచో మి రంగీకరింపడు. దేశమున దేశీయులు నిరీక్షించ నవసరము లేదు. జేయవలసినవి ఎంతయో కలుగు మార్పు కావలె ననువారును అక్కరలేదను వారును నుడ ముందేవని శ్రద్ధగా చేసవలసి యే యున్నది. గాంధీమహాత్ముడు నేటియులలో నెలకొల్పిన నవకీర్తి మరునకుడు. అసహాయోద్యమ సిద్ధాంతమును ప్రక్షిం చుట కక్కరికినాడ అధికారములేదు. మహాత్ముడు మన కందరికిని గురువు. కాన వారికిని నిర్ణయించిన అసహాయ సిద్ధాంతమును కాదనుటకు మన కధికారము లేదని నెహ్రూగారు నుడివిరి.

పట్టులుగారు

మేము ఆరునెలలనుండి వేదసంచార మొనర్చుచుంటిమి. ఎవరచూచిన నిట్టి అధికారాధిపతి కనపడెను. ఇంత మాత్రముననే మనకు స్వరాజ్యము కచ్చునేని అది యిదివరకే వచ్చియుండవలెను. అది రాలేదు. నేనలాత్సాహమున స్వరాజ్యమురాదు అటులైన మనలోగల లోపమేమి? గొప్పసాహస ముండవచ్చు నిలుల జరుగదు. ఇట్టి యాత్సాహమును జనసంఖ్యనుబట్టి ప్రజలకు స్వరాజ్యముపట్టు దీక్షయు అర్హతయు కలిగినదని నిర్ణయించుట అత్యంతము. నేను తీసినిసూర్మియే అలోచించుచుంటిని. నాఅభిప్రాయము సరియగునో కాదో నాకు తెలియదు. ఈయాత్సాహము నిజముగాదు. సిద్ధియగును. తాత్కాలికము. తుదికము. నేడిచట సాయంకాలము. కంటలు మొదలు రాత్రి 9వరకు నిలచియున్న యీమహాజనమండలిలో కాంగ్రెసుసభ్యులైనవారెందఱి? ప్రతి నెల 18 వ తేదీని గాంధీజీదినమున తీడునిధి కేంద్ర ప్రదర్శనము నిచ్చుచున్నారా? ఈయాత్సాహము ఎప్పుడుగోరై కాంగ్రెసువారు మన పరిణమించునో అప్పుడే స్వరాజ్యము లభించునని నేను నిష్కర్షగా చెప్పగలను. మితివాదులకు ప్రభుత్వమునై నయ్యకము తొలగించునని మనకేపుడు తెలిసిరి. మనకేమి మితివాదులు నమృతమునే యుంటిని. పిమ్మట నేను జేయునం కంటకును సంపాదన చేయుచు మితివాదులు కాంగ్రెసులో చేరి నిర్యాణ విధానమును జరుగవలెనని ప్రతిపాదించునాడ తెలుపుచుంటిని. కానివారెల్లజేయలేదు. మనకు నొక మహా నాయకుడు చెప్పినట్లు మనతోచేరనివారు మనకు ప్రతిపాదించెను నయ్యకము నా కిప్పుడు కలిగినది. (వార్తము). ప్రభుత్వముతోనే గాక మితివాదులతోగూడ మనము ప్రతిఘటింపవలసి యున్నది. మితివాదులు తీర్మానములు చేయుదురు. విజ్ఞాపనల వంతుదురు. ప్రభుత్వోద్యమములను గావేసిరించుటగూడ మనదియగు గాని వారి సంగతి దొరకనమువారికి వారుగా తెలిసిపోయినది. మితివాదు

లంతకంటె నేమియును ముందుకు రావని దొంతకమునా రుగుదురు. నిర్బంధపర్యలు ప్రారంభించువలెనవును మన మితివాదులలో కొందరు అసహాయము మాపి నిర్బంధపర్యలను తీర్చుముగ నుండిగా వారు కాననవలెనని మనలి మనతో చేయదునని అసహాయవాదులలో కొందరున్నదియులు కొందరు ప్రమసిరి. కలకత్తాలోని కొందరు సభ్యులుగానే "నాతో ఆలోచించలేను. నాకేమియును తెలియదే," నుండుటలలో నొకరు కాంగ్రెసులో వలెకరి వారెవరో మీకే తెలియదు. మితివాదుల ప్రవృత్తి యిట్లేయుండును. ఇప్పుడు మన లోకమున బాధిగా కలిగిన ప్రపంచము చలన మితివాదుల కంటె మనకు నాగవాయు కలిగినను మరలనది కడు కీర్ణముగనే కాంతించునని మీరు నమ్ముదు. కాన వారిపై నేమియును అశక్తియుగోనవకు మనమెరిగి నది రించుచున్నామో అజ్ఞాతముతోనే మితివాదులు చేరుదురు. మీరెక్కనిననమ్మునాడదు. స్వయంసహాయమును అర్హవిక్యాస మనునది రె.జే అసహాయోద్యమమునకు మూలాధారములు. కాన మితి వాదులను లోకము బాధిగావని యితరులనుగూర్చి అలోచించుటయే అనవసరము. స్వయం సహాయ మొనర్చుకొనిన దైవసహాయముగూడ లభించును. ఎల్లవయసు కాంగ్రెసు సభ్యులుకంటె భిక్షుబట్టలనే ధరింపుడు. తిలకునిధికి ధనమొసంగుడు. ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘమువారి సూచన తెలుసుండునో మన కిప్పుడేమియును తెలియదు. దాని నేమి. మీరే మూడుపదలనుచేసి అనంతర కర్తవ్యమునగూర్చి నెహ్రూగారికి సలహానుబంధములు నుడివిరి.

అట్టిని కుమారదత్తుగారిని చూచుట. అట్టినికమారదత్తుగారు వ్యాధిగ్రస్తులై కలకత్తానగరమున కుమారదత్తుగారు తొమ్మిది 99 వ స్థానమున లేవలే. నీటిలో నుండుటచే వారి, పండితు, అవ్వారి, పట్టులుగారు 14 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 12 గంటలకు దత్తుగారి మందిరమున కేగి వారిని చూచిరి. దత్తుగారు నాయకుల నందరిని ఆలింగనము చేసికొనిరి. నాతోనాడు దత్తుగారిని పరీక్షించి ఒకమందును నిర్ణయించి దానిని పుచ్చుకొనుదని తెలిపిరి. దాక్తురు నీలరత్న సర్కారు, దాక్తురు ఎస్.ఎస్. రాయగారి పుత్రుడు దత్తుగారికి చికిత్సచేయుచున్నాడు. కొంచెము గుణముగా నున్నది. (కలకత్తా సర్వేంటుపత్రిక).

లాహారులో కేసు
మద్రాసు తుమాపణ చెక్కట
1922 ఫిబ్రవరిలో కాల్కత్తాలో జరిగినవిషయములకు లాహారులో కలెక్టు లాలా పియారలాలుగారువై తెలుపిన కేసులో మద్రాసు తుమాపణప్రము నిచ్చినందున కేసు రద్దు చేయబడెను. (ఆ. ప్రె.)

లాహారులో పేగు
15-7-22 నుండియు లాహారులో పేగు వ్యాధి కను బడుచున్నట్లు తెలుపబడెను. (ఆ. ప్రె.)
కీ. శే. పండిత అంబికాప్రసాదుగారు
డాక్టరు సప్రసాదుగారి తండ్రిగారు
డాక్టరు శేజ బసదరు సప్రసాదుగారి తండ్రి పండిత అంబికాప్రసాదుగారు 18 వ తేదీని అలహాబాదులో చనిపోయిరి. ఆయన వయసు 70 ఏడ్లు.

గుంటూరుజిల్లాసంఘము, తాలూకాబోర్డు ఎన్నికలు
ఇదివరకు గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సంఘసభలయందు జరిగిన తీర్మానముల ననుగుంచి, శేషలై తేజలి తాలూకాబోర్డుల ఎన్నికలలో అసహాయవాదులు కొందరు అభ్యర్థులుగా నిలచి నారు. మునిసిపల్ తాలూకా బోర్డుల ఎన్నికలలో ప్రజలు అసహాయవాదులనే సభ్యులుగా నెన్నుకొనవలెనని జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘమువారికివరకు తీర్మానములు చేసియున్నారనియు, అట్టి తీర్మానముల ననుసరించి ప్రజల సహాయవాదులనే సభ్యులుగా నెన్నుకొనవలెననియు మనవి చేయుచున్నాను. జిల్లా కాంగ్రెసుసంఘము గుల్లపల్లి రామకృష్ణయ్య, గుంటూరు, 17-8-22 తార్యదర్శి.

రామిరెడ్డి వీరయ్యగారు
గుంటూరు సబుజయిలునుండి వదలుట
ఆజ్ఞాల్లంఘన సంఘనాయకులు గుంటూరుకు వచ్చినపు డవటకు వెళ్లిన గుంటూరు వలంటీరు లకు శ్రీమతి టి రామిరెడ్డి, దుర్గవీరయ్యగారును చెరి 15 రోజులు విడికైన - వేయబడెను. వారిని గుంటూరు సబుజయిలులోనుండి 17 వ తేదీని వదిలినది. (స్వదేశీయదేశభరి)

గోస్వామి చచ్చిపోయారు
అ. భా. కాంగ్రెసు సంఘసభ్యుడు
అలహాబాదులో అరెస్టుచేయుట
ఖువాలో జరిగిన మండలసభలో అభిలఖారత కాంగ్రెసు స్థాయిసంఘ సభ్యుడు గోస్వామి చచ్చిపోయారు (బృంగావనం) గా రోగినిగ ఉపన్యాసము రాజ్యద్రోహ కరమని 124 ఏ క్రింద 17 వ తేదీరాత్రి లాలుగారి అరెస్టుచేసి విచారణకు బులందవరుకు గొనిపోయిని అలహాబాదునుండి తిరిగివచ్చి వచ్చినది. (ఆ. ప్రె.)

ఈరోడులో పోలీసులు బరిదిగట
అనేక కార్యాలయములను యిండ్లను సోదాచూచుట
విభలులై వెడలిపోవుట
పోలీసులు వారంటు తెచ్చి 17 వ తేదీ మధ్యాహ్నము మూడుగంటలకు ఈరోడులో రాష్ట్రీయ మండల కాంగ్రెసు భిలాభకు, ముస్లిము, వలంటీరు, సంఘముల కార్యాలయములను, రామస్వామిశాయకరు, మహమ్మదు గుల్లాను (అభ్యక్షుడు), అబ్దుల్ ఖాదీసా హెబు (భిలాభకు కార్యదర్శి) కాదరు బచ్చా (వలంటీరు కౌన్సిలరు) గార్ల యిండ్లను, ముస్లిము సంఘము 2 కార్యములను సోదాచూచిరి. వారెవో పుస్తకములకొరకు వెదకి చదియు వారి కేనియును దొరకలేదనియు తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

ట్రంకువెట్టెలో శవము
వ్యభిచారిణి పట్టువదలుట
విషముత్రాగి చనిపోయెననిచెప్పట

ట్రంకు వెట్టెలో శవము కనబడుటను గూర్చి పోలీసు వారు విచారణ చేయగా ఆ ట్రంకు వెట్టెను అభివృద్ధి నైవసలో మూడవతరగతియిండిలో వెట్టి న కూలి వాడు దొరికెను ఒక శ్రీ (వ్యభిచారిణి) అరెస్టుచే బండిలో వెట్టుకొని రాగా తానెట్టెను రయిలులో వెట్టినినియు అమెనూడ అమడి లోనే బయలు దేరెననియు కూలివాడు చెప్పెను. పిమ్మట నా ఎక్కాబండివాడు చిక్కెను. తా నామెను యింటిద్దరుండి వెట్టెతోగూడ వేరునకు తీసుకొని పోతిని అతనిు తెలిపెను. వానినిబట్టి అక్కభిచారిణి యింటిని ఆ యింటున్న వారిని కనిపెట్టిరి. ఆయింట నిద్దరు శ్రీమతు ఒకపురుషుడు (శాకరు) నున్నారని వారు తరుకేమియు తెలియదని చాలసేపు వాదించిరి. సోదాచూడగ శవముయొ క న బడిన బట్టల వలంటీరు రెండు బట్ట లాయుంటు ననుడెను. అప్పుడు వారి సరెస్టు చేయగా కొంతమంది వానింప్పకొనిరి. చనిపోయినవాడు క్యామ్యూరు నివాసి తరుమగ అచటనుండి గ్యాలియరుకు ఆ క్యభిచారిణి యింటికివచ్చి వానియంట 4-5 రోజులుండి పోవుచుండును. అతడు విషము త్రాగి ఆ యింట చనిపోగా వారు భయపడి అటుల ట్రంకులో వెట్టి రైలులో వదిలివెట్టి తప్పించుకొని తొలిరి. అందుకే ఆ క్యభిచారిణి ఖాక్తరకు ప్రయాణము చేసి అవట ట్రంకువదిలివేసి దిగిపోయెను. ఆ ట్రంకు ఢిల్లీస్టేషనులో పోలీసువారు చూచిరి. ఇంకను విచారణ జరుగుచున్నది. (ఆ. ప్రె.)

బర్మాప్రజల సాధారణసభ
రంగూర్, ఆగస్టు 18:- బర్మా సంఘములలో సాధారణసభయందు కాసుసభల బహిష్కారమునగూర్చి భేషాభిప్రాయము బయలుదేరెను. కార్యనిర్వాహకసభ సమావేశమాయెను. 26 తేదీని సాధారణసభ జరుగును. ఈసభ న్యాయబద్ధమైనది గాదనియు జిల్లాసంఘములకు వారు పోగూడదనియు కార్యనిర్వాహకసభవారు హెచ్చరించిరి. వైసభను (26 తేదీ సభను) అభ్యర్థకులు ఇంకొక బద్దముగ భ్యులును ప్రకటించిరి. 18 తేదీని వీరుగూడ సాధారణ సభజరుకను ఈ సంఘమును వశపరుచుకొనుటకు కొట్టు కొనుచున్నారని పోగామింకను జరుగుచు నేయున్నది. మైసూరుకు పోతా మేక్కిలక, మునిగు నిన్ను జరిగెను (18-8-22) బర్మాకు పోలేదు. గార్డెక్ రిడిలోనే యున్నాడు. పోవుటకు అన్నియు సిద్ధముగనే యున్నయిది. నాకానిమామకు చేడిపోవుటచే ప్రయాణము ఆగవలసి వచ్చెను. నాకానిమామకు రాగుపడిన నే దుడయమున బయలుదేరెదరు.

ఆంధ్ర పత్రిక

1922 సం॥ ఆగస్టు నెల 19-వ తేది

శనివారము

సివిలు సర్వీసు

ఉద్యోగులు

సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగుల విషయము లాయడు జార్జి గారికిని తదితర ప్రధానాధికారులకును యావదభిప్రాయ భేదము గనపించుచున్నను, పర్యవసాన మొక్కటియే యగుచున్నది. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగములు ముందెన్నడును పూర్తిగా భారతీయులకు గావలయునను సంగతిని అదర్శముగా నున్నను, లాయడు జార్జి గారి కంగీకరింపక, ఉక్కు చట్టములనే నిలచియుండవలెనని సూచించెను. సంస్కరణము లెట్టివియైననో, వానిని కొనసాగించవలసినవారు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులు. తమ నౌకరులను తాము నియమించుకొనుటకు శాసన సభలకు హక్కు లేదు. ఇట్టి స్థితిలో నిరంకుశ బీజ మెప్పుటికిని అటులనే నిలచియుండును. అది యందు సంతవరకు, ప్రజాపరిపాలనము బెరుగుట కవకాశ ముండదు. సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగములు ముందెన్నడో క్రమక్రమముగా భారతీయుల పరమగుట తమ యాశయమని మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథం కర్తలు చెలిపినను, అది ఇంతత్వరలో సిద్ధమగుదిన గాదని స్పష్టపరచియుండిరి. స్వపరిపాలన మయినను ముందు సిద్ధించును గాక, సివిలు సర్వీసు సంస్కరణము త్వరలో సిద్ధింపదని రిపోర్టునం దే గనపించును. ఈ సందర్భమున పల్లికు సర్వీసుల గూర్చి మాంటుఫర్డు రిపోర్టునందు సూచింపబడిన విషయముల నిందుక జ్ఞప్తికిచ్చుకొనుట యవసరము. హిందూ దేశమున పరిపాలనానుభవము గలవారు కడు కొలదిగ నున్నారని, రిపోర్టునందు ముందు సూచింపబడినది. పరిపాలనమున కవకాశము లేనపుడు అనుభవముగలవా రెటులుండురు? ఈ కారణముచే సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులలో నొక్కమారు మార్పు గలిగించుటకు వీలులేదనియు, భారతీయుల సంఖ్యను క్రమముగ విస్తరింప జేయవలయుననియు, రిపోర్టు కోరినది. ఇటుల గావించుటలో సర్వీసుల సౌష్ఠ్యమున కెంతమాత్రము భంగము కలిగింపగూడదు. హిందూ దేశమునుండి నిర్ణీత సంఖ్యనుమాత్రము గైకొనవలెను. ఉన్నతోద్యోగములలో చూటికి కిక్కివంతునమాత్రము భారతీయుల కొనగలచుండవలెను. ఈ సంఖ్య 100-కి 1½ చొప్పున ప్రతిసంవత్సరము బెరుగుచుండును. భారతీయుల కెక్కుడు అవకాశ మిచ్చినందులకు ఫలితముగ, సివిలు సర్వీసు యుద్యోగములందు యూరపీయుల జీతములు, పెన్షనులు అల్ల పెన్షనులు మొదలగునవి హెచ్చింపబడవలయును.

ఇంతియగాక హిందూ దేశమును సంరక్షించు బాధ్యతను సామాజ్యము వహించునంతవరకు ప్రభుత్వమునం దేమి పల్లికు సర్వీసుయం దేమి ఇంగ్లీషువారు ఉండితీరవలయునని మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథకర్తలు స్పష్టముగ సూచించియుండిరి. ఈ వాక్యములు, చాచాపుగ లాయడు జార్జి గారి వాక్యముల బోలియుండలేదా? లాయడు జార్జి గారు సివిలు సర్వీసు ఉద్యోగులను ఉక్కు చట్టముమనిపేరిడి

ఎక్కుడు అభిమానమును కనుబడిచినను, మాంటుఫర్డు రిపోర్టు గ్రంథకర్తలును కొంచెము హెచ్చుతగ్గుగ నిట్టిభావమునే కనుబడిచియుండిరి. హిందూ దేశమునకు ఆంగ్లేయోద్యోగులెప్పుడును అనసరమనియే, వారును చెలిపిరి. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల సేవను పొగడుటలో మాంటుగూగా రితులకు దీసిపోవలేదు. సంస్కరణ శాసనమును ప్రవేశ పెట్టిన పిమ్మట సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల కొనగలచున్న యధికార సౌకర్యములును, వారు చలాయించుచున్న నిరంకుశాధికారమును జూచిన, వెనుకటి స్థితి ఎంతమాత్రము మారలేదని స్పష్ట మగుచుండెను. ఇట్టి సందర్భమున దేశస్థితిని జాగ్రూకతతో పరిశీలించుచున్న వారికి లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగము ఆశ్చర్యమును పురికొల్పుటకు మారుగ, వానివిశ్వాసమును మరింతగ స్థిరపరచినది. ఇండియా ప్రభుత్వమునకును బ్రిటీషు మంత్రులకును వివరములందు ఎట్టి భేదాభిప్రాయమున్నను, మొత్తముమీద 1920 దరును సరిపెట్టుకొని ఏకాభిప్రాయమును కనుబడిచెదరుటకు సందియము లేదు. లాయడు జార్జి గారి ధోరణిని సమర్థించుటకు వికటగుటను ప్రభువు పాల్పడిన రీతినే, రిండిగ ప్రభువుగారును సామాజ్య శాసన సభలో పాల్పడెద రని తాంపవచ్చును. సర్వీసులలో బ్రిటీషు ఉద్యోగుల సంఖ్యను నిలుపుట విషయమై సిద్ధాకును, వైలుబాటునకును సంపూర్ణాంగీకార భావము కలదని లండను మొన్న పత్రిక వ్యాఖ్యానము జేయుటబట్టి అధికారులలో ప్రండి నుండి మీదివరకును ఏకీభావముగల దని గ్రహింపవచ్చును. అందుచే, లాయడు జార్జి గారి మైనేగాక ఇతరులపై సముతము ఆశ పెట్టుకొనుట వ్యర్థపు బనియగును. సంస్కరణముల బూటక పుస్తక భావమును కనుగొనుటకు వేరు నిదర్శనముతో బనిలేదు.

సర్వీసులలో భారతీయుల సంతవరకు జేర్చవచ్చునను విషయమై ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వములకు పంపిన లేఖను, స్టేట్స్ మెను పత్రిక ప్రచురించుచున్నది. ఇది రహస్య లేఖయి నను, దీనిని గమనించుట ముఖ్యము. సామాజ్య శాసన సభలో నిందు విషయమై ఫిబ్రవరి నెలలో జేయబడిన తీర్మానమును పురస్కరించుకొని, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు స్థానిక ప్రభుత్వముల యభిప్రాయమును కోరిరి. ఇటుల కోరుటలో సాధక బాధకములను ముందుగ వివరించిరి. సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల సహాయము లేనిచో, హిందూ దేశము స్వపరిపాలనాపథమునందుండవలయు కుపద్రవముండునని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భావించుచున్నారు. స్థానిక ప్రభుత్వముల యభిప్రాయములు జేరినపిమ్మట ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తమయభిప్రాయమును పొందుపరచెదరు. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వము లేమని యభిప్రాయ మిచ్చునో తెలియదు గాని, లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగమునకు పిమ్మట నవియు సంత పాటనే బాడునని మాత్ర మూహింపవచ్చును. రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములును ఇండియా ప్రభుత్వమును బ్రిటీషు మంత్రులును సివిలు సర్వీసువారికి వంది మాగధస్తవము లర్పించుచున్నను, నిజస్థితిని గ్రహించినవారు ఆంగ్ల దేశమునందును కనుపించుచున్నారు. డెయిలీ న్యూస్ పత్రికకు వ్యాసమును పంపుచు, లాయడు జార్జి గారు అయిదు సంవత్సరములనుండియు నిరూచించుచున్నారనియు, సార్వభౌముని ప్రకటన మునకు లాయడు జార్జి గారి ప్రసంగము విరుద్ధముగ నున్నదనియు, హెచ్. గ్రే అను వారు వ్రాసిరి. ఆధునిక హైందవ పరిస్థితుల కనుగుణముగ నడువ జాలని సివిలు సర్వీసుపట్ల భారతీయులు అయిష్టము జూపుచున్నారనియు, సివిలు సర్వీసు అంతరింపక తప్పదనియు భారతీయులు కోరునది

స్వపరిపాలనము గాని సుపరిపాలనము గాదనియు, పరిపాలనాసౌష్ఠ్యము నిమిత్తము హిందూ దేశము విశేష ద్రవ్యమును వెచ్చింపజాలదనియు, సివిలు సర్వీసు యుద్యోగుల కన్నను చౌకగ లభించెడి నౌకరులతో హిందూ దేశము తన పనులను చక్క పెట్టుకొనగలదనియు గ్రేగారు స్పష్టపరచిరి.

డెయిలీ న్యూస్ పత్రికగూడ యీ యభిప్రాయము నంగీకరించుచు, ప్రజల యంగీకారము లేనిచో సివిలు సర్వీసు నిలచియుండ వలయునని లాయడు జార్జి గారు బలుకుట అసభ్యముగ నున్నదనియు, స్వపరిపాలనము నొకచేతితోనిచ్చి వేరొక చేతితో లాగినై చుట యసంభవమనియు, తమ కిచ్చునచ్చిన నౌకరులను నియమించుకొనుటకు భారతీయుల కధికారము గలదనియు, హెచ్చరించినది. ఇప్పుడు భారతదేశము నెదర్కొనుచున్న ప్రశ్న యుద్యోగు లేజాతివారుగ నుండవలయునని గాదు. వారి నౌకరులను వారు నియమించుకొనుటకు భారతీయులకు హక్కుండవలయును. ఇది స్వరాజ్య సిద్ధి వలననే గలుగును. ముందు సిద్ధింపవలసినది స్వరాజ్యపుహక్కు. సత్వర స్వరాజ్య సిద్ధి నిమిత్తమే భారత వర్షము యావచ్చుక్కిని వినియోగించుట యవసరమని వేరుగ చెలుప నగత్యము లేదు. స్వరాజ్య సిద్ధితో, తక్కుంగల సమస్యలన్నియు సులభపరి స్కార సాధ్యమగుట కిచ్చయము.

పట్టరాని కోపము

మొన్నటి సభలో అసమ్మతి తీర్మానమొడి పోయినందులకు న్యాయుండియా పత్రికకు పట్టరాని కోపము గలిగినది. తీర్మానము నెదిరించిన వారినే గాక, బలపరచిన వారిని కొందరు గూడ ఈ పత్రిక నిందించినది. అక్కడ జేరిన సభ్యులు తమాషాకు జేరిరినియు, వెక్కిరింతలు వేశా కోశములకు వారు పాల్పడిరినియు నిరసించినది. సభాధ్యక్షతవహించిన టి. వి. శేషగిరిఅయ్యరు మాత్రము, సభాంతమున వేరువిధముగ బలికియుండిరి. తీర్మాన మేరూపమున నుండవలయునను విషయమై అభిప్రాయ భేదమున్నను సభ్యులు కడుగౌరవముగ బ్రవర్తించిరిని తెలిపిరి. ఈ విషయమై న్యాయుండియా పత్రిక కన్న సభాధ్యక్షుని యభిప్రాయమున కెక్కుడు విలువగలదనుట తథ్యము. కాంగ్రెసునందు జేరుడను పిలుపు న్యాయుండియా పత్రికకు శృతికటువుగ దోచెను. ఇటుల బలికిన సత్యమూర్తిగారియు పన్యాసముగూడ, న్యాయుండియా పత్రిక దృష్టిలో, చెడిపోయెను. న్యాయుండియా పత్రికా సంపాదకురాలు 1874 సంవత్సరము నందు కొన్ని సందర్భములలో తిరుగు బాటుతో గూడిన నిరోధము నామోదించుటయగాక, ఇప్పుడును ఆమోదించుచున్నదట. కాని, హిందూ దేశమునందు ఆజ్ఞాల్లంఘనము విషయమై యోచించుట కెట్టి ప్రసక్తిగలుగ లేదట. పిలవన, ఈ పత్రిక దృష్టిలో హిందూ దేశము నందు పాలనావ్యవహారమంతయు సౌమ్యముగ కొనసాగుచున్నది. హిందూ దేశమునందు నిర్బంధములతి త్వరితముగ నదృశ్యమగు చున్నవట. అక్కడక్కడ పోలీసువారును మేజిస్ట్రేటులును అక్రమముగ బ్రవర్తించుచున్నను వీరి చర్యలను నిరోధింపగలవారు గలరట. విదేశ ప్రభుత్వములేదట పత్రికలకు స్వేచ్ఛ గలదట. దేశమిట్టి సుఖస్థితియందు లాలాడుచుండి, కాంగ్రెసునందు జేరుటకు న్యాయుండియా పత్రిక ఎటుల యంగీకరించును? వేనకు వేలమంది దేశభక్తులు కారాగృహమున నుండుటగాని, జన్మన్వృతంత్యములకు సముతము భంగపాటు వాటిల్లుట గాని న్యాయుండియా పత్రిక కింతవరకును గోచరింపకుండుట విచిత్రము. కద్దరు భారణముగాని, మద్య

పాన నిషేధమునకు బనిచేయుటగాని, బ్రటిషు సరకుల బహిష్కారముగాని, న్యాయుండియాపత్రికకు రుచింపవు. నిర్మాణ కార్యక్రమములోని మిగిలిన అంశములకు రాజకీయ సంబంధములేదట. ఆవి హాంసాలును జెచ్చిపెట్టజాలవట. అసమ్మతి నిర్మాణమును కావించనందుచే, కలిగెడి నష్ట మెదియు లేదు. న్యాయుండియాపత్రిక ఇందుకు విచారించ నక్కరలేదు. ఆసమ్మతి జూపినను జూపకు న్నను నొక్కటియే. గాలికిబోయెడి తీర్మానములకు లాయ దుజార్జిగారు లొంగువారు కాదు. ప్రజలవలంబించెడి ఫలప్రదమగు చర్యలబట్టియే లాయదు జార్జిగారు మార్పు జెందెదరు ప్రజాశయ విజయము, వాని ననుసరించియే సిద్ధించును. కాని, అసమ్మతి సభల శక్తును, ఉపన్యాసములకును, తీర్మానములకును, ఆల వాటుపడిన వారికి మాత్రము, గతి సభావర్తనసా నము రోష వివాదముల గలిగించుట వింతగాదు.

మహిళా విశ్వవిద్యాలయము

కార్యే పండితునిచే పూనానగరమున స్థాపింప బడి కొనసాగింపబడుచున్న మహిళా విశ్వవిద్యాలయము ఆరవవార్షికనివేదికము, మిగుల ఆభివృద్ధి సూచకముగ గనుపట్టుచున్నది. క్రితేషు లగు సర్ విలిం దాసు థాకర్సేగారు వడ్డీలేకుండ 186,000 రూపాయలను ఋణముగ నిచ్చుటవలన, విశ్వవిద్యాలయ ప్రయోజనము విస్తరించుటకు వీలయ్యెను. విశ్వవిద్యాలయోద్దేశములు ప్రశంసార్హములు. దేశ భాషల ద్వారా ఉన్నతవిద్యను స్త్రీలకు గలపుట వీనిలో నొక్కటి. స్త్రీల యక్కడ కనుకూలించెడి విద్యను గలపుట మరియొక్కటి. దేశ భాషల ద్వారా విద్య గలపుటవలన, విద్య సభ్యసించెడి కాలము మూడు సంవత్సరములు తగ్గిపోయెను. కాలేజి తరగతులలో విద్యను మూడు వత్సరములలో సభ్యసంపవచ్చును. పదునెనిమిది వత్సరముల వయస్సునందు పట్టభద్రురాలు గావచ్చును. ఇతియగాక, ఈ విశ్వవిద్యాలయము స్వతంత్ర విశ్వవిద్యాలయము. ప్రభుత్వముతో దీని కెట్టి సంబంధములేదు. దీని కనుబంధముగ ఆరు ప్రతి స్థాపనలు బనిచేయుచున్నవి. ఇవిగాక రెండు ప్రతి స్థాపనలు విశ్వవిద్యాలయముచే స్వయముగ నిర్వహింపబడుచున్నవి. విశ్వవిద్యాలయము జయప్రదముగ కొనసాగుటకు, కార్యేపండితుడు తన శక్తి సంతను ధారణోయుచున్నాడు. ఇట్టిప్రయత్నము హిందూదేశమునం దెల్ల నద్వితీయముగ నెచ్చారు చున్నది. కార్యేపండితుని ప్రయత్నములకు దేశీయులు చేయూత నొసగుట ధర్మము. థాకర్సేగారి వలె ఇతర ధనవంతులు యోష్యుచుచో, విశ్వవిద్యాలయము నిరంతరాయముగ కొనసాగగలదు. ఆరంభ దశనుండియు. ఈ విశ్వవిద్యాలయము స్వయం సహాయసూత్రముపై నాధారపడియున్నది. విశ్వవిద్యాలయము తన స్వాతంత్ర్యమును నిలుపుకొనుటకు, కార్యనిర్వాహకులు మొదటినుండియు పాలు బడుచున్నారు. జాతీయ విద్యా వ్యాపకమునకు ప్రయత్నము సలుపుచున్న నీ దినములలో, స్త్రీల కట్టివిద్యగలపుటకు పాటుబడుచున్న మహిళా విశ్వవిద్యాలయమునకు దేశీయులు తగు ప్రోత్సాహ మొసగి, కొరతగలుగకుండ పోషించుట యత్యావశ్యకమని హెచ్చరింప బనిలేదు. కార్యే పండితుని స్వార్థరహిత వ్యవసాయము సఫలమగు నని భావించెదము.

వికటరుటను ప్రభువుగారి యాగమనము

హిందూదేశపు పార్లమెంటరీ సహాయ కార్యదర్శియగు వికటరుటను ప్రభువుగారు బొంబయి గవర్నరుగారి ఆహ్వానమున నుండి నెవ్వెంబరు ఒకటవ తేదీని బయలుదేరి హిందూదేశమునకు విచ్చేసెద రనియు, సిమ్లాగో రాజప్రతినిధిగారిచో కాలము గడపి స్నేహితులను కలసికొని, పార్లమెంటుసభ మరల ప్రారంభ మగు సమయమునకు ఇంగ్లండు నందు ఉండురనియు, ప్రకటించబడినది. వికటరుటను ప్రభువుగారు, అధికారులనుమాత్రము కలసికొని తమ పర్యటనమును ముగింతురో లేక ప్రజల మనోభావములనుగూడ గ్రహించుటకు బ్రయత్నింతురో చూడవలయును. ఇంతదూరమునకు విచ్చేసి ప్రజాభిప్రాయమును గ్రహించుటకు బ్రయత్నింపరేని, వికటరుటను ప్రభువుగారు తమ బాధ్యతను విడనాడిన వారగుదురు. అధికారుల సహాయములేక ప్రజల యుద్దేశములను వీరు స్వయముగ గనుగొనుచో, హిందూదేశ సమస్యయొక్క అంతరార్థమును వీరు కొంతవరకు గ్రహింపజేర్తురు. కాని, వీరు అందుకు పాల్పడెదరని యూహించుట వ్యర్థము. వలనన అధికారివర్గమున జేరినవారి సాంప్రదాయముల కిది భిన్నము గద.

మద్రాసు మ్యూజియము

1921-22 సంవత్సరమునకు మద్రాసు మ్యూజియమునకు విచ్చేసిన ప్రేక్షకులసంఖ్య వెనుకటి వత్సరమునకన్న విస్తరించెను కన్న పొంగలిపండు నాడు, వచ్చేడి ప్రేక్షకుల సంఖ్య సంవత్సరమునం దెల్ల ఆతి విస్తారముగ నుండును. పురాతన విస్తృతాఖకు క్రొత్తవి కొన్ని చేర్చబడెను. ఇందు విగ్రహములు పెక్కులుకలవు. ఆంధ్ర దేశము నుండి తామ్ర శాసనములు జేర్చబడెను. ఇందు కనుపురాతన శాసనములు గలవు. ప్రాతనాణెములు కొన్ని చేర్చబడెను. క్యానిమోరా గ్రంథాలయమునకు వచ్చినవారి సంఖ్య వెనుకటి వత్సరపు సంఖ్యకన్న జెరిగెను. కాని వీరు చదివిన గ్రంథముల సంఖ్య మాత్రము తగ్గుదల జూపెను. 1921-22 సంవత్సరమునందు 826 గ్రంథములు క్రొత్తగ చేర్చబడెను. వీనిలో 586 గ్రంథములు పాటరుగారిచే దాన పూర్వకముగ నొనగబడెను. పుస్తకముల నుంచుటకు చోటు గనుపించుటలేదు. ఇ దువలన క్రొత్తపు పుస్తకముల దెచ్చుటకు ఇప్పాదిలుగుచున్నది. యూనివర్సిటీ లైబ్రరీలో పాఠకుల సంఖ్యయు, ఉపయోగించిన గ్రంథముల సంఖ్యయు వెనుకటి వత్సరము కన్న తగ్గిపోయెను.

శ్రద్ధానందుని విశ్వాసము

స్వామి శ్రద్ధానందుడు శాసనోల్లంఘనసంఘము వారి యెదుట సాక్ష్య మిచ్చుచు, నిర్మాణకార్యక్రమమునందు ప్రజలలో దృఢమగు విశ్వాసమును పురికొల్పునెడల, శాసనసభలలో జేర నవసరము లేదనియు, నిరాకరణోద్యమ మట్టితరి మిగుల ఫలప్రదమై స్వ రాజ్యమును తప్పుక దెచ్చిపెట్టుననియు బలికిరి. తగిన విశ్వాసముతో బనిచేయుచో నిర్మాణకార్యక్రమము స్వరాజ్యసిద్ధిని గలుగజేయుననుట కెంతమాత్రము సందియము లేదు. అందు ముఖ్యముగ కద్దరు అంశమును పూర్తిజేయుట వలన, దేశ మెట్టి యుత్పత్తివృద్ధి నయినను గాంచగలను. ఇప్పుడు గావలసినది, అకుంతితవిశ్వాసము, సంతతకార్యదీక్ష, స్థిరచిత్తత. మహాత్ముని విశ్వాసములో నల్పాంశమయినను ప్రజలలో పలువుర నావహించుచో, స్వ రాజ్య మనతికాలములో సిద్ధించు ననుట కేమాత్రము సందియము లేదు.

స్థానికవార్తలు

శ్రీసంతకాల నందినాగుచరిత్ర కాలక్షేపము:- ఈనెల 20 వ తేదీ నందినాగు చరిత్ర కాలక్షేపము 4.15 కు జరిగితిమి. ప్రాంతీయ బడి ప్రె. ఎం. వి. ఏ. గ్రాంక్షేపములో శ్రీమతి పద్మినిబాయిగారు నందినాగుచరిత్రమును చూపు కాలక్షేపము జరిగెదరు.

చెరకుపంట:- ఈసంవత్సరము జూలై మాసాంతము నకు 105900 ఎకరములలో చెరకుపంట వేయబడెను. కడవిలో సంవత్సరము 90800 ఎకరములందు మాత్రము పంట వేయబడెను. శైలశిల్లాలో నీరు తక్కువగ నుండుటచే నిరుడుకన్న కొంత తక్కువ పంట అగును. ఇతరశిల్లాలో పంటలు అధికముగ పండిగలవు. (ప్రచురణ సంఘము).

నువ్వులపంట:- జూలై మాసాంతమునకు 866700 ఎకరములలో నువ్వులపంట వేయబడెను. నిరుడు 846700 ఎకరములందు మాత్రమే యీ పంట వేయబడెను. దత్తపండులములలో యంబత్తూరు శిల్లాలయందు కన్న ఇతర ప్రదేశములందు యీ పంట చక్కగ వృద్ధి చెందుచున్నది. వర్షములు కురిసిన ఆశిల్లాలో కూడ పంటలు పండగలవు. (ప్రచురణ సంఘము).

శ్రీకృష్ణమందిరసభ-పాటకచ్చేరి:- 34 వ సంతకాల శ్రీజయంతి యుత్సవము చచ్చుపురి పెద్దనాయనిపేట వరదామత్రియప్పక వీధి 97 వ సంఖ్యల శ్రీకృష్ణ మందిరమున 1922 వ సం॥ ఆ మ్రునెల 20 వ తేదీ ఆదివారము సాయంత్రం 6 ఘంటలకు వైగా బ్రహ్మశ్రీ తిరువిసాక్షార్-వారాయణస్వామి ఆయ్యర్ వారిచేన సంగీత కచ్చేరి జరిగెను.

కబీర్దాసు కాలక్షేపము
21 వ తేదీ సోమవారము సాయంత్రం 6 ఘంటలకు వైగా బ్రహ్మశ్రీ కంది కృష్ణభాగవతులవారి వలన కబీర్ దాసు చరిత్రము జరుపబడును.

మేజరుశ్రేణుగారు ఆంగ్లముగ నున్నారని తెలియుచున్నది.

నెంట్లలు ఇండియా గ్యాలరీయరు రసపురిస్థానములలో గవర్నరు జనంలుగారికి ఎక్స్‌కుజులాన్‌లో అధికారముగలదు. ఈప్రకారము ఎక్స్‌కుజు లా ప్రకటించబడెను.

జాన్ జోసెఫ్ ప్లంగాన్ అనువాతడు ప్రెడిలిం ప్లేమున పేజిగారిని చంపుటకు ప్రయత్నించెను. తుపాకితో పేజిగారిని కాత్తెను. పోలీసువారు మద్దయని అరెస్టుజేసిరి. బొంబయి హైకోర్టు న్యాయమూర్తి కింగ్‌యెడుగారు మద్దయికి ఛార్జీలు దాఖిల్లుమును జూపవలెనని సిఫార్సుజేయుటచే 6 సంవత్సరములు కఠినశిక్షను విధించిరి.

16 వ తేదీ వరకు ఇండియాగవర్న మెంటు ఋణము 45, 1952,7000 రూపాయలైనది. ఇంగ్లాండులో తేదీ 85 కోట్ల రూపముల అప్పును ఇండియాలో రైల్వేలను వేయించుట వల్లు పంచిపెట్టబడును. బెంగాలు నాగపూరు యనుపదారి 16 కోట్లు, మదరాస్ పదరెడ్ల నువారెటా యనుపదారి 10 కోట్లు దక్షిణ ఇండియాయనుపదారి 10 కోట్లు.

మాలపురంనుండి కుందోట్టి పిలోకి గండా మోటారులలో మొన్నటిదినము కాలిక్టునకు కర్వనేవాధిపతి వచ్చెను. అచటి పటాలమును పరిశీలించి సాయంకాలము కన్నూరుకు పోయిరి. కన్నూరుకొటను, పైనికులను పరిశీలించిరి విందారగించిరి. వేటియదయమున (18-8-22) కూనూరు కేగిరి. విప్లవములు జరిగినను పూకతూరుకు మరితరప్రదేశములను సందర్శించిరి.

గోద్రాగుజరాతు మధ్యపోవు రైలుబండిలో పాశ్చాత్య శ్రీయుక్త రై మొదటితరగతి బండిలో ప్రయాణము జేయుచుండ జూను దోకడు ఆమె గదిలో ప్రవేశించి లొక్కమును 500 రూపాయల విలువగల నగలను బట్టుకొని మెల్లగ మూడవతరగతి బండిలో పోయి పయంజెను. ఆశ్రీ పోలీసువారికి తెలియజేయ పరానని సోదాజేయ నగలు సొమ్ము దొరికినది. పతాను పెద్దపూదువలె మంచివస్త్రములను ధరించెను. ఆ తక్షణమే అరెస్టుచేయబడెను. గోద్రాలో విచారణ జరుగుచున్నయది.

యా విద్యారత ఖాది శాఖ

జమనులాలు బజాజ్ గారి ప్రకటనము

ఖాది విద్యాలయపు వివేదికము

తేలికమహాభారతము నెఱవేరుచున్నది. యాదవరాజు ఖాదిశాఖాధికారిగారు పేరు జమనులాలు బజాజ్ గారు, యాదవరాజు (పాటనము) గారినియే నమ్ముచున్నాము.

ఖద్దరు ప్రచారము చక్కగ జరుగుట కొక కేంద్రసంఘముండవలయు ననియు, యాదవరాజుసంఘమువారు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములకు తగు ప్రోత్సాహ మొసగును, వద్ద ఖద్దరు ఉత్పత్తిని వృద్ధి చేయుటకు తగు ప్రయత్నములు గావించుట అవసరమనియు కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు తీర్మానించిరి. ఖద్దరు ఉత్పత్తికరకు పనిచేయుచున్న సంఘముల సంఖ్య అధికముగ నున్నను ఈ ప్రచారము కాస్త్రయంత్రమును సక్రమపద్ధతుల ననుసరించియు జరుగుటలేదు. ఖద్దరు ఉత్పత్తి, ఖద్దరు విక్రయము, ఖద్దరు ప్రచారము యామాదు కార్యక్రమములకును ఆ శ్రద్ధవగు సంబంధ ముండవలెను. కావున యాదవరాజును అంతఃమొందించుటకై యాదవరాజు కార్యసంఘము ఖద్దరు శాఖ ఏర్పరుచుటను, రాష్ట్రీయ సంఘములకు తగు సలహా ఇచ్చుట, అవసరమైనపుడు భవము అప్పుగ ఇచ్చుట, ఇతర రాష్ట్రీయల అనుభవమును శ్రోద్ధించి ఇందులకు సంబంధించిన ముఖ్యవిషయములను ఎల్లరకు తెలియజేయు వలెయుకై ఈ శాఖ స్థాపించబడినది. ప్రతివారము కొనసాగుటకు కావ్యసంఘమువారు ఈ శాఖను మూడుభాగములుగా విభజించిరి.

- (1) సాంకేతిక శాఖ - అధికారి శ్రీయుత మగనులాలు గాంధీగారు.
- (2) ఖద్దరు ఉత్పత్తి - అధికారి శ్రీయుత లక్ష్మీదాసు భువనాశ్రయగారు.
- (3) ఖద్దరు విక్రయము - అధికారి శ్రీయుత వి. వి. శిరా నాథగారు.

ఈ శాఖను పనిచేయుటకు 17 లక్షల రూపాయలు ప్రత్యేక కేటబడెను. కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు నువెల 18 వ తేదీన 5 ఖాంబాయలూ సమావేశమై నన్ను ఖాదీ శాఖాధికారిగా నియమించిరి.

కార్యసంఘమువారి సలహా ననుసరించి తమకు స్వంత ఖద్దరు కర్మాగారము 50 లక్షల రూపాయల విచ్చియున్నాము. ఖాదీ యిలా కోరికగొమ్మును విరాళములుగ (సాగుచేసితిరి. 125000 రూపాయలు వసూలై యున్నవి. ఇంకను 50 వేల రూపాయలు విరాళములు వసూలు కావలసియున్నవి. ఇంకను 17 లక్షలకు తక్కువ పనిచేయు శాఖవారు చేర్చవలసియున్నది.

సాంకేతిక శాఖ.

జూలై నెల 1 వ తేదీనుండి సుబర్బతి ఆశ్రమమునందు, వివిధ రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారిచే చేర్పించబడిన 52 మంది విద్యార్థులకు, మగనులాలు గాంధీగారు సాంకేతిక శాఖ ప్రాధికారమును, ఆర్యోదయ ఖద్దరు శాఖను ఈవిద్యార్థులతో ప్రారంభమగును. శిక్ష, ముగిసిన పిమ్మట తమరాష్ట్రములందు ఖద్దరు ప్రచారము కాస్త్రయంత్రముగ జరుపుటకు వీరు పనిచేయుదురు. సాంకేతిక కాస్త్రపరిచయము లేనందున ఖద్దరు ఉత్పత్తి చక్కగ జరుగుటలేదు. సుబర్బతి నుండి ఖాది విద్యాలయమునకు యాదవరాజు అంతఃమొందించు ఇతను సాంకేతిక కాస్త్రము నందు చక్కని తీర్మానించినవారు ప్రతిరాష్ట్రమునందు విరాళములు, శిక్షముగిసిన పిమ్మట కాంగ్రెసు సంఘమువారి యాదవరాజు సమక్షమున ఖద్దరు ప్రచారము జరుపుటకు ఈవిద్యార్థులు అంగీకరించివారు.

ఖాది విద్యాలయమునందు విద్యుచ్ఛక్తి, వడకుట, నీయము చేర్చబడుచున్నది. గాటములు మగనులయందలి భాగములు వాటికొరతగా మున్నగు విషయములకూడ చేర్చబడును. ఖద్దరు ప్రచారము చక్కగ కొనసాగించుటకు అవసరమగు నీవయము లన్నియు చేర్చబడును. జూలై నెల 26, 27 వ తేదీల యందు నేను యాది విద్యాలయమునకు వెళ్ళియుంటిని. వీరు చేయుచున్న పని మిగుల సంత్సహితముగ నుండెను. మగనులాలు గారి వివేదికను యాదవరాజుసంఘము కడకు ప్రయోగించబడినది.

ఉత్పత్తి శాఖ

ఈ శాఖ మొదటినుండి చక్కగ పనిచేయుచున్నది. సింధు, ఆంధ్ర, ఉత్తర రాష్ట్రములందలి పరిస్థితులు పరిశీలించబడినవి, ఖద్దరు వ్యాప్తికి సింధు రాష్ట్రమువారికి 50 వేల రూపాయలు, ఆంధ్ర రాష్ట్రమువారికి 1 లక్ష రూపాయలు, ఉత్తర రాష్ట్రము వారికి 1 లక్ష రూపాయలు అప్పుగ ఇయ్యవలయునని సలహా ఇచ్చిరి. కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు యాదవరాజును ఆమోదించిరి. ఖద్దరు ప్రచారము జరుపుటకు కొన్ని రాష్ట్రములందు ప్రత్యేకముగ ఖద్దరు శాఖలు ఏర్పరుచబడినవి. ఈ సందర్భమున యాదవరాజు ఖాది ఉత్పత్తి శాఖవారు సింధు దేశమునందు 5 స్థానములకును ఉత్తర దేశమునందు 5 స్థానములకును, ఆంధ్ర దేశమున 16 స్థానములకును వెళ్ళి అచ్చటి పరిస్థితులను పరిశీలించిరి. ప్రస్తుతము సంఘమువారు యెగాలు ఆసామునందు పర్యటనము జరుపుచున్నారు. కార్యసంఘపు రాబోవు కమాండోమునందు యాదవరాజు వివేదికము చక్కను చేపడును.

ఖద్దరు విక్రయ శాఖ

ముఖ్యము నగరములందు ఖద్దరు విస్తారములను స్థాపించుటకు రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములకు తగు కృతి లేనపుడు ఆ ప్రదేశములందు ఖద్దరు స్థాపనకు స్థాపించుటకు ప్రయత్నములు జరుపుటకై యాదవరాజు ఏర్పరుచబడినది. ప్రజలను మోసపుచ్చక కలితీ తేని ఖద్దరు, తక్కువవలకు విక్రయించు కాంగ్రెసు ఖద్దరు స్థానముల దేశమందంతట స్థాపించుట యంతయో లాభకరము. కొన్ని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘముల వారి ఉద్దేశములతో కాంగ్రెసు ఖద్దరు స్థానముల ముఖ్యము నగరములందు స్థాపించుచున్నారు. ఈవిషయమై అన్ని రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములవారు అధిక మగు శ్రద్ధవహించుట అవసరమని నూచించుచున్నాను.

ఖద్దరు ప్రచార సంగ్రహము

ఖద్దరు వ్యాప్తికి స్థాపించబడిన వివిధ సంఘములకు నవాకాంక్షులగుచున్నట్లు పరిశీలించుటకు, అప్పుడప్పుడు ఖద్దరు ప్రచారమునకు సంబంధించిన వివేదికములను ప్రయోగించుటకును ప్రజలను మోసపుచ్చుటకును తగు ప్రయత్నముల నొనరుటకును ఖద్దరు ప్రచారసంఘము మొదటి ఏర్పరుచబడినది.

ఆర్థిక సహాయము

గ్రామములు ఇయ్యబడవు. భవము రాష్ట్రీయ సంఘములకు అప్పు ఇయ్యబడును. రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములు తమ రాష్ట్రమునందున్న సంఘములలో అర్హత గలిగినవారికి యాదవరాజును పంచివేట్టవచ్చును. కావున అప్పుడర్థఖాస్తుల రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు సంఘములకు పంపవలెను. వారు అన్ని విషయములను ఆలోచించి ఇంత మొత్తము అప్పు కావలయునని నిర్ణయించుకొని ఖాది శాఖవారికి దరఖాస్తు పంపవలెను.

విజ్ఞాపనము

ఈ ఖాది శాఖ చక్కగ పనిచేయుటకును, ఖద్దరు కార్యక్రమము చక్కగ కొనసాగుటకు (పరిశీలన కారము అంతరము. ఇది మొత్తముగా 5 వ తరగతి. కావున ఖద్దరు వ్యాప్తికి ప్రతి గ్రామము (పరిశీలన) పనిచేయవలెను. ఖాది శాఖవారు ప్రజలను ప్రోత్సహించగలరు. తమ సహాయ మొసగుచుండగలరుగాని పనిచేయుటకు వాళ్ళకు పాదలది. ఖద్దరు ప్రచారమును ప్రేమించు ట్లు మహాత్ముడు మరయితరముల చేటిని ప్రేమించియుండలేదు. మహాత్ముడు ఖద్దరు పరిశ్రమకు పుణ్య వస్తువు. భాంధియుల నిశ్చయమునకు విన్నాము. వారిద్దరు వాద సమర్థించుచున్న వేలకొలది కుటుంబములకు ఖద్దరు ఉపకారము. దేశమంతయు ఖద్దరు కస్త్రములను ధరింపగల ఆర్థిక వ్యాపకము స్వాధీనము ఎన్నడు మనకు కరువునో ఆదినము మనకు స్వాధీనమై ముప్పు అగుచున్నప్పుడు చేయెను. కాంగ్రెసుకు ఖద్దరు కార్యక్రమమును కొనసాగించుట మహాత్మునిపట్ల మనకుగల భక్తిని ప్రకటించుట యగును. దేశభక్తులను నిర్వహించుట యగును. ఇప్పుడైనను ఖద్దరు ధరించని ప్రతిభారతీయుడు పురుషుడు ఖద్దరు మాత్రమే ధరించవలయు ననియు ఏమైనను సకేవి నేత కస్త్రములను బహిష్కరించవలయు ననియు, ప్రతిదినము కొంతకాలము కడకువలయుననియు, ఖద్దరు సందేశమును వ్యాపింపజేయుటకై ప్రయత్నించవలయుననియు, సంకల్పించు కొనవలెను. ఇది శాఖ ఖద్దరు ప్రచారము కొన

సాగుటకు ప్రతిభూమిని శ్రీ తిలక్ స్వకావ్యుధికి విరాళము పంపవలెను. 17 లక్షలు కావలసియున్నది. భవముల వీరలు అందరు తమకే తొలది విరాళములను యాదవరాజు చిరునామాకు పంపవలయునని ప్రోత్సహించుచున్నాను.

జమనులాలు బజాజ్,
188/85 కాల్యదేవిగోడు, బాంబాయి.

ఖాది విద్యాలయము

వివేదికము

ఖాది విద్యాలయాధికారి యగు మగనులాలు గాంధీ గారు యూనెల 6 వ తేదీన నేను జమనులాలు బజాజ్ గారికి పంపిన వివేదికము:-

"మీరు కడచినమాసమున ఆశ్రమమునకు వచ్చియుండిరి. మీరు అన్ని విషయములను పరిశీలించియున్నారు. అయినను 3 కాద్య చేయుటకు కడచిన నెలనివేదికము ను మీకు పంపుచున్నాను. ఈ నెలలో ఆశ్రమములు గలిగిన యంతయు యాదవరాజులయందు కరుపించుచున్నాను. కొద్దిగా భారతదేశ మంతయు యాది విద్యాలయము నందు నిరూపించబడియున్నది. సాంప్రతిక క్రొత్త ప్రతినిధి తేటందుటమార్గము బాధముగ నున్నది. రాబోవు సంవత్సరమైనను సాంప్రతిక క్రొత్త అభ్యర్థులను చేర్చుకొనుటకై తగు ప్రయత్నములను జరుపుటయు క్రమము. వీరందరు ఒక సంఘము చేర్చుకొని తమవ్యవహారములను తామే పరిష్కరించుకొనుచున్నారు.

దిన కార్యక్రమము

దిన కార్యక్రమము ఉదయము 4 గంటలలో ప్రారంభమగును. ఆశ్రమమునందలి నడియొడ్డున విద్యార్థులందరు జేలడకు. భజన, కైరవార్ధన అర్చనలు జరుగును. మహాద్వీయులు సమావేశమయిరి.

స్నానము ముగియగనే విద్యార్థులకు పాలు స్వల్ప మగు ఉపాహారము ఇయ్యబడును. 8 1/2 గంటలకు విద్యార్థులు విద్యాలయమునందు సమావేశమయ్యిరి. ప్రార్థన ముగియగనే భారత రాజకీయ పరిస్థితులు, దౌర్జన్య హిత అసహాయకత్వములు ఉత్పన్నత, దక్షిణాఫ్రికా యందలి భాగ్యముల సామ్యము, విరాళము, రాజములని లాభములు ఇట్టి విషయములు గురించి ఒక గంటకాలము ఉపన్యాసము లివ్వబడును. గడచిన 3 దినములందు ప్రతివిద్యార్థియు తన పరిశ్రమను గురించి కొంతకాలము ముచ్చటించుట జరుగుచున్నది. ఇట్లు తోడివిద్యార్థులచేత తెలియజేసి అన్వేషణము ప్రతి అధికము కావలెను. మీరు వచ్చినదినమున కొంతమంది విద్యార్థులు తమ పరిశ్రమల చెప్పిరి. వారి స్వార్థత్యాగమును మీరుకూడ ప్రశంసించి యుండిరి.

1 1/2 మొదలు 10 1/2 వరకు విద్యార్థులు వడకువలకు. వరకు మధ్యాహ్నము 12 మొదలు 4 గంటలవరకు వడకడకు. ప్రభుము 6 మొదలు 9 వ మొదలు నాలుగవరకు వీరు వడకునుండిరి. క్రమము 20 వ మొదలునూలు తీయుటకు చేర్చి కొనియున్నారు. కన్నటినూలు తీయుటకు మంచివిటలు ఇయ్యబడుచున్నవి. ఇదేవిధమున తక్కువ మొదలునూలుకు మొట్టకదురు కన్నటినూలుకు సన్నటికదురు ఉపయోగింపబడుచున్నవి. ఒక ఉపాధ్యాయుడు విద్యార్థులతో కూడ నుండి ఆకసరమైనపు డెల్ల తగు సలహా లిచ్చుచుండును.

పరిక్షలు

ప్రతిసోమవారము పరిక్షలు జరుగును. చక్కగ వడకుట చేర్చుకొనినవారికి పరీక్షలు చేయుట చేర్చబడును. వర్షకాలము గుటచే విత్తులు తీయుటకు వీలులేకున్నది. ఈవర్ష కాలము ముగియగనే విత్తములు తీయుట క్లాసుకూడ ప్రారంభమగును. కాస్త్రవిషయక ఉపన్యాసములు ప్రతి కుక్రవారము ఇయ్యబడును. ప్రతిపక్షము నూలునెంబరును నిర్ణయించుట గాటము 6 చేయవలెననియును విషయములపై ఉపన్యాసము లియ్యబడును. గాట మెట్లుండవలయునో చర్చ చేయండి ప్రస్తుతము ఆశ్రమమునందు గాటములే శ్రేష్ఠములని తీర్మానింపబడినది ఈ గాటము చక్కము బరువు గలిగి తెగును ఆకుగులు అడ్డకొలత కలిగి యుండును. గాటము 3 వరుగు యుండును.

దక్షిణ దేశమునుండి వచ్చిన విద్యార్థులకు బాధితభావమును గొందిరానందున వారు కొంత ప్రయత్నముచేయుచున్నారు. వారికి ప్రత్యేకముగ హిందూ చేర్చబడుచున్నది. ఇట్టికాస్త్రాహారులగు యువకులకు తమతమ అవకాశము సువర్ణతీత్రమువనులకు తమగ చేరినందులకు యాదవరాజు ఖాది శాఖవారు కడచినయులు. మాకు వచ్చినవిద్య విద్యార్థులకు చెప్పుచున్నాము. విద్యార్థుల సాంగత్యము ల్ల ప్రోత్సహించుముల కొన్నిటిని మేము చేర్చుకొనుచున్నాము.

మగనులాలు గాంధీ.

పరిషత్ పత్రము

సమీప ప్రాచ్య సమస్య

చట్టాంతర్య సరిహద్దులు నిర్ణయించబడుట

కాకా ప్రాంతీకము, ఆగస్టు 17:— చట్టా ప్రాంతము లందు తటస్థ పరిహద్దులను నిర్ణయించుటయందు సంభవించిన చిట్కలు గుర్తులుచే 14వ తేదీని మిత్రమండలి ప్రాకమనమును గ్రీకు అధికారులను సరిహద్దులందు తటస్థ ప్రదేశముల నిర్ణయించు కొను నొడంబడిక పత్రముపై సంతకము లావర్చిరి.

శ్రీమంతుల వివరము

సమీప ప్రాచ్య సమస్యను పరిష్కరించుటకుగాను, అన్ని పక్షములకు విలువయును సమాప్తప్రార్థన సమాజమును వియన్నా యందు జరుపుటకు మిత్రమండలివా రంగీకరించిరి.

గ్రీకులకు మిత్రమండలివా రు

పారిసు, ఆగస్టు 17:— స్వీర్జాకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటను గురించి మిత్రమండలి రాజకీయముల గ్రీకు విదేశ కాంగ మంత్రులకు ఒకసారి సందర్శించిరి. ఏదెప్పునా ర్థ దెలుపుచుండెను. స్వీర్జాకు స్వాతంత్ర్యము నొసగుటవలన కాసియా మైసరు నందు మరయు! నాటిక స్వాతంత్ర్య ప్రభుత్వ మేర్పడు ననియు ఈ సమస్య ముందు గావించుకొనవలసియున్న యొడంబడికపై నాధారపడియుండుటచే సంతకము దామివిషయమున నవలంబించు నూత్రములందును చర్చలందును స్వాతంత్ర్యము నిలిపి యుంచుకొంటిమని మిత్రమండలి ప్రాకమన వర్ణించు తెలిపెను.

గ్రీకుల సంగ్రామ యత్నములు;

లండను, ఆగస్టు 18:— టర్కీపై నాశనముగ దాడి వడలుటకు గ్రీకు ప్రభుత్వమువారు మైసికయత్నముల గావించుచుండిరి. “దెయిలి మెయిలు” ఏదెప్పు విశేషమును తెలిపెను.

సర్ చార్లెస్ బెన్ టెండు గారు

చార్లెస్ బెన్ టెండు ఆగస్టు 17:— సర్ చార్లెస్ బెన్ టెండు గారి వద్దకు రాగా వారిని విశేషములు దర్శించి ఆసియామైనను పరిశీలించుటకు ప్రార్థించిరి. తాను కెప్టెన్ అనినది. చాల ముఖ్యమైనట్టియు కష్టమైనట్టియు విషయము లగుటచే ఈ సమస్యయందు దీక్షిముగ తీర్మానముగల పరాసాంగ ప్రభుత్వముల కొరకు దాని వెట్టవలసి యున్నదని తెలిపెను. ఈ ఇరువురును సంపూర్ణముగ కేరీఫించినచే దిప్పు కంఠి స్థాపితము గావాలని నుడిపెను.

విరిషు విప్లవము

ప్రజాస్వామ్యవాదులు వెనుకకు పోవుచుండుట

లండను, ఆగస్టు 17:— విరిషు ప్రభుత్వ పటాలములు ప్రజాస్వామ్యవాదులను క్రమక్రమముగా వెనుకకు పోవజేయుచున్నవి. ప్రభుత్వపటాలములు క్లిష్టములు. నాయువారలయందును తిరిగి తీరవలయునని ప్రభుత్వపటాలములు దండెత్తుచున్నాడని తెలిపి పట్టుకొనెను. ప్రజాస్వామ్యవాదులు సమీపమున నున్న పరిస్థితులలోనికిపోయిరి.

నవ్య పరిహార సంఘము సమావేశము

పారిసు, ఆగస్టు 17:— మిత్రమండలి కందరతును అంగీకారమును పొందుటకును గుర్తులుచేయు నవ్య పరిహార సంఘము వారు ఇట్రాగోస్టి చర్చించుచుండిరి. రేపు సంఘమువారు యథావిధిగ సమావేశ మగుదురు. అంతకుమును పరాసాంగ ప్రభుత్వము వారు ప్రత్యేకముగ చర్చిదిద్దికొనుటకు గడంగును.

మైంటర్న సమ్మె ముగియుట

లండను, ఆగస్టు 17:— ఇంతకుమును రాష్ట్రీయ వార్తా పత్రికలకు తొందర గలుగజేసిన (మైంటర్న సమ్మె) కట్టు ముగిసెను. వారమునకు రి ప్టింగులను జేరకముందు తగ్గించుటకు మైంటర్న అంగీకరించిరి. 12వ రి ప్టింగులను తగ్గించు విషయమున బొలటు తీసికొనలేని తీర్మానింపబడెను. సమ్మెదాల్చిన వారివారిపూర్వోద్యోగములలోనికి తీసికొనుటకు యజమాను లంగీకరించిరి.

అస్ట్రీయా ఆర్థిక నితి

వియన్నా, ఆగస్టు 17:— అస్ట్రీయా ప్రభుత్వము వారు ధనసహాయము కొరకు మిత్రమండలివారి కంపెనీ దరఖాస్తును లండను సమావేశము వారు జాతీయమిత్రవారి కంపుటచే అస్ట్రీయా యందు దీక్షి ఆందోళన ప్రబలెను. క్రాంతివర్త వడిపోయెను. ఈ దినమున సమరమునకు 2800 ల నియ్యుచుండిరి. ఆగస్టు 1-న తేదీని ఇప్పటికి నూటికి 20 వ రు తేడా గలదు.

భారత వ్యవహారములు

సివిలు సర్వీసునకు కాలము సమాపించుట

భారత దేశ మునకు స్వసరిపాలన కావలెను

హెచ్. గ్రేగారి ఆభిప్రాయములు

లండను, ఆగస్టు 17:— “దెయిలి న్యూస్” పత్రికయందు హెచ్. గ్రేగారి రిటుల ప్రాయముండిరి:— భారత దేశ విషయములు సంబంధించి కంటకుకు లాడుచున్నా గా రీయెను వర్షముల నుండి యు గా ధ ను ప్తి యిం దుండిరి వారియుపస్థాపనమును, 1917 నుండి ఆగస్టునందు స్వాభావము దు గావించిన ప్రకటనమును, పరస్పరవిరుద్ధములుగ నుండెను. భారతదేశమున ఆంగ్లేయు సివిలుయంద్యోగులు అదృష్ట విషయములను సాధించిరి. కాని ఇంతకాలము గడచినను భారతీయ పరి సితుల కమగుణముగ తనను మార్చుకొనలేని ఈ కాలము గాంచి నప్పుడు భారతీయులకు దానిపై సమీక్షముగ నవస్థాము జరించును. చాలమంది సివిలుయంద్యోగులు తమ ప్రత్యేక వడపడికలవలన భారతీయుల గౌరవమునకు పాత్రులైరి. కాని ఉద్యోగరీత్యా వారికి గౌరవములేదు. భారతీ హృదయము స్వసరిపాలనయందు లగ్నమైయుండెనుగాని సుపరిపాలనయందుగాదు. భారత దేశము ప్రస్తుతమునలే నధికముగ నైతికవ్యయమును భరించుటకంటెను సుదీర్ఘకాలము పరిపాలనా వ్యయము భరించుటకంటెను తక్కువ అత్యంతముగ పరిపాలనము తోడను, తక్కువ సామర్థ్య కంటి పుగుపరిపాలనతోడనే సంతృప్తి పడి యుండుననుటకు సందియములేదు. తక్కువసామర్థ్యము తాను యజమానురాల్చె తరువాత భారత దేశము తక్కువ వ్యయముపై సేవకుల నియమించును. కాని ప్రస్తుతముగావించుకొనిన కల్పితముల కైతికపాత్రమును రాజులను, సివిలు సర్వీసులను తీసివేయవలెను గురించి యధార్థముగా భయపడుచుండినను విషయము సమ్యక్ కష్టపాశ్చర్యముగ నుండెను. గాకకేను పరిస్థితులందు ప్రతివిషయమును వారి యవసాన కాలము సమాపించెనని నూచించుచుండెను.

దెయిలి న్యూస్

సివిలు సర్వీసు కాఖిలానికి అభ్యర్థుల చేరుటకు గూర్చి భారత ప్రభుత్వమువారు కంపెనీ సమస్యలను గురించి దెయిలి న్యూస్ పత్రిక ఇట్లు దెలుపుచున్నది:— వి.సి.ఎస్ సభ్యుల హక్కులను గురించి ప్రచారము గావించుటవలన వారు తొలగించవలయుననిన ఆహ్వాన కృత్రిమింబుపడును. రాజోపు ప్రజాపాలన కావనసభలు అంగీకరించినను అంగీకరింపక పోయినను సివిలు కాఖిలు సాగించి తీరవలెననుటయును జాగ్రత్తగా ప్రకటనము చేయుట కంటె తేరు గాదు. ఒక చేతితో స్వసరిపాలనము నొసగుచు మరయొక చేతితో దీక్షివేయుట సాధ్యముగాదు. బ్రిటనుతో సంబంధముంచుకొనుట చాల లాభకారిగాన భారతీయు లాసంబంధమును వదలుకొనక కాక కంటకు రు మే మెంచుము. కాని ఇంతిదినివేళములకు వల్లకే భారతదేశమునకు గూడ ప్రజలచే నెప్పుకొనబడిన కావనసభలవారి విధానముల నమలు లావెట్టుటకు రి: ఇప్పుడువచ్చిన ఉద్యోగుల నియమించుకొనుట యందు స్వాతంత్ర్య ముండవలెను. మనంతట మనము గావించుకొనిన నిర్ధారణవలన సంతోషముతో వచ్చినచిట్కల నెమర్చుకొనెదముగాక! అట్టి చిట్కలలో మొదటిది భారత సివిలు సర్వీసు కాఖిలుం దాంగ్లేయుల సంఖ్యయు బాధ్యతలనుగూడ తగ్గించబడుటయే.

భేదాభిప్రాయములు లేవు

లండను, ఆగస్టు 18:— ఉద్యోగముల భారతీయులకు కమిషన్ టు ను గురించి భారతీ ప్రభుత్వమువారు పంపిన సమస్యలపై గావించబడిన వ్యాఖ్యానములను ఇండియన్ టు భారతీ కార్యాలయమువారు సంపూర్ణముగ అనుసరించిరి. “టైమ్స్” పత్రిక దెలుపుచుండెను. సివిలు సర్వీసు కాఖిలుం దాంగ్లేయుల విశేషభాగమున దాంగ్లేయుల నియమించుట యొక్క యావశ్యకతను గురించి భారతీ కార్యాలయమువారును భారత ప్రభుత్వమువారును సంపూర్ణముగ భేదాభిప్రాయములయందుండిరి తెలుపబడెను.

వాహులీల తరుగ బాలు

కెన్సెలమునుండి టైమ్స్ పత్రికకు డిటుల దెలుపుచుండినది:— ఆ వ్యయమునకు రెండు మైళ్ల మార్గమునన్న రెండు గ్రామములను వాహులీ లెదర్చిరి. స్త్రీలు పురుషులు పిల్లలు మొత్తము రెండు గురు చంపబడిరి బ్రిటిషుపటాలములు విమానములతోడను, నాయుధావళిలములతోడను తిరుగుబాటుదాన్లు సాగింజిరి.

ఈజిప్టు పరిస్థితులు

ఆంగ్లేయోద్యోగులకు పరిహారములు

అలెక్జాండ్రీయా, ఆగస్టు 17:— విరమించుకొను ఆంగ్లేయోద్యోగులకు ఈ కాలము నవ్య పరిహారములగురించి గావించబడిన నూతనము ఈజిప్టు మంత్రులమునా రంగీకరించిరి. ఉద్యోగుల జేతనములలో నాల్గవంతు పరిహారమునగుటయే. ఇది 60 వ రనులకంటె దిక్కుగగాని 250 సవరణలకంటె ధి: యుగ గాని యుండవలెను.

మైంటర్న ప్రభు భారత దేశ ఆగమనము

లండను, ఆగస్టు 18:— మైంటర్న ప్రభుత్వ ఆగధికార మోదాతో భారత దేశమును దర్శించుటకు, నెట్లెంబరు మాసమున మార్సెల్లునుండి “కేసరి సాండు” నౌక యందు బయలుదేరును.

భారత ప్రతినిధులు

బాతీసమితి యందు భారత దేశము తరపున సర్ జెనర్యామి అయ్యరు గారును, పి. ముప్పప్ప ప్రభుత్వ ప్రతినిధులుగ నుండును.

సింహళము-మలయాద్వీపముల

వలస సమస్య

వలస స్థాయిసంఘము వారి ఎరుట సింహళ, మలయాద్వీపవాసులు ఇకముందు కార్మిక వలస సమస్యనుగూర్చి యోచించుటకు వలస స్థాయిసంఘమువారిని సిమ్లాకు బోయి సందర్శించెదరు. వీరు 28 తేదీన బయలుదేరెదరు. ఈ రాయ బారములో అన్ని పక్షములవారునుగలరు. ప్రభుత్వ పక్షవాదులను ప్రజాపక్షవాదులను గలరు. భారత దేశపురలసచట్టము కింజళ మలయాద్వీపలకు వర్తించగూడదని నుడిపెదరు. దీనివలన ఈ దేశములకు కార్మికులను ఎగమతి చేయుటకు నిభ్యంకిర ముండదు. ధారాళముగ జరుగును. కార్మికులకు ప్రాగుజేయుటకు అధికారికములుల ఏంట్లు నైతక్కు ప్రకాము నియమించబడిరి. ఆచ్యుదిగూడదనియు ఈమఃతును తీసివేయనలెననియు రాయ బాలులు గోచెదరు. ఈచట్టమువలన కార్మికులు ఈ దేశములకు స్వేచ్ఛ గ బోవుటకు వీలుండదను భయమును నూపుచున్నాను. వాగ్దాముకాల్చివచ్చిరి ఈ దేశములకు కూర్చు ఇండియానుండి రావలసియున్నది. కూర్చు ఇండియా మీద ఆధారపడి యుండుటచే వలసచట్టము కూర్చుపట్టుకొని పోరభమున కలిగించుటవలన ఈ దేశములందు పరిశ్రమల యధి కృత్రి అరికట్టబడును.

1912-వ హేగు నల్లమందునభ

1912 హేగునల్ల మందు సభలో కేసిగ్నా 3, 6, 13 నూత్రములు అచలలో టెట్టుటకు నానాగారి సమితివారి తీర్మానము ప్రకారము ఇండియాకు ఎగమతి చేయుటకు ప్రతిదరఖాస్తును దిగువతీతయ ప్రభుత్వమువారి ప్రధుప్రతిముతో సంపవలెను. ఈరవానాన ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి రునియు అది వాస్తవముగ తినుటకే కాకలసియున్నదని ప్రచారము జేయునలెను. 1-6 జనవరి 1928 నుండి ఇదిఅచలలో టెట్టుబడును.

ఇనుపదారులమే నేజి మెంటు

కలకత్తా, ఆగస్టు 18:— కూర్చుండి సంఘమువారు ప్రభుత్వమువారే యువదారులను మ్యా నేజి చేసువలె ననిరి. ఇండియాలో నానక మేర్పరుచుకొన్న హాక్యాలిక్కింకెనే మ్యా నేజి మెంటు కుప్పిండియాకంటెనే ప్రకర్తింప జేయుగూడదనిరి. రైల్వే ట్రిపు ఇంటినికతో ఒక సంఘము నేర్పరపగలెను. పరిపాలనాధికారము చాలమంది భారతీయుల కుండుటయే జేసువలెను. అనగా భారతీయులసంఖ్య కనా

బిటు చే

వాతావరణ స్థితి

1922-వ సం॥ ఆగస్టు నెల 19-వ తేదీ శనివారము.

వాతావరణ స్థితి	గ్రామము	తే॥ 24 గ్రామములలో	తే॥ 24 గ్రామములలో	తే॥ 24 గ్రామములలో	తే॥ 24 గ్రామములలో
అల్లూరిపేట	84.4	74.2	0.82	70.82	...
బీచ్	84.6	79.8	0.11	42.89	0.46
బీచ్
బీచ్	82.6	75.8	1.05	55.72	8.28
బీచ్	85.4	77.9	0.83	56.26	1.85
బీచ్	83.5	78.6	0.66	22.86	4.55
బీచ్	79.2	68.8	0.70	41.12	6.18
బీచ్	91.4	88.0	...	7.19	6.21
బీచ్	95.6	81.8	...	10.57	3.18
బీచ్	96.6	83.5	...	9.77	5.40
బీచ్	97.6	82.8	...	11.60	1.80
బీచ్	97.8	81.1	...	4.69	1.31
బీచ్	98.8	74.4	0.01	6.79	1.80
బీచ్	96.8	80.5	...	5.65	1.69
బీచ్	97.6	72.0	1.02	5.92	0.48
బీచ్	91.6	78.2	...	0.08	0.58
బీచ్	95.4	78.8	...	2.85	...
బీచ్	85.2	77.9	0.01	18.18	2.03
బీచ్	81.6	78.2	0.08	81.89	6.29
బీచ్	82.0	78.0	2.18	58.97	8.67
బీచ్	82.8	75.1	0.13	89.74	12.91
బీచ్	84.0	78.2	0.61	97.48	1.92
బీచ్	67.4	61.5	1.93	93.44	7.23
బీచ్
బీచ్	81.1	75.1	0.39	84.51	...
బీచ్	82.2	76.4	0.25	60.80	7.18
బీచ్	88.6	72.2	...	7.88	7.91
బీచ్	91.2	73.8	...	6.52	6.50
బీచ్	96.3	73.8	0.18	1.78	3.89
బీచ్	91.8	73.9	...	1.14	4.18
బీచ్	92.8	74.1	...	4.11	7.87
బీచ్	97.6	74.5	...	5.46	4.86
బీచ్	77.9	66.1	...	6.73	6.18
బీచ్	8.1	65.8	0.05	7.45	2.81
బీచ్	68.8	52.8	0.07	10.64	2.85
బీచ్	61.0	52.5	0.06	12.59	8.22
బీచ్	89.2	71.7	...	2.46	0.42
బీచ్	97.6	76.5	0.71	12.59	1.41
బీచ్	93.7	73.5	0.02	18.02	2.22
బీచ్	100.2	79.8	...	1.80	2.60
బీచ్	98.0	74.7	...	4.82	2.53
బీచ్	99.2	74.8	...	4.81	0.80
బీచ్	0.25	0.87

పశ్చిమతీరము, మైసూరు, పర్వత ప్రాంతములందు నుల్లములు దట్టముగా నుండినవి. మిగిలిన ప్రదేశములందు దొకమాదిరిగా నుండినవి. సర్కారులు, దక్షిణము, పశ్చిమము, మైసూరులందు దార్శనిక యధికము. పర్వత ప్రాంతములందు మాన్యత. మిగిలిన ప్రదేశములందు తక్కువగా నుండినవి. పశ్చిమతీరము దక్షిణ తీరములందు నుల్లములు దట్టముగా నుండినవి. మిగిలిన ప్రదేశములందు మాన్యములు.

వింటర్ ప్రభువు ఇండియాకు వచ్చుట

సిమ్లా, ఆగస్టు 18— బొంబాయి గవర్నరు, వింటర్ ప్రభువు స్వంతపనిమీద అధికారిత్వా గానంద తమ ఉద్యోగమును స్వీకరించుటకు పూర్వము సారి ఇండియానుజూచి పోవలయునని ఆహ్వాన మందిరి. ఇండియా కార్యదర్శిగారి అనుమతిని బొంది ఇండియాకు వచ్చుటకు వింటర్ ప్రభువుగా రంగీకరించిరి. కొంతకాలము సిమ్లాలో రాజప్రతినిధిగా ఉండి ఇండియాలోనున్న తనమిత్రులను జూచెదరు. మార్చి యల్పముండి కయజరిపించి నాకలా పయనము జేయును. ప్రయాణము పెంబెరు 1 తేదీన జరుగును. మరల పార్లమెంటు సమావేశమగుటకు పూర్వము ఇంగ్లాండుకు పోయి జేరును.

వరకవిషయములు

మద్రాసు
మారకపు లేటు

ఎక్స్‌చేంజి
బాంకి లెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌ఫర్ 15 17/82 పెన్సిలు
బాంకి డిమాండు డ్రాఫ్టులు— 15 9/16 పెన్సిలు
లండన్ డిమాండు డ్రాఫ్టులు } 15 28/82 పెన్సిలు
బాంకి కొనుగోలు లేటు }
మాడు నెలలవాయిదా డ్రాఫ్టులు 15 7/8 పెన్సిలు
అరు నెలల వాయిదా డ్రాఫ్టులు 16 1/16 పెన్సిలు

కలకత్తా మార్కెటు

కలకత్తా ఆగస్టు 18 వ కవారము
పత్త:— బెంగాలు వాగ్మూరు రూ 477
దస్తూరు 898
కెనరా 18
జనకపూర్— అంగ్లో ఇండియా 284
యస్. యల్. కెప్ 86
వాపురా 48/4

మారకపు లేటు

ఎక్స్‌చేంజి, బాంకి లెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌ఫర్ 15 19/82 పెన్సిలు
డిమాండు బిల్లులు— 15 8/8 పెన్సిలు

బొంబాయి

మైసూరు

బొంబాయి ఆగస్టు 18 గవర్నరు
సాయంకాల చతురశి పాటాధరలు యాగిందినిధము: 10 వియండిన.
సాయంకాల అధ్యాక్ష్య రూ 1110
బొంబాయి కాటక్ 2950
బొంబాయి డ్రాయింగ్ 1482
నెట్టలు ఇండియా 5010
రెంచరి 765
కొలలు లాండు 2280
కెనెంటు 502
కెనెంటు 2150
కెనెంటు 1950
ఫజుల్‌బాయి 1820
ఇండియా బ్లీచింగ్ 217
ఇండియా మార్కెట్ 607
కొహినూరు 2680
మ్యూరేటు 857
కెనెంటు 1800
ఫజుల్‌బాయి 875
సింథెటిక్ 747
హెల్త్ 221
కృషి 5060
స్వామి 118

ఇతర వాటాలు

రాజ్ హైడ్రో—రూ 825
రాజ్ వరను అందు స్టీలు (అర్జి) 5
" " (డిఫర్) 152
రాజ్ అయిలుమిల్లు—45
నెట్టలు బాంకి—85
రాజ్ బాంకి—15

మారకపు లేటు

ఎక్స్‌చేంజి:— బాంకి లెల్లిగ్రాఫిక్ ట్రాన్స్‌ఫర్ 15 19/82 పెన్సిలు
డిమాండు బిల్లులు— 15 9/16 పెన్సిలు

గాంధీనిర్వంధదినము

బీచినభ

నిన్న సాయంకాలము తిరువళ్ళి క్లబ్ బీచియొద్దను గాంధీ నిర్వంధదినపురవారమై, శ్రీయంత ప్రకాశంపంతులుగారి యధ్యక్షత నొకమహాసభ జరిగెను ఆసభకు కొందరు శ్రీలు సూడ వచ్చియుండిరి అగిట కార్మికులందు సభ్యులను జేర్చు కొనిరి. కద్దం అమ్మటుకు తీసికొని రాబడెను. కార్యక్రమము ప్రారంభించుటకు పూర్వము, యిట్టడే దేశములో ప్రయాణము జేయుచున్న, అమెరికా వార్తాపత్రికాపత్రిక సమావేశముయొక్క ఛాయాపటమును స్వామియు యెత్తుకొనిరి.

శ్రీమాన్ టి. వి. గోపాలస్వామి మొదలగువారు శ్రీయంత ప్రకాశంపంతులుగారిని అధ్యక్షతను వహించుటకు కోరగా పంతులుగారు అధ్యక్షుడైన ములంకరించి యిటుల నుపన్యసించిరి.

శ్రీయంత ప్రకాశం

కల మానము గాంధీనిర్వంధవాసరమున నేను బొంబాయిలోనుండిరి. ఈ నెలయొక్క దశమయినో యని యనుకొంటిని. నిన్న నే యచటికి తిరిగివచ్చి మిత్రవ్యసించుట తలస్థించెను. మనమిత్రులు గాంధీనిర్వంధ రిసోల్వ్‌ను సల్పుటకు జేరితిమి. ఇప్పుడే దరి నోటను లా యాడు బాడ్జి గారి యుపన్యాసముమాటయే వివరమున్నది అదులకై నిన్న: క్లబ్‌యోహముగా టి. వి. కేవగిరి ఆహ్వానముగా అధ్యక్షతను ఆసభ్యుల యొక్క జనరలయైన ఇట్టియ సభ్యులు లవల: నేమియును లాభములేదనియు, యిదిగిరి కన్నా సాధారణముగా, వాగ్దా: ములనుజేసి అచి భంగము గావించుటదేని మనకు చారి త్రము దెల్పుచున్నది కావున యీసభయమున నిన్న సభ జేసిన వారికిని యీకముం దిట్టియ సభ్యుల సభలజేయువారికిని యిట్టిసభలు: రిగ్రములని నేను దెల్పెదను, ప్రభుత్వముకొంద సివిలు సర్వము మున్నగు సున్నతోద్యోగములు మున్నగువానిసూర్వన 150 వర్సముల బ్రిటిషు వ్యతిరేక పాలనము ను సూర్వ వాదా భాయి నోటోజుగారు, కాంగ్రెసు అధ్యక్షుడుగ నుండిన నర్. హెన్రీ కాటను గారును జెప్పియుండిరి. భారతోద్యోగములు భారతీయుల పరము జేయుటకు ప్రతికర్తమును కాంగ్రెసు యేమి చేయుచున్నదియు మనకు దెలియును. వాగ్దా: ముల నిల్వకొనబట్టివారు మనకేమి మంచి జేసెదరనుకొందుము?

ఇ: ను సంస్కరణములమాట జూడుదు. వానిని మనకేల నొసంగి? ఎవరై దయచలన గాక, మనభారతీయులు స్థాండ ర్స్ లో ను విదేశములలో యుద్ధ భూములందు రక్తధారల స్పృశించుటచే నై యున్నది. భారత దేశములో ప్రవలిన యశాంతిని, యుద్ధమునకు పిదప చల్లార్చుటకే సంస్కరణములను వానిని మాట్లాడునాగారు 1917 క సూర్వములో భారత యాత్ర జేసి వెల్లి మనకు ప్రసాదించిరి. ఆసంస్కరణము జేమియును మనలకు ముందుకు నడుపునది గానది అప్పుడే దెలుపబడెను అయినను మితవాద: కాయకులు మున్నగువారు కాననసభల జొచ్చి సాని పని జేయించి జూచిరి. ఇప్పుడు లాయడు బాడ్జి గారి ప్రసంగము నలన అచి 'పరిత' మాత్రమేయని జెప్పినపుడు మితవాదకులకు తలదండికొనబట్టియునది.

మితవాదులకు నేను జెప్పక దిపు దొక్కటియే గలదు ఇప్పుడు వారు కాననసభలలో నుండిరని, యీ లాయడు బాడ్జి గారి ప్రసంగమును విన్నతోడనే తమస్థానములకు రాజి నామా వెట్టవలయును. నే నాస్థానమునందున్నయెడల అపకే జేసెదను.

నిరాకరణవాదుల కొక మాట జెప్పెదను. మనలో: నున్నామా మెప్పుడును తగ్గకాదను. నిర్మాణ కార్యక్రమము బాగుగ కొనసాగించవలెను కద్దరే జెయులులో నిర్వంధించబడిన మనసోదరుల నందరను మహాత్ముని విడుదల: జేయును. కద్దరే నలలో నై క్యముగలగ జేయును. కావున నందరును కద్దరుధారలై నిర్మాణ కార్యక్రమమును వృద్ధిజేయుచు అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునందు జేరి, యందర యాశయ: మకు స్వరాజ్యమును దగ్గరలో దెచ్చుటకు నేను కోరుచున్నాను

గద్దె రంగయ్యనాయుడు

గారు పిదప ముచ్చటించుచు, మనలో నున్నామా తగ్గుచున్నదనియు, యీ నిర్వంధదినమునకు జ: ము చాలతక్కు: కగ వచ్చిననియు జెప్పి, లాయడు బాడ్జి ప్రసంగమును ఖండించుచు, సంస్కరణములు యేద్యేవాని జేటిలో ఆరటిపండు పెట్టిన చందమాయె నని చెప్పి అందఱును, అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసులో జేరి యేకముగ పనిజేయవలెనని చెప్పిరి.

యన్. శ్రీనివాసయ్యగారు

పిదప కమిషను ముచ్చటించుచు లాయడు బాడ్జి గారి ప్రసంగము నే ఖండి: చి ఆయన అటుల ప్రసంగించుటలో తప్పు మియు లేదనియు, యుక్తమేననియు, చెప్పి బ్రిటిషు వాగ్దా: భంగముల సూర్వము బ్రిటిషు అక్రమసూర్వము జెప్పిరి. అంద: ఱును అన్ని పక్షములవారును కాంగ్రెసునందు జేరవలెనని చెప్పిరి. ఇంకొందరు పరవ్యసించినపిదప సభ గాత్రి గింబులకు ముగి: ను.

దుందుభినామ సం||రం||శ్రా||వణ||బ||ం||, శనివారము

* అరబ్బులు - వారి కవితలు

అరబ్బులకా మూర్తిధనియిన యద్ధదేశతతే. ఏలయ నగా వారు అల్పములు లగు విషయములందు కూడ సహజముగ యుగమునకు సిద్ధపడుచుండురు. వేలకొలదిజనము అయినను - క్రుటిమాత్రముతో ఖడ్గపాణిమై రణరంగమున నవతరించుట వారికి సామాన్య కార్యము. ఏడ్వకు ఏడ్వకు పోరుచుండుట యననది వారి కొక కొలదిపాటియి. రణరంగములం బ్రవేశించినచో సంబంధులైనను సరియే సహచరులు వాఁకుగ్గుబాటతో నేర్పిననుజును. అరబ్బు లొనర్చిన ప్రతి యద్ధమునందును ఏదియో యొక విలక్షణ మగు చతుర్తార్త ముండనే యుండును. కాని ఆ చతుర్తార్తములలో కల్లం బ్రధానమై యున్నది. ముందువెన్నెలలు హెచ్చుతగ్గులు మున్నగు భేదభావమును గూఢముపెట్టి - అధికార తారతమ్యమును గాని యుగారమును గాని అద్దు రాసేయక ఎల్లవారును తాముదని ఇతరులకు వినిపించు నట్లు చేయగలిగినది - కేవల మొక్క కవితానుభవే.

ఏ భావము, దైనను కవిత్యము సాధారణముగా నోజస్యంతమును మనోరంజకమును నుండుననుభవమునందు ఆలించినదియె. సంస్కృతవాఙ్మయమునందు కవిత్యకళ అత్యున్నతతమ మగు స్థానము నిధికోహించి యున్నది. కాని అట్టి వాఙ్మయమునందలి కవిత్యకళగూడ - పరికించినచో - ఏవిధమునఁ జూచినను - కొంచెమైనను - సంస్కృతవాఙ్మయమునందలి కవిత్యకళకు తీసిపోకుండుట గాక వైగా వానికెగ్రాడ కన్నె పెట్టవాలిన అత్యున్నతతలముతో - నవనవోద్యమముతో నలరార గలియున్నది.

అరబ్బులయొక్క ప్రాచీనచరిత్ర మేమాత్రమైన నిపుడు నిలిచియున్నచో నందులకు వాకవిశిష్టతను మూలమని యెన్నదగియున్నది. ఇటీవల నొకానొక సవ్యాధియుడు ప్రపంచమునగల సమస్త వాఙ్మయములనుగూర్చి నిర్ణయించు ఐహోహీను భాషలు ఛందఃప్రక్రియను అట్టి వాఙ్మయమునందలి సంపాదించి పెంపొందించుకొనినది వాక్రచ్చెను.

కవిత్యప్రాదుర్భావకాలము

అట్టి వాఙ్మయమునందు కవితాప్రాదుర్భావము ఎప్పుడు ఏతరుగా కలిగినదను విషయమున వెక్కుబు అభిప్రాయ భేదములుకలవు ఇట్లు అభిప్రాయభేదము లుండుట ప్రాచీనములగు భాష లన్నిటికిగూడ నున్నది. కొందఱు కేవల మొక్క అట్టి కవిత్యమునకు మాత్రమేగాక ప్రపంచమందుగల సమస్త వాఙ్మయములలోని కవితాకళకు నైకము బాబా ఆదమేజనమదని చెప్పుచుండును. ఈ ఆదము తన ప్రియపుత్రుడగు హానీయ మగినించిన సందర్భమున జేసిన పరిచేదనము - వాల్మీకిగారి కరుణాయతనము ఆక్రందనమునలెనే - ఛందోబద్ధమై ఆపయత్నముగా బయలుపడెదననియును ఆ పరిచేదనకీతిఁ ఆత్మిప్రాచీనభాషయగు మర్వానీభాషయందు జరిగెననియును వక్కాణించెదరు. ఇది ఏకపక్షమువారి కధనము. ఇకను రెండవపక్షము వారు ఇట్లు చెప్పెదరు: - "ఆదము బాబాగారి పరిచేదనము ఛందోబద్ధమై (అనగా పద్యరూపుమై) బయలుపడెడుట యసత్యము. అయ్యది తొలుత గద్యరూపుముగానే బయలుపడెననిది. అసమ్యక్ దానిని అట్టిభాషలోకి అనువాదముచేయ బోవు నప్పుటికి ఛందోమయముగ ప్రస్ఫురించినది" అని. నిజమునకు ప్రాథమికకవిత్యము ఆఖరికకవిత్యమువలె నియమబద్ధమైగణ బద్ధముగా నుండియుండ దనమాట నిక్కమే - కాని అధునికకవితకును అద్యకవితకును చాల వంతరమున్నది. అరబ్బి

* ఈ వ్యాసమునందు చర్చింపబడిన విషయములన్నియును మహేశ ప్రసాదుసాధు మాల్వీ ఫాజీలు ఆనువారి హిందీ గ్రంథమునుండి యనువదించబడినవి. - అనువాదకుడు.

కవితను పిమ్మట సంస్కరించి చక్కనిదియల వెలయుచిన యాతడు అశ్విమనుజుడను. ఈయనతల్లిడి నీవామనునతడు. ఈ మహాకవిని ఈ కారణములననే - అనగా సంస్కరించి వెలయుచెన్న కాగణముచేతనే - లోకు లితనిని మహాకవిగా అని గౌరవముగ నిల్పుచుండును. అశ్వికవి మహామృదుకంటె నొక మాత్రేంట్లు ముందుగ నన్నవాడని యుండును.

ప్రాచీనకాలపు కవిత్యము

వాస్తవమునకు ఈకాలమునందు ప్రచారముననున్న కవిత్యముయొక్క జననకాలము చాత్రో మనీషోయ ఇటీవల వాల్లవందల యేడవకు - అనగా మహామృదు జన్మించినపిమ్మట దాదాపు నూరున్నములకు - నిమ్మన్న మైదని వెక్కుభారము. అదియండి మహామృదు కాలమునకుగల కవిత్యము అట్టి వాఙ్మయమునందు అత్యుత్తమకాటికి చెందిన దందురు. ఇప్పటికిని ఆవాటికవిత్యము అసాధారణమగు ప్రామాణ్యస్థానము నలంకరించుచున్నది. నిజమునకు ప్రాచీనకాలపు కవిత్యమునందు ప్రపంచమునందు వాఘిపక్షేతలయ యాకకకై అంతః కానరాకున్నను - ఉన్నతతకత - అరబ్బులయొక్క పరివాగానులను - అనగా గొట్టులు, ఒంటెలు మున్నగువానిని - కల్పించియున్న గ్రంథసందర్భములు మిక్కిలి ఓజస్వంతములగును చిత్రాకర్త కరముగను నున్నది. షతీయును కొన్నిచోటులలో - అచారితముగ - తమంతవాను - అప్రమత్తముగ వ్రాసినవికై కాగ్యగిములుగూడ నిండున్నవి.

అరబ్బుల స్మరణకై

అరబ్బుల స్మరణకై చాల నదృశ్యమైనది. ఏ రిందు మూలమున కేవలము ఆత్మీయశంకాకరులను మాత్రమేగాక తమ ప్రేమవాహనములగు అశ్వరాజముల మంతగాధలను నైతము కంతపముచేసి యుంచుకొందురు. అట్టి వాఙ్మయమునందు ఒక్కొక్క వస్తువునకే వేలకొలదిగ పర్యాయపదములు కలవు ఒక్కభిద్యమును బోధించెడి పర్యాయపదములే వాల్ల వేలకువైగలవు ఇట్లే మదిర, సింహము మున్నగువానిని బోధింపగ ఏకార్థము లగు పర్యాయవాచములు సూరులకొలదిగ వేలకొలదిగ నున్నవి. అరబ్బిలు ఈపద బాలమునంతను వల్లించి జ్ఞప్తి యంచుకొనకలసియున్నది. ఏలయనగా ఈపదబాలమును వ్రాసి యుంచుకొన నావధించినచో స్మరణకై తగ్గి పోవుటయేగాక లేఖనమునందు వెక్కులోపములు గల్గుననియును గనుక కంతకే వల్లించియుంచుకొనుటయే మిక్కిలి మంచిదనియును వారి విశ్వాసము. కనుకనే కనవంతమగు అనేకుల కవిత్యమును ఇప్పటికిని వారు నిరంతరముగ వల్లించి జ్ఞప్తియందుంచుకొనుచుండుట అరబ్బులకు వంకానుగతమగు అచారమై యున్నది.

కవితాప్రభావము

అరబ్బులు కవిత్య ప్రభావములన తొలకనుండి వచ్చుచున్న తమలో తమకుగల భిన్న భావమును తొలగించుకొని ఆశ్చర్యకరముగ నైకమత్యమును ఆర్జింపజేరిరి. ప్రాచీనకాలము నండియును వర్ణాకాలములందు దేశ దేశాంతరస్థులగు కవులందఱు నొక్కచో సమానేతమై తమతమ రచించిన కవితలను ప్రభాసంఘములకు వినిపించి వారిలో సద్బ్రచనీయమగు నైకమత్యమును కల్పించివారిచే సత్కరింపబడుచున్నట్లు పూర్వకవితలలో ననేక నిదర్శములు కన్పట్టుచున్నవి.

కవితాసప్తకము

అరబ్బుల కవిత్యములలో సహ్యోత్తమమగు వారి కవిత్యమును, చిత్రవిచిత్ర శోభితములగు పట్టు పట్టువైగాని పట్టువైగాని ముగ్ధాక్షరములతో అంతర మొనర్పజేసి దేవాలయములందును ఇండ్లకుందును ద్వారములందు ప్రవేశజల్లు వాదముచాల ప్రాచీనకాలము నుండియును గలదట. ఇట్టి సహ్యోత్తమములగు కవితలకు ముకల్లం అనిపేరు. ముగ్ధాక్షరములతో సంకసముచేసిన ఈ కవిత్యములను ముజహ్వా యనియునుండును.

మహామృదుగాక తన కాలమునాటికి చేకూరిన కవిభావనినుండి ఏడుకవితలను సహ్యోత్తమములగ నేర్పజచి కావేద్యారమునందు ప్రవేశ గట్టించెననియును, ఈ ఏడుకవిత్యములనే అరబ్బువుల ముల్లకాల్ అని చెప్పుచుండిరినియును నెక్కురు చెప్పుచున్నారు. ఇట్లు వైసిచెప్పిన కవితాసప్తకము అట్టి వాఙ్మయమునందు ఇప్పటికిని అద్వితీయమును అనశ్వరమునగు స్థానమును వహించియున్నది. కవితాసప్తకముతో నెకముగల కవితలింకను వారి వాఙ్మయమునం దనేకములుగలవు. వీనిన్నిటిని ప్రపంచమునందలి అనేక భావలభారు లెన్నుచు చేసికొనియున్నారు. అరబ్బుల కవితా ప్రపంచమునందు స్త్రీలు సమభాగినులై యున్నారు. పూర్వకాలమునందు కూడ అరబ్బులలో స్త్రీవిద్యావిషయమున ప్రశంసించదగినట్టి ఏర్పాటు లేనియును లేకున్నను స్త్రీజనులు రచించిన అనేకకృతులు - పాంలు పద్యములు - వీరగీతములు - మున్నగునవి అరబ్బి వాఙ్మయమునందు కప్పలు తెప్పలుగనున్నవి. స్త్రీలచే నిర్వహింపబడిన అట్టి వాఙ్మయమునందు కరుణాజలములగు ప్రాకృతిక దృశ్యములనేకములు నింతరమును మూర్తిధనించి యుండుటయేగాక ఎట్టి శ్రోతలైనను ఆకర్షింపజాలు సమ్యాహనకైతో ఆహ్వాని నిండియున్నవి.

మహామృదున కిటీవల అట్టివారి రాజకీయ పరిస్థితులలోనలి వారి కవితా ప్రపంచమునందు అనేకములు మార్పు లొదవినవి. కాని జనులు కవిత్యము నెడలమాత్రము వైముక్తిమును వహించినారుకారు. మహామృదు తరువాత రాజ్యమును పాలించిన ముసల్మాను చక్రవర్తులుగూడ తమ దర్బారులయందు అనేకముగ కవి సమావేశములను ఏర్పాటు గావించుచు భాషా పోషణమును వారిలు ఒకర్చియున్నారు. వీరివలన పాచీన కవి తలను నైకము వజపింపజారిద దిక్కుకవితలను వెలయుంపగల అనేకులు పండితులు వారిలో నేర్పడినారు. కాని ఈ యభిగృహి - ఈ రాజపోషణ పరిపాటి - చిరకాలమునకును మహాద్యేయముతో నిలవజాలక - కొలదికాలములోనే అనిశ్చయనీయమగు నిస్తే సంస్కృతపాఠ్యపాటల తఃస్థించినది. అరబ్బివారి కవితలు ఇట్లుగుటకు గల ప్రచలకారణము వారికి రాజ్యవ్యవస్థగాని రాజపోషణము గాని లగినంత లేకపోవుటయే యని యనేకులుండురు.

ఈవిషయము నింతతోచిది ఇకనొక యంశమును చెప్పుటతో నీ వ్యాసమును ఇప్పటికి ముగించుచున్నాను. అరబ్బి భాషలో ననేక దిక్కువిషయములవై ప్రాసిన దిక్కుతమములగు కవిత లనేకములున్నవి. వానిని వ్రాసిన కవులుగూడ ననేకులు అనేక విధములనున్నారు. వారిలో కొందఱు మహాకవులయొక్క పవిత్రవాచములు వారి ప్రశ్నాతములగు కవితా స్ఫురదించువులతో సహితము చేటికి అంభీనాను సగ్ధవా స్మరించుచుండురు. నీశిష్యులుకములగు కవితాలతలను వెంయించిన వారిలో 1. కై సబీన్ ఇల్ ఖతీము 2. ముతసబ్బీ 3. హబీబ్ బిన్ ప్రాబ్ ఉల్లాయూ 4. సబాబ్ బిన్ నాబి 5. ముతకక్కీల్ ఉల్ లైక్, 6. సాబిమ్ బిన్ వాసబుల్ ఉలసబీ 7. అబుల్ హసన్ మావదీ 8. తులమ్ బిన్ ఓవాత్ మున్నగువారు ముఖ్యులు. ఇట్లే యుద్ధవిషయములగు కవితలు వెలయుచినవారిలో శర్వాఫ్ బిన్ యాతుర్ ఇల్ కిసానీ, ఫింద్ ఉజ్జమానీ, అబ్దుల్ అబుల్ ఉల్ రార్ ఉత్తరహాబీ, అలైర్ బిన్ ఇన్ ఫరఖ్, సిరీరఫా, ముసూర్ బిన్ ముబదవా, ఓస్ బిన్ హుబా, కిథామా ఇబిన్ జియాబ్ మున్నగువారు ప్రముఖులు. షతీయును బల్లుల్లా ఖిర్కానీ, బిహ్మద్ బిన్ జాహార్, షహీమాతూక్ హుజీన్ బిన్ ముతైర్, ఖతీరీబ్రాఫ్, ముఖ్లాత్ యక్ కరీ, అబుల్ తైఫ్ మున్నగువారు కృంగార రసోద్యోగములగు కవితలను వెలయుచినవారు అరబ్బి వాఙ్మయమున వెక్కురున్నారు. వీరి కవితలనుగురించియును ఈ కవులనుగురించియును ప్రత్యేకవ్యాసములనుగ వ్రాయదలచి ఈవ్యాసము నింతతో ముగించుచున్నాను

సంఘాలశాస్త్రి యిట్లు పలికెను:-

నాయనా! ఈలేవును వివరము "సాక్షి: ఆయా! ఆ నేతనమహారములు. మాయూర నోకకవి మహారాజు ఆతః దేశే నాటకములు నటలు రచించివాడు. ఆయన పాగుగ నే కవిత్వము చెప్పగలడని నావిశ్వాసము. అంగ్లేజుభావము జరిగిన వాడు. ఆయన మిగుల విజ్ఞానవాదు. పరిమంది లోనికి వచ్చు పెదల వెల్లుబుట్టున జూచిన సంతకపుత్రవతి వెలిసి యెగిరిపడును. కేవలము క్షుణ్ణమున ముందువాడు కావున నాతః దీక్షిణి నాచియెలుగఁడు. ఆతని నేతనమహార యెలుగఁడు. ఆతఁడు గ్రంథమున నున్నది యే నేతనెలుగఁడు. ఆతనిగ్రంథము లచ్చుపదకపోవుట. సాక్షినిపేరు వ్యాప్తిలోనికి కాతఁడు ఆతఁడు దైవభక్తి కలవాడు. భగ్యబుద్ధికలవాడు. పాపభీతి కలవాడు. ఏవిషయమందుఁగూడఁ బ్రవేశించుటకు భయము కలవాడు. మిత్రులొక రిద్దఱు వచ్చునెడల వారియెదుట మాత్రము స్వేచ్ఛగా నులొవముగాఁ జక్కగాఁ జనుతాపరథుగా మారువాడు. శ్రాత్రవాఁడైనన వచ్చునొకఁ డలకుచుకొని మాటలాడక యూరకుండును. ఈతఁడు విద్యాంగుఁడని, కవి యని, భీకారియని యతని గ్రామమునకుఁ జాట్టుపట్టులనున్న గ్రామముల వారిలోఁ గొందఱు మాత్రమే యెలుంగుదురు. సమీకగ్రామమునండి యొకఁడు నచ్చి యతని నాశ్రయించు యుండెను. ఒక సంవత్సర మాత్రమించినపిదప నాతఁ డితిహితఁ గొంత చనవులో మాటలాడినాడు. ఇతఁడు గొంతకాలము వారికి స్నేహపభివృద్ధియొన పిమ్మట నొక్కనాఁ డా సమీప గ్రామవాస్తవ్యుఁడాడెనో నిట్లుమాటలాడసాగెను. "ఆయా! మిమ్ములను గొంతకాలమునండి యాశ్రయించుచున్నాను. మీ నలన నేదియో మేలుకొరి యాశ్రయించుచున్నాను గాని నిష్ఫలాభిసంధిచేఁ గాదు. కాని మీరు నాకేమియు మేలుచేయకొనలేదు. మీవలన భోజనము మేలుజరుగకలసియున్నది. అందులకై మిమ్ములకాల మాత్రయించితిని" ఇట్లాతఁడు పలుకుటతోడనే మెత్తనమండినవాడు రవంత గట్టిపడెను. తలయెత్తికొనియుండువాడు తలకునుకొనెను. ఇదిజూకుఁ బ్రసన్నుఁడుగనుండిన వాఁ డేమో సుకుచితవదనఁ డయ్యెను.

అట్లయ్యెను "మిత్రమా! నీవాంధయేదో తెలుపుచున్నావో యాతఁ డాతని నడిగెను. "ఎదిగో చెప్పెదను. మూతాతగారు కొన్నిగ్రంథములు రచించిరి. అని తాళపత్రములమీఁద వ్రాయఁబడిన గ్రంథములు కావు. వీయెకాంతములమీఁద నని వ్రాయఁబడియున్నవి. కొన్నిదండకము లున్నవి. రెండుమాఁడు నాటకము లున్నవి. నాల్గవశత్రుప్రబంధము లున్నవి. పదికేతకము లనఁజున్నవి. ఒక వేదాంశగ్రంథము కాబోలు నున్నది. ఈ గ్రంథములన్నియు చాలకఱకు మంచిస్థితిలో యున్నవి కాని కొన్నిస్థలముల దక్షరములు పోయి:వి. కొన్నిచోటుల నన్నప్తములుగ నున్నవి. కొన్నికొన్నిస్థలములు సుశబ్దములు గాని కొందఱునున్నారు. నాకు భాషాపాండిత్యములేదు వానిలోని మంచి చెడ్డల నే నెఱిగినవాడనైనయెడల వికారిత శ్రమ మిచ్చియుండును. అది మీరు పరిష్కరించి నన్ను శృణ్వార్థములేదు వాని నచ్చువేయింతును. ఆగ్రంథములు భాషాప్రచారములోనున్నయెడల మాతాతగారిమాతృసంరసించును. చదువుననువా రనేకులు బాగుపడుదురు. స్వల్పముగ భవము నాకు రాఁగలదు. కావున మీరు నామాటను ప్రోత్సహింపురని నిమ్మున్నాను" అని యాతఁడు విషయమంతోఁ బలికెను. అప్పుడాతఁ డిట్లుపలికెను "నాయనా! నీయభిప్రాయ మేమో నాకుఁ జెరిపినది. నీ తాతగారిని నే నెలుంగునంతటి యదృష్టము గాకుం జట్టకపోయినను నాయనసుగూర్చి వినినవాడనుగాను. ఆయన గొప్పకవి జనియు నాట కా లంకా ర సాహిత్యము బాగుగఁ గల వారనియు యోగాభ్యాస పరుఁ డనియు, భగవద్భక్తుఁడనియు వినియుంటిని. ఆయన రచించిన గ్రంథములలో నందర్భములను నవరింపునని నీవు నన్ను ప్రోత్సహించుచున్నావు. వానిలోఁ దక్షులున్నవి నీకు స్వయముగాఁ తెలిసికొనుట కనకాళము లేదనుచున్నావు. ఎవరో వానిలోఁ దక్షులున్నవని నీతోఁ జెప్పియుండును. అవి తప్పులొ యథార్థమగు నొప్పులొ వారు మాత్రమే తెలుంగుదురు? నాయనా! కష్టార్థము లొకరి సామ్యోక్రమాదములకు లోనుగానినాచెక్కఁగొని మిత్ర గాదు బ్రహ్మజ్ఞాన సంపన్నులు. ఆయన యోగదృష్టిచే నాగ్రం

థములు వ్రాసియుండునని తోచుచున్నది. నీ కనుదర్శములని తోచిన వానిని సందర్శములయే వారు ప్రయోగించి యుండురు. ఒక కవి గ్రంథము వ్రాయుట కంతయో శ్రమమొంది యుండును. ఎంతబుద్ధియో యందున వినియోగకఱది యుండును. ఎన్ని సార్లును వానిని ప్రశంసించి మీఁదికి మీఁదికిఁ ద్రొందికొని కీర్తించి యుండును. తనకే క్రియంతయు వానివై భాంధాసియుండును. అట్టి గ్రంథమును దెలిసి యదృచ్ఛి:ముగ నీవేదో పత్రమును జూచి "హేహే! ఇ యుక దివ్యమున్నవని నీవకుట బుద్ధి సీనత కానా? ఇంకొక పత్రముఁ దెలిచి అచ్చే యందున" బాత్రాచిత్త్య భ్రష్టమైనది తేలికగ నీవు మాటలాడుట పిచ్చికంటె భిన్నమా? ఉన్నట్టేఁడా యుక్తమని గ్రంథమును వివర్ణించుట! కవి తన గ్రంథరచయించుటచేన కష్టములలో సహాశ్రాంతమైన నీవు పదకుండనే గ్రంథములోఁ దక్షులున్నవని పలుకుటకు నీవెవడవు? ఆమాటాగ్రముగైన గ్రంథమును జరుపకుండ యధోక్షేపించుటకునీకేమి యధికారమున్నది? నీమాత్రపు బ్రయోగజరుగు గ్రంథకర్తకాడనియే నీయభిప్రాయమా? తప్పులని నీవనుకొన్నావే తప్పులని నీకా తెలిసియు నందుటకు? ఇప్పుడేదో యొప్పులేదో నీవు నిర్ధారణపట్టికలను బాగై త్రవణియించివా? నీకుతెలిసిన వ్యాకరణముఁద్రొందికొని తప్పులని నిశ్చయింపవలసివేదా? నీకుఁదెలియని శబ్దపత్యమనియే నీనిశ్చితమా? శబ్దజాలమంతయు నీతెలుంగుదువు కాబోలుననియు. నిఘంటువులో లేనంతమాత్రమున నశబ్దమని నిరూపింపవచ్చునా. శబ్దస్వరూపములెక్కయేమి. భావస్వరూపమునే బహిసించుచున్నావే? ఇక్కడ సాచిత్యము లేదనుచున్నావే. ఇక్కడ స్వభావము చట్టుబడిలేనది పలుకుచున్నావే? ప్రపంచములోని బాహ్యంతః ప్రకృతులు నీకుఁ గరకలాపాలకములు కాబోలు నేమి? నీ ప్రకృతినిబట్టియస్వభావమైనవానివై నెడ్డగిరికొండవలసినదియే నీయాశయమా? నీప్రకృతిని బరిశీలించుకొని తెలిసికొన లేనివాడవు మాధా! నీనోరుల ప్రకృతిని బరిశీలించి యిది స్వభావమని యిది యస్వభావమని పలుకుట నీతరమా? పక్షులొకరితెలఁగననిత్యము నీసంసారమునందు నీవు తిరుగుచున్నావు కదా నీయెఱిలో నొక్క ప్రకృతియైన తెలిసికొనఁగలిగితివా. నీయెదుట మొద్దులలాగున నీవతనే తిరుగుచు మాటలాడుచుఁ జేటువారింపుచున్న వారి ప్రకృతుల నీ నీకుఁ బరిశీలించుటకుఁ జేకగావే! అట్టివో పుస్తకమందలి పాత్రముల స్వభావములను గనపట్టగలవేమి? ఆ పాత్రము లేకాలమందు నివసించిలో యేదేశమందు నివసించిలో, యేదస్థితులనందును నివసించిలో వారి విద్యాయుధులెట్టివో వాగదినమాటలయే మనస్థితులు కారణములొ యట్టి మనస్థితులువాటికే గల్గుట కిదికఱకు వారనుభవించిన కష్టములు మొలకెత్తుటకు మోతువులా-వారు మనస్సునిచ్చి యేమాటలాడుచున్నావో ప్రశ్నముగ నే మాటలాడుచున్నావో యిట్టిచింతి- యంతకంటె సుహృద్ గుణాధిక్యము లగు చింతి- ఒకపాత్రమడిన యొక్కచిన్నమాటను గూర్చి తలఁగొట్టుకొని పరిశీలంపవలసియుండగా- నోవనో? ఊరనల్లిరంకులకంటె, నింద్రధనుస్సు రంకులకంటె, వాయువులోని పోకలకంటె, గంగ వెట్టి రాకలకంటె నవేక కొట్టరెట్లు సంపదముతోఁ చంచలత్వముతో నున్న మనస్వత్వములోని మాయ సంఘ గొండుల పద్మప్రభాసహృదయందలి కలమెక్కలకలచిత్కుకంటె చిత్కులగుచిత్కుల నూడఁడియ గలవేమి. తెబాన్ కాళిదాసునికంటె మూరారి యెక్కువస్వభావ జ్ఞానము కలవాడని యన్నవారిప్పటికి నూడకందరో యుండుట లేదా? షేక్సుపీయరుకంటె బెరువాన్సుకు యెక్కువ వాడన్న వాదమిప్పటికేఁడాడ ఇంగ్లాండులోఁ జచ్చిటచ్చట నేడ్చుచున్నచే కాని కాంతించినదా? విమర్శకాగ్రగణ్యుఁడైన డాక్టరు బాన్సు ను గాదు షేక్సుపీయరును గూర్చి యేమిచెప్పినాలో యెలుంగుదురా? షేక్సుపీయరున రసభావ జ్ఞానము తక్కువ యనియును తెల్లి గంధీరమైన రసమును పోషింపవలసిన సమయమందైనను రవంతహాస్యరస ప్రకటనమున కనకాళమున్నది తోచినయెడల వెనుకఁ బోషించుచున్న రసమంతయు భ్రష్టపఱచి హాస్యరసము వెంట జట్టవాడు కితాళోక చిలుక వెంటఁ బరుగెత్తినట్లు పరుగెత్తుననియు నింతకంటె నందర్భముగ మఱియేమేమో పలుకలేదా? ఆతనిమాట యెంత సత్యమైనదో ప్రపంచమంతయు నిప్పుదెలుంగు నే. కాళిదాసు కాకుం తల ములొదుర్వానుండను మహర్షియిచ్చిన కావము సుంగరము మొదలగు గొడవయంతయు నడిపిది కాదని యధోక్షేపించిన వారెందఱు? ఇప్పుడు వాని యాకర్షక మేదో యందఱకు వికడమైనది కాదా? మార్పులలో విచి ను ను బ్రవేశపెట్టి నాటకమంతయు నల్లకాదుచేసి నాడని షేక్సుపీయరును ఎందఱు మన విమర్శకులు దూషింపలేదు? ఆ విషయము బట్టియే యిది ప్రపంచములోని యత్యుక్తము నాటకములలో నొక్కటి

యైనది యిప్పుడు తేలికదికాదా? ఇట్లుచెప్పి చిన్నచిన్న కితాళియైన గ్రంథము ననుభవించుచు నీకుఁ గలదేని కవి యెడల గౌరవముకలిగి వానిని జరుపుము. తెలియనివేదో తప్పులని యనవలదు. ఒక్కసారి కవిని యెడఁ దెలియకన్న మూడుసారులైనఁ జరుపుము. అప్పుడేని సంకేతములు విడని యెడలఁ బెద్దల నడుగుము. తెలిసికొనుము. అంతేకాని కవిని గూర్చి బుద్ధిహీనమైన మాట యెప్పుడును పలుకుదు. కవి గ్రంథమును వివర్ణించుటకుఁ గాలమున్నది. వానికి కవిత పెట్టుము.

నాయనా! ఒకఁడువానిని వానిలోఁ దక్షులట్లుకెన్ని బాధలున్నవి. ఇన్ని చిత్కులున్నవి. సత్యభోధ, సతీభోధ, స్వభావభోధ, సత్కవిభోధ, సర్వేశ్వర భోధయ నొకరితరమా? తప్పులను భ్రమముచే నొప్పులను, తప్పులనేసిన వాతెందఱు. ఇట్లొందెట్లు నిజముగాఁ బొపముని నాదయము. నాయనా! ఒకచిన్నకథను జెప్పెద. మునుపు మనవారు చెప్పినకథయే. నేను గ్రోత్తగఁ కల్పించినది కాదు.

ఒకయూరి కొకసవ్యాధి వచ్చెను. ఆసంగతి తెలిసి గ్రామవాస్తవ్యులలో నొక గృహస్థుఁ డా సవ్యాధికి భీషణమందు మొదల్పి తనయింటి కావోనించెను. ఆగృహస్థుఁడు నీడవాడు. అందుచే భటుల సాహాయ్యములేని వాడు. సవ్యాధివ్యాధికి గొల్లయింటి నుండి వెరుగు దీసికొని వచ్చుట కష్టమను తేక కానె తీసికొని వచ్చుచుండెను. ఇంతలో వొకసవ్యు నొడికి. ఇట్టి యొక గరుడపక్షి యతఁడతడునుఁ బోవుచుండెను. ఆ సవ్యు యముని యా పాము నోటినుండి గరళబిందువులు కొన్ని యా బ్రహ్మణుని దధి పాత్రములోఁ బడెను. పాపము! బ్రహ్మణుఁ డేమియెలుంగును? ఆ భద్రనింటికే చెచ్చి సవ్యాధికిఁ జెట్టెను. సవ్యాధినిచ్చెను. కొంతకాలమైన పిమ్మటవా గరుడపక్షియు నాపాము నాబ్రహ్మణుఁ డయమలోఁమున యముని యెదుట నిలువఁజెట్టుబడిరి. బ్రహ్మణునిపై సవ్యాధిని జంపిన బ్రహ్మహత్యపాతకము మొదట మోపఁడినది. అప్పుడు బ్రహ్మణుడు దండధనుతో నిట్లనియెను. "ఆయా! నాకు బ్రహ్మహత్య పాతక మేమున్నది? సవ్యాధికి భీషణమైన పుణ్యమే కాని బ్రహ్మహత్యపాతకము నాకెట్లు సిద్ధింపెను? వెనుకా విషమున్నది నే నెలుంగుదునా నేను వెరుగుఁడెప్పుడున్నా కామందు గరుడుడునైనండి సర్పమునుబట్టుకొనిపోవునని నే నేమైనఁ గలఁగంటినా? నేను కేముని పసికై నాపై నేరము మోపుట తగునా? బ్రహ్మహత్య పాతక గట్టఁదగదు" ఇంత సందర్భముగా నాతఁడు పలుక దండధరుఁడు "గరుడపక్షి! బ్రహ్మహత్య నీకుఁ గట్టకలసియున్నది. నీవేమందువు. అని పలికెను. "ఆయా! దండధరా! ఇదియేటివ్యాధియును. వాకాహారముగ భగవంతుడు నియమించిన పామునుబట్టుకొని నేను వారిని గాత్రలో భోవు యేమి? భూలోకమున నేవడో చెచ్చినాడని యాతనిఁ జంపి పాపము నానెత్తిఁగట్టుటయేమి? ఎంత నిరుద్ధముగా నున్నది? బ్రహ్మణునిజంపవలసిన యావత్కృత నాకేమిక్లిషదో రవంత యోజింపరాదా? నేనాతనికిఁ గావలసినవాడని జంపితవా? ఆతని యాస్తిని చెయ్యకొనుటకుఁ జంపితినా. ఆతనిని స్పృశింపకుండగ నే యాతనినిజాడకుఁడగ నే ఆతని నెలుంగఁజుండగ నే ఆతని దలఁపవలడగ నే యాతని జంపిత ననుట న్యాయమా?" అని గరుడుడు పలికెను. అంతట దండధరుఁ డేమియనుటకుఁ బోవక "సవ్యమా! నీ జిహ్వగ్రమునండి పడిన విషబిందువుచే నీవ్యాధి చెచ్చినాడు కావున నీకు బ్రహ్మహత్య కట్టకలసియున్నది. నీవేమందు? నీ పలికెను. "ఆయా! దండధరా! అన్నిటికంటె విష బాగుగానున్నది గరుడుడు నన్నొడిపిపట్టుటతోడనే నా బైభవ్యము పోయినది. చెచ్చిన నాక కే బ ర ము నుండి విష బిందువు లే జారిని వోర క్త బిందువు లే జారిపో నేను జచ్చినతరువాత జరిగినవానికిఁగూడ నేనే బాధ్యతవహించవలసినదనుట భర్తమా? భర్తస్వరూపుడవే నేను బ్రహ్మహత్య మహింపము. నాశేమి? అని సవ్యము నిర్దాక్షిణ్యముగాఁ బలికెను. అంత దండధరుఁడు దగ్ధతేక, మింగతేక, యూపి కి పలుకు మిదుట మిదుట రవంత నేపాద్విజ్యయము వంకజూచి "తేనాలోచితమురందని యప్పటికి వారిని వలయుకొనెను.

ఆ మఱునాడు భూలోకమున నిద్దని బ్రహ్మణులు పోలములో పంటల యందనా చూచుటకై కలసి నరిప్పుకొనూపమునఁ దిరుగుచుండిరి. వారిలో నొక్కఁడింక నీ యూర నుండఁగదు. పోవుదమని రెండవారిలోఁ బలికెను. ఇంతలో రెండుపక్షులు సమీప వృక్షముమీఁద మాటలాడుకొనుచుండెను. పక్షిభాష వారి యెద్దఱలో రెండవ వాఁడెలుంగును. మగ పక్షి భాష యమలోకమునకు విలాసార్థముగా పోయితినియు. బ్రహ్మహత్యగూర్చి పెద్ద తగవచ్చుట జరిగినదనియుఁ దిన్న జెప్పుటయే తరువాయిగా నున్నదనియు నని తేల్చు చెప్పెను.

నీయు శ్రీమహాదేవతయే యీశ్వరమనెడి యీశ్వరుని వినినీకుఁ
కన్నెదననీయు వివరముతోఁగూడ వాడుకతోఁకన్నెను.
అ మాట లీ రెండవవాడుని యాశ్చర్యకరముగనుండై శ్రీమహాదే
వతయే వివరముతోఁగూడ వాడుకతోఁకన్నెను. అది మొదటివాడయెడల
కాని బయలుదేరినానిని చెప్పెను. అది మొదటివాడయెడల
గారణమేమని గ్రహించి యాడుకగా జరగకుండునని
వాడు పక్షిపల్లము వాడుకయే యాశ్చర్యమునకుఁ బాసి
గ్రహించి చెప్పెను. "ఈ మాత్రమునకు యామన కింత యోజన
మొదలుకు? శ్రీమహాదేవత యీశ్వరుని యందును యెందు
నకు. గతుడనకు బ్రహ్మహత్య నొకములేదు. నర్మున కింత
కంటెలేదు. ఉన్న దొకములేదు బ్రహ్మహత్య కాని
సహ్యాని కానిరముగదని దీనికొక పోవునప్పుడు దధి పాత్రయే
యూరకేయకపోవుట యాశ్చర్యకరము అట్లు చేయవలసివిధిని
చేయకపోవుటచే బ్రహ్మహత్య బ్రహ్మహత్య కంటె గట్టివలసి
వది. తీర్చిదివ్వ నుభయముగా గలవలసియందగయును కీ నీక్షణము
యట యెందలలో? అని మొదటివాడు చెందవనానితోఁకన్నెను.
ఈమాటలు పక్షిపల్లముగా వాదించి. వానిలో మగపక్షి మరువాడు
యమలోకమునకుఁ దిరుగఁగోయి కథలలో గూడచుండి వంక
వగునోనిట్లయెను. "అయ్యో! దండధాని! బ్రహ్మహత్య
భియోగములో నీదినమున దీనియొకయోని యెన్నది. నిన్న
ను మీ కేమియందోరక కావలసి తీర్చి వాడుకయే. బ్రా
హ్మహత్య దధిపాత్రయే మూలకేయక పోవుటవలన నీ బ్రహ్మ
హత్యనిర్దించియందుటకంటె యా బ్రహ్మహత్యకంటె బ్రహ్మహ
త్యకంటెయే" ననెను. ఈ మాటలు విని దండధరుడు కోపించి
"ఈ తీర్చిదివ్వ దొకవిధానము చెప్పెనని" యని
ప్రత్యేకముగాయోగికి వచ్చినచుండగా బాపనయ్యలలో మొదటి
వాడు చెప్పెనని చెప్పెను. "ఈ బాపనయ్యలలో మొదటి
ధర్మమును మొదటియే సందేహించుచుండ గడుతుండ
తీర్చిదివ్వకు సాహసించిన యా బ్రహ్మహత్య నెత్తిపై బ్రహ్మ
హత్యకంటెయే యాత్యంతోఁకన్నెను" యనుచు పక్షితోఁ
కన్నెను.

వి.టివా? నామనా! నీవు నన్ను నీకాతగారి గ్రంథ
ముల వివరించి నుడవోవనిర్లకు మొదటియని చెప్పెతిది. నీకాత
గారు నన్ను నుడవో. అందఁకాతగారునో చెట్టుచేయక సుందే
హించి యూరకుండ దీక్షవనపు యని నీమ బుద్ధిచేయుచు
నీవచ్చి యాగ్రంథములను వివరించుచుండ నా బ్రహ్మహత్య
నొకము నాకలపముఁ బుడవని మిగుల సందేహముగా నున్నది.
అందుచే నావలనగాదు. నీవు దయచేయవచ్చును. నీకు భావం
కుడు మోహనయ్య గారే.

ఓం శాంతి శాంతి శాంతి.

బొంబయి విశ్వవిద్యాలయము

మట్టప్రదానసభ

జూలై 17:—విశ్వవిద్యాలయము విజ్ఞాన వికాస
ముల కాలవాలము బాటియెట్ల నిర్మాణమునకు పట్టుకొమ్మ.
50 ఏండ్లనుండి కేరళ ప్రజల మానమున ప్రజ్వల్లు చేయు
యన్నదని చెప్పెను ఉన్నత విద్యాలయాధ్యక్షులకు సరే చిరుకా
లలో నెరవేరుచుగారు తెలియజేసిరి. ప్రజా ప్రాతినిధ్య
ప్రతిభ వ్యవస్థను నకు విశ్వవిద్యాలయములు మహావీర్యమును
జేయగలవు. విశాల ఆచార్యకముగల్గియున్న ఉద్యాన భావ
ములు కలవాని కయోధియేయన్నది. వీరికి పక్షిపాతము
అపోహముల లేవు. ఉండవు. వీరు ప్రజలను సరియైన మార్గ
మున నడుపగలరు. ప్రభుత్వమునా విశ్వవిద్యాలయమునకు భా
రాత్యమును ఉదార విచారణ భావముతోడను జవలన మొనర్చి
వలెను. విశ్వవిద్యాలయము బాధములను విశ్వవిద్యాలయములో
జరుపుకొన్న వారికేగాని విశ్రాంతిగూడ ఉత్తరించుటలు లుం
దవలెను. భాగదీని లు దేవదీనికులను ప్రజలను తెలిసికొను
టలో అంగీకరించుటకు ఎక్కువ సౌకర్యములు గలవు. సుప్రసి
ద్ధులనునునును, వికాసమునందుకు, ప్రతిభయందునుగూడ అంగీ
కరించుటలో సహకరముగల్గు భాగదీయులను ఉన్నతోద్యోగి
ములలో ప్రవేశపెట్టిన సామర్థ్యము, పొదుపు సౌభ్యము. ఉ
న్నత విద్యాలయములయందు ఇంకను భారతదేశపు విశ్వవిద్యాల
యములకు అంగీకర విశ్వవిద్యాలయములకు తెనుకబడి యుండు
టచే దేశభావలయము విశ్వవిద్యాలయములయందు కన్యకు
గణపనగూడదనిరి. రాజకీయ విషయములయందు అంత్యము
లో పరిచేయుయ్యి వారికేగాని కార్యకర్తలకు అనుకూలము
లేదు. ఎ.గో కొలదిమంది మాత్రము విద్యార్థులు దీనిని గ్రహిం
చిరి. స్వాతంత్ర్యము, స్వరాజ్యము, ఉద్ధిగ, సమగ్ర విజ్ఞాన
విశ్వాసములు జనసామాన్యమునకు అలభ్యములు ఎంత కష్టపడెద
లనో అటులనే భారతదేశమునకు దండెటు వికాసమును అల
భ్యమును విద్యార్థులకును బలసామాన్యమును నాటక వలెనెక.
ఇది జరుగుటకు కొన్ని సంవత్సరములు పట్టును.

పాంచాలి

కొడవలీ అంజనేయులుగారు

(కథ సాగర్మహానుభవము కథావాయి)

అంతవరకును చిట్టి ప్రతిభులవలెనన్న సదస్యులలో కల
వము ప్రారంభించెను. భృతర భృగి ననేకులు నిండిరి. సభా
సదులారా! "నీమనానికే? దానికే? ఎఱుగఁజెప్పెదని గద్దద
కంటెయే పాంచాలి పటమారు (పత్నీ) చెను. కన్యకు మల కవి
యో యాచార్యులులాడెను. తిరువాతి

ఉ॥ అమృతకేళి బిల్వహరినాక్షి కలాపభూమి కేశభా
రముననోత్పదానిక దనద్యుచ్చయ్యుతలమ్మ నెక్కగా
వచ్చుని సన్నచేసి భృతరాష్ట్రముతాశ్రాంతి ప్రదానమా
రమునఁజూచి కారవకుండా న్మృగేంద్రుడు భీమదల్లతో.

క॥ లయపమయజంతధర వి
ధ్యయుడై ధరదీపులై ధనవల్కులు వి
మృతసంధ్రు భయపంభృతులయి
వినుచుండ నిట్లులనియెక గభాగా॥

ఉ॥ భావతీ కావ్యసంపద మవలయక శోమలై స్వప్నకాని రం
భావనిజోరుదేశమున నుడగవచ్చుని సన్నచేసి ను
ర్యారమనీకావ్యసంపద రత్నవంశ దాభిమాత
గోమతిగోరుదేశమున మయోధనుగ్రంథాంశరమునకే
అని సదస్యభయనఁగలుగా యాయాభయ లున్న కలనికే
అగజ మొగంబును జూచుచున్న భీమనేను భీష్మ విదుర
ద్రోణము లిది శోపమున కదనగాదని ప్రకాశపరుచక పో
యనయెడల ఆనాటి హస్తినాపురి రాజపీఠలయంతు రక్తప్రవా
హములు కలువలై పాడియందెడిచే! మహాభారతము సభా
వ్యముతోనే ముగిసియందెడిచే! నీటిలో ద్రోణునినెక, పా
ములచే కలపించిన, విద్యాముఁ దెచ్చెను లక్ష్మణులు గా
ల్పించెను; నింక వనేకదుష్కర్మములు కలించెను; మనో
ధనుని యెడ నింతవఱకు దొడును భీష్మ దీక్షి ఘోరప్రతిజ్ఞ
గావించియందెడిచే. ఎట్టి మహావీర్యమునైనను ఆచార్యరత్న
వాసుల సైన్యమునకాని, మౌంధవస్త్రీలయెడ కించిత
దుష్కర్మము జరిగిన నెంత ప్రకాశమునాల్లయినను సైన్యం
కాలకు. అట్టితే కారవకుండా మహాభారతము అతిగెను. భృ
గరాష్ట్రము భీమచేతనన్ను పాంచాలిని గావించి నాకొడుకు
లు కుల్యోధను మహాకేసులు నీ యెడ ఆశ్చర్యము గావించిరి.
మరచిపోమ్మ. తమిళము. నీవు కోరవకుండు ప్రసాదించెన
ను. అనగా పాంచాలి ధర్మరాజును, కిక్కిన ముగియ కమ్మ
లను దాస్యమునకులుగా మార్చెను చేయుమని చెండు వరములు
ను కోరెను. మూడవ వసునునూడ కోరుచుగా కావె

నీ వైశ్యకేళి నొక్కఁగలు సత్కీర్తిత
సతికే చెండు కూర్మసతికి మూడు
విభవతికి నూరు వేదఁ జన్యములు
గాని యింక వదలగారు నాకు.

అని పలికి నానెట్టివదలెనా అధర్మప్రవర్తనకు అదం
గతుండుటను కల్పదేవతను. భర్తలు దుశోదరమునందు కోల్పో
యిన పాత్రాభ్యాభిలాష యొకమాత్రమున లేక వానిని గాన్తు
విముక్తులుగాఁజేయుటకే కోరినయెడల పాంచాలివరములు చెండు
ను అనే సరాజ స్వాతంత్ర్యము సహార్థకము చేయుచున్నది.
భృతరాష్ట్ర దిండులకు సంపదించి, సర్వసంపదలు స్వరాజ్యము
ప్రసాదించి ఇంద్రప్రస్థమునకు పాండవుల కందిన పంపిణీ చేను.
కాని తిరిగి భృతరాజును మాయామృతమునకు దోలు త్రచ్చి
కావలెను అచార్యవాసునకు ద్రోణతనీకముగా పంపిణీచిరి.
పాంచాలి వీరపత్ని; ఎట్టి అగమము లరిగినను సహించ
దు. "కలవినోమ్మ; తమిళము" అని యెందిన చెప్పెనని
అమెకు సరిగిన యవమానమునకు ప్రతిక్రియ జరగవచ్చును స
కొంచె ప్రభావపు స్వభావము కలది కాదు. కావుననే కీరకు
దామెను పరాధినించిన నాటి గాత్రయే భీముని రహస్యమున
మేల్కొల్పి

ఉ॥ నన్ను పరాధినించి నిద్రలయింతుం నని కీరకుండు ము
న్నన్న కేలంగుం దప్పక నుభోధితికన్నులు నిద్రనేమని నీ
కన్న మొగుమ్మ నూరుటను గాఢమయ్యది భీమనేను మీ
యన్న పరాధినిండు పడెన్ననోకో దయచాలి తిక్కనా॥

అని యేమేమో చెప్పి బోధించి కందిననాటి యావయ
మునకు కీరకుని పరిమాన్యులను కేసిరి. అట్టి పతితలకము కారం
మహాభారత కావించిన దురాగతము యెట్లు జరిగెనలదు. ఏ
సందర్భములో నైను యెందరో సభాపిండినను ఆ మహావీ
రాధిపే ఆమెకు దృగ్గోచర మగుచుండెను. శ్రీకృష్ణ దేవర్క
యంగా వాదవచ్చి నపు డెదయే చెప్పెను. విరాటగరమున

దానిని గూర్చియే భీముతో పలుమాటలు విలపించెను. ఎప్పుడు
పాండవ కాలం సంధిప్రయత్నములు జరుగుచున్నను నా నువో
పరాధివాని మా మె యంతరాత్మను దిపించివేయుచునే
యుండెను. కావుననే యాచార్యులు జేసినను నా రానాటి
కారవకుండాని యాచార్యులను సరిగించియెడల పాండవ
కారక సంధిప్రయత్నములు విఫలమై యుండెడికావు. మరుక్షే
ప్ర మహాసంగ్రామము బలయందెడిదికాదు. కారక మహాసం
ఘట వీరరక్తమునఁ భూదేవి యెట్టివారి యుండెడిది కాదు. ను
ర్యోధనునకు కింహాపాద్రవ్యము, మూలభంగముగను, నిర్భయ
సమరకు భీమర మరణమున్న; భృతరాష్ట్రవీరకు పుత్రభోగమును
కలిగియుండెడిదికావు. ఇందుకు నిదర్శనముగా నాచార్యవా
నుండును, నాచార్యవానిలాపియు, పాండవ కారక సంధినిమిత్త
ము భగీరథప్రయత్నములు కేసెట్టియు, శ్రీ కృష్ణ భగవానుడు
సంజయంతో చెప్పిన క క్యములు నిట బొందుపడెదను.

క॥ కల్పవనభలో వేల్పు
క క్షురకరాతిరేకము గాకెతెయు నా
రట్టి కులవదనా ద్రావణి
కల్పము పరిచెడిదే నాచార్యవార! యెందుకే॥

ఉ॥ అట్టి భీష్మములగు విచ్చటి భృతరమున లెల్లనో
రక్తయూతలందెరి మహాకృతినిమిత్తముగ కున్గి నా
నొత్తి మహాయలంగ నియనోపరి యెక్కుటమాన్యులన్న నా
చిత్తముకాదు లోకముల చిత్తములెల్లను సంపదించెను

ఉ॥ తిట్టులతోయి యొక్కలవు లేకున వారలలోని కీరదా
నల్లులు దుష్టనేను దదయాకృతి ముందలెట్టి యాద్యగా
కెట్లు సహించెమాను, సతీయెట్లు లెండున కెట్లులొక్క నీ
పట్టున నేనుమాంయగ పంపుట కెట్లు నెక్కర గ్రమ్మకొ॥

ఉ॥ ఇది దగదంబు నడవదు నింతకు నెరక సభ్యులందఱకే
నుదినకగొన్న యెట్టియెడ మానిరి కిందనరాన కాచిలో
లాదలినఁ దానెడినె సభనొక్కరకెక్కిన పాండునందఱు
ప్రతికిరక మయ్యెదరు రాచకొమారుల కొప్పునట్టికే॥

సంజయో వినవేయి! యెప్పుడు సభాసదులకు కర్మకాలం
బు లగుచుట్లుగా కన్పించు
క॥ లేచుట ఎందు నీకును
వీలు నాదమున నొడి విడిచిరి నిన్నుకే
వారిజలోనిన నీవై

కూరిమిల మగని వెనకికొను మొదలనడే
భతీయు దుక్కుననుండు వీరలందఱు గొడ్డుపోయిన నా
రణ పోరుమయ్యల మానిరి యుం దెప్పెదెయి. సతీను కెట్టియు
కెట్లకలంజేని వీరలు గొడ్డునోరి గారక. మెడియు తిక్కను
యెంబున బుట్టేమాట అగ్గికింద నట్టిగావు. ఈ సందీ కార్యం
పత్తంత దుర్బుటయు. వీరి భుజియింపదేయట అశక్యమని తలం
చెదను. అని భుటాపథముగా చెప్పెను.ఈ వాక్యములం బట్టియు
నా నా గాత్రభారమున కరుగువచ్చును ద్రావణి

ఉ॥ నీవు మురుగకంటె కరుణియ్యముగా నడుమందల్పు
సంభావనయే దిట్టిను లుంకబాధ యొకండు రాజ మా
యావభృథంబునందు కుదియె నెవరొందిన వేటిట్టి యా
యేవురు నాదగా సభల నీవై మలాంకర సభిసత్తర॥

ఉ॥ ఆ సభ కేరగ్రస్తయును పట్టి. మం గొనివచ్చి గొంతును
గ్గానను కాదుచుం బటల సంగ్రహమై తిగుచేడు లేక నా
యానలమూని చిత్రిముల యాకృతికన్న యెడల ముందం వి
శ్వాసముతోడ గొం గొంబ వచ్చి మంబు బడి యెం నలంపన్చే॥

ఉ॥ అయిమిఁగిని కోడలు కన్యకు దాడిగజేసి నమ్మగా
పురుషుని చాలికం బ్రజలు నొకం వీరలతోడ యెను చె
క్కినది కోటంగుం దుకేయెదయనో అటుగాక పాడిమె
నావుడ మోపిచేయదనో నానికి మాధవ నిర్భయంపుము॥

అని పలికిన పోరుమనాచకములకు సమరము విన్నవించ
శ్రీకృష్ణుని ప్రార్థనమును నాకొనించిన యెడల గాఢభార
మున కేగిన శ్రీకృష్ణునికే సంధి ప్రయత్నములు దుర్బుటముగా
తోచెనట విన్నందెమాను. నాకున్న శ్రీ కృష్ణుండు నాని ప్ర
యత్నములు విఫలమై గాండవు పాంచాలి తనను నిండువధి
లో పరాధినించిన దుశ్యోధను దుశ్యవాసులను సంహరింపట
ని వినుటయే తన జీవితమునకు పరమా కథ యని తలంచు
చుండెడిది.

కావుననే నిద్రాబుద్ధి కద్రావణియు అశ్వత్థామచే
క్రూరుగా నధిపతుడి ను కోరెనున్న పాంచాలిలో భీమ
నేనుడు—

ఉ॥ ద్రావణి దుస్సనేను దధింబు నమ్మగలేకకన్నురచ్చి క్రి
దా విధి వాని యగ్రజాతీకేళి వడి నుగ్గురనేని యార్చుమా
భూగను మోడిదెన్నిత పుత్రులొకని సంపదించెద నింక పా
న్యకుండు కోక సమయంబునఁ జేయుట నీవు నర్హము॥

అని మోహార్చి అశ్వత్థామకడనుండే చెప్పిన కోకవని
యిచ్చింత మాత్రమున యూరదీక్షించి
ఎట్టి అశ్వత్థామచే నీయురాలును, వివేకతీయును మహా
సాధ్యులవారును, వీరవరీయులు పాంచాలిని యెన్ని యా
గాంభీర్యముల కయినను, భారతదేశము మరుగరాదు. ఏ నాడు
భారతదేశము పాంచాలిని పట్టినపోవుట కెట్టిపించునో ఆ నాడు
భారతదేశాని మృతినొందెనన్నే.

బాధ్యత పరిస్థితులు

"సంరంభ ప్రయత్నములు"

ఒక ఆంగ్లేయుని అభిప్రాయములు

'మాంధ్యమే గాఢమైన భారతదేశపు విశేషము డిలలు (వాయుమయము):—

బాంధ్యమునకునే ప్రాణాల్లోడుద బాధ్యతభావము గాఢముగా గానవచ్చును. కాని యిక్కడగూడ నొకలోపము గలదు. భారతదేశము మోక్షసాధనముగా బాధ్యతను గాంధీ యనవలసినదనియును మోక్షము మాత్రము గానియు పదు. ఈ భావము విశుద్ధము గను గాఢము గను పనిజేయుచోట్ల బాధ్యతగలది. అందుచేతనే నేను గాంధీజన సదేశమగు గుజరాతునకు అందుముఖ్యముగా అధికారవర్తనమై నెత్తిన సంరంభమును గౌరవోపద్రవము లేమి గల్గినను పోరాడుటకు నిర్ణయించిన బాధ్యత తాలూకాకు వెళ్లి నిశ్చయించుకొంటిని

గాంధీయొక్క సంరంభవిధానము మీరు మంచియుండవచ్చును. నేను దానిని మరల జ్ఞాపకము చేసెదను.

బాధ్యత తాలూకా గ్రామము. 5 వేలు జనసంఖ్యగలది. తాలూకా ముఖ్యపట్టణము. తాలూకా నూరు చదరపుమైళ్ల వైశాల్యమును 60 వేలు జనసంఖ్యయును గల్గియున్నది. గాంధీ విధానము ప్రకారము బాధ్యతప్రజలు చేతితో వడికిన నూలుతో నేసిన గుడ్డలను ధరించుచుండవలెను. తమవ్యవసాయములను, యిండ్లను, పాతకాలలను అప్పుకులకు తెలియించి గ్రామములో బాధ్యత వారలను నీర్లు దీసుకబోయియుండవలెను. మద్యపానమును నిషేధింపవలెను. ప్రభుత్వపాతకాలలను వ్యాధ్యులను బహిష్కరించి బాధ్యత పాతకాలలను పంచాయితీ కోర్టులకు నెలకొల్పవలెను. ఇవియుగముగ సాత్వికాత్మకమైనవిగాని పిదప నాకు తమభూముల కొనుగోలునైన పన్నుల నిర్ణయించవలయును. పన్నునీయకుండ, తమ పిత్రాధిభూములను ప్రభుత్వోద్యోగులు అమ్మినను, సరే యూరకుండవలయును. బాధ్యత సాధ్యమైన భారతదేశమంతయును యిప్పుడో మరొకప్పుడో అనుసరింపవలయును. అధికారవర్తన పాపమును గుర్తించి పశ్చాత్తప్త చూడవలయునో భారతదేశము స్వప్రయత్నములచే తక్షణసంపూర్ణ స్వరాజ్యమును పొందెనని ఒకప్పుడని తీరవలయును. అంతట నారు అందఱును సుఖముగా జీవించవలయును.

ఈ గాంధీవిధానము మానవ పశ్చాత్తప్త సాధారణది యున్నది. ప్రబల ప్రయత్నములు జరుగవలెనని గాంధీయే తెలిసికొనెను. కొన్ని మాసములవరకు స్వంతముగా నా తాలూకాలో పనిచేసి, నిరాకరణోద్యమక్షేత్రము చాల భాగమును ఆ బాధ్యతతాలూకాను కలయు పరిశుద్ధ పరిమాణమునకు దెచ్చుటకు వినియోగించబడినను— చివరకు పని యంతయు నాయెను. తాలూకా సిద్ధమాయెనని సానిక నాయకులు చెల్లించుచుండెను. పన్నులనిరాకరణ ముంభించినది ముగియించెను. అప్పుడు యిండియాలో నొకభాగమునందు, అహింసా సిద్ధాంతమును బాగుగా తెలియనివారెవరో నిరాకరణ వారులు పోలీసులను హింసచెల్లించి విన్నతోడనే గాంధీగారు యీమాదావిడి నంతను ఆపుచునెను.

ప్రబల విశ్వాసము

నేనిప్పుడు బాధ్యతలోనున్నాను. గాంధీయొక్క పరిశుద్ధతయు, భావశుద్ధియు యిండియే స్తుత్యములుగా నాకు గానించుచున్నవి. ప్రభుత్వముపై సంరంభము చేయుటకు యీతాలూకాను యీతాలూకాపట్టణము మహాత్ము డగుట చేతనే ఆయన యేర్పరుచుకొనెను.

ఇండియానంతట వెదకినను, యింతటి అహింసా ప్రవర్తకులును, సాధువులునుగల తాలూకా యింకొకటి గానరాదు. ఇచ్చటిప్రజలు అమానుషులు అని నాకు కొందరు చెప్పిరి. దుష్కరకర్మములు స్వల్పముగా నుండి, ప్రజలకును ప్రభుత్వోద్యోగులకును చిక్కులేమియునులేని తాలూకాను నేనెక్కడను బాధలేదు. కాలవతగానాలు వచ్చుటకు కాలవంటలేదు. భూమిసారవంతమయినది. ఋతువునకు నమ్మకముగ వర్షము గురియును. ఇక్కడ ప్రతిమఖ్యమయిన పంట. ప్రత్తివలలు పెరుగుటతో రయితలు బాగుపడిరి. రయితలను బాధించుటకు చెడ్డవెడ్డ భూస్వాములు లేరు. వ్యవసాయవారుడు ప్రభుత్వముతోనే సంబంధము గల్గియుండును. భూమికిప్పు స్వల్పము ఎకరమునకు 5 రూపాయలు మాత్రమే. ఈయొకరమును యింకొకరికి కవులుకయచ్చును. ఈభూమికి 25 యేండ్లక్రింద నిర్ణయించబడినది. ఇంకను 5 యేండ్లకు గాని యిదిమాన్యుగాదు. భారతదేశములో సాధారణముగా నుపద్రవకరమగు నసంతృప్తిజనులకు భూములపని ఒత్తిడి

నలన గలుగుచున్నది. అయితే యిక్కడ మాత్రము అట్టిఒత్తిడి యింకను ప్రారంభము గాలేదు. ఇచట చెట్లుపనికిరాని వెన్నెయి నిగవులు. రైతు కూలివేసవారు లేరనుటకు వీలులేదు. అప్పు కృషిగాక, అడివిమనుష్యులు యెప్పుడెక్కడ యేకాను కూలిదొంగితే అక్కడనేనను యెవరు కలుబోయినో అక్కడను, యెవరు చెరిగిపోయినో అక్కడను బ్రతికియున్నో కాలము పనిజేయువారు గలరు.

రైతులు మంచి వ్యవసాయవారులు, కాంతవంతులు సాధువులు వారు వ్యాజ్యకోరులుకారు. పోట్లాడు స్వభావము గలవగుదు. వాల్మీకిగ్రామ లే మో వా రె మో. గాంధీ రాకమునకునైనను వారెవరును సరిపాట్లుపొట్టాటలలో తప్ప కొద్ది తక్కిలేదని నాకు చెలిసినది. అట్టి పోట్లాటలలో ఒక అడుగునేల నిత్యు నివృత్తమగునని, వారి యావదా స్థితిని అందులకు త్యాగము చేసెదను.

ఇట్టివారలను గాంధీమహాత్ముడు భూమికిస్తుల నిత్యు వద్దని చెప్పి వారెవరును బాంధ్యపాపార్థుల కమ్మనియ్యవలెను. ఇవియంతయును లేనికీ స్వరాజ్యసంపాదనమునకు. వారలకు స్వరాజ్యమన్న నేమి దెలుసునో పంజాబునుచూచుచు, దక్షిణ ద్రావిడదేశములందువలె యాదేశములో స్వరాజ్యపాలనవారు ము లేరు.

అహింస

అట్టియెడ గాంధీ యీతాలూకాను పన్నుల నిరాకరణ మున కేలెగ్గించెను? ప్రశ్న— నుమారాష్ట్రదేశము నేల కొరలేదు. అచట రైతులు పెడసరముగాను స్వరంతులుగాను న్నారు. వర్షములు లేకపోవుటచే వీరవారలుగ నున్నారు. భూమికిప్పు అన్న ముల్లు (చచ్చు) పుట్టుట నున్నది. అప్పులు విస్తారము గనున్నవి. ఇప్పుడెట్టి సిద్ధిలో భూములను పోగొట్టుకొని పాతకాలవాలను నీరవరచుకొనుట ఒకమాత్రమేగూర్చు గాన్పించవచ్చును.

ఈపన్నుల నిరాకరణోద్యమమును గుజరాతులోగాక యిక నేతాలూకాలో నైనను ప్రారంభించి యుండవలసినది యేరాజనీతిజ్ఞు డైనను కనుగొనగలడు.

అయితే గాంధీ విజయముకన్న అహింసనే యెక్కువగా లక్ష్యమునం దుంచుకొనెను. మహారాష్ట్రదేశమును కాంతవర్తకులనుంచుటద్వారా భూమి ఆయన గనుగొనెను. అయితే బాధ్యతలో మాత్రము అహింసయు, ఉద్యమ విశ్వాసమును నిశ్చయముగా నుండునని ఆయనకు నమ్మకము. ఏలనగా అచటి ప్రజలు కాంత ప్రయోలును నమ్ములును అనియును, తాలూకాలో చాలమంది ఆయనతో గలసి దక్షిణాఫ్రికా సత్యాగ్రహ సంరంభములలో పనిజేరినయు ఆయనకు చెలియును. వీరయొక్క నుకలత, నుకలత, భక్తి యెడల ఆయనకు అపరిమితవిశ్వాసము గలదు అదియును న్యాయమైనదే.

ఈ దక్షిణాఫ్రికావాసులనుచుండుటచేతనే గాంధీఆతాలూకాను నిర్ణయించెను. వాళ్లు వేయిమంది కంటే నెక్కువ యుండదు. వేయిమంది ధైర్యముతో సంసిద్ధులుగ నుండి బలసామర్థ్యముల వినియోగించిరే బాధ్యతలోని 60 వేల మంది మంచి కని యెంతయేని పనిజేయగలరు. అయితే బలమును, బెదిరింపులను ఉపయోగించ గూడదని నిషేధించబడినది. వారు నైతికబలము నుపయోగించి వేలకొలదిభూస్వాములు పన్నుల చెల్లింపకుండ వారిపితృతాదీభూములను అమ్ముకపోనిచ్చునటుల చేయవలెనని యు, ఆభూములు కొనవచ్చిన వారలను కొట్టకుండ (వేమించు నటుల చేయవలెననియు నిర్ణయించబడినది. చారిత్రాచార్యులంతములు వినపప్పుడు గాంధీ ఉద్యమమును అమెరికావచ్చుచో యేమయ్యెడిది?

రైతులు పన్నులను బాంధులకు సిద్ధముగా నుండే వారని నిరాకరణవారు లందురు. సహకారవారులు, ప్రభుత్వోద్యోగులును తుదకిని యంతయును ఒకతెమానా భూస్వామియొడిదని నమ్మి యుండిరి. రైతులు తమ భూములను నాచూరులకో నాకరులకో అమ్మి, యీ అల్లరి అంతయు ఆయిపోయిన పిదప తిరిగి యిచ్చే యేర్పాటుచేసికొనిరని కొన్ని కథలు వింటిని. ఇతరులు రైతులు కొందరు పన్ను నీయకుండ వేయి చావులైన చచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండిరి. అయితే ఇప్పుడేయు నుద్యోగి యిల్లు తెలుపు తెలియించుడగా బాచెనేని, లోపలికి వెళ్లిపప్పుడు భూమి కిస్తును, పాతకాలక్షేపడికిని, ఇప్పుడును 5 కాసులును, రైతు అరుగుమీద కుప్పకొండనేని అది రైతు తప్పగాక అపరిశీతు లటులేర్పడె ననుకొనవలెను.

ఫలితములు

మితవాదు లిటుల నిర్ణయతో మాటాడెదరు. మరియొకరు బాగా అనుభవజ్ఞులు తత్ఫలితములు యిటుగనని చెప్పిరి.

ఎవరో కొందరు దక్షిణాఫ్రికావాసులతప్ప మిగిలిన రైతులు యెప్పుడు ఒత్తిడితగిలిన అప్పుడు చెల్లించియుండే వారే.

నిరాకరణవారుల పని పూర్తిగాలేదు. చిన్నచిన్న గ్రామములు ప్రచార మేమియును లేకుండనే వదిలివేయబడి

నవి. కాశీపరాలలు నగము జనసంఖ్యయున్నవారు, తాలూకా మూలభాగముననున్న వారినిగూర్చి యేమియును పనిజరుగలేదు. గాంధీ యనువరులు ఆయనకు అవిశ్వసనీయులగు విషయముల చెల్లిరి. లేకున్నచో ఆయన బాధ్యతలోని నింతటి పనికి బానుకొనినవాడే. తుదకు తన యానకులు చాలమారులు పోయిరని కనుగొని, చారిత్రాచార్యులంతయులు వినగనే లోలోన దీని నాపుటకు నిశ్చయించుకొనెను.

అయితే యేదైనను తప్పుక జరుగునని నిశ్చయముతో నుండవలయు. బాధ్యత రైతులు సదుద్దేశముగలవారు. వారలకు గాంధీ యెడల గౌరవ పూజ్య భావములు గలవు. ఆయనకు భగవంతుని వలె పూజించెదరు. ఆ భగవంతుని అప్పుకులకు విషయములో చెప్పిన విషయములు యిప్పుడు లేకున్నను, ఆయనను నెత్తిన తెట్టుకొను వారు.

ఒకటి మాత్రము నిశ్చయము. ప్రభుత్వోద్యోగులు మాత్రము బాధ్యతసంరంభమునకు విశ్వాసముగ నెట్టి కఠినచర్యలకును గడంకుటకు అవసరమని తలంపలేదు.

ఇటువైపు ప్రజలైనను ఉద్యోగులను బహిష్కరించి వేరు చేయ నెక్కువ వివేచితప్రయత్నముల చేయలేదు. ఉద్యమము తీవ్రముగ నున్నపుడు బండ్లు బాడుగకు దొరుకుటయే సాధ్యము గాలేదని భారతోద్యోగులు నాకు చెప్పిరి. ఇది నిజమని నిరాకరణవారులును చెప్పిరి. భారతీయులకు అవసరముగ నుండవలసిన మంగలవాళ్లును, చాకలవాళ్లును దూరపుగ్రామములలో వారికి పంజేయలేర. బాధ్యతగ్రామములోనే, వారలకు దుకాణములలో సరుకు లభ్యుక పోవుటచేత యివందమైళ్ల దూరములో నున్న గ్రామమునుండి తెప్పించుకొన వలసి వచ్చెను. అయితే యీ బహిష్కారము యెక్కువ తీవ్రముగ జరుగుదలలేదు. బాధ్యతలో చేతులు చేతులు కలవలేదనిమాత్రము చెప్పవచ్చును. ఇప్పుడు ప్రజలను, ప్రభుత్వోద్యోగులను యెక్కువ మైత్రలేకన్నను, కోపభావము మాత్రములేదని చెప్పవచ్చును. ఆగ్రామము గుండను, ప్రక్కదేశము గుండను, వెళ్లుచున్నపుడు నాయెడల నెక్కువకు ప్రారముగ నుండలేదు. ఒక్కొక్కసారి మితభావముతో పం దన ము లర్పించిరి. నేను కొందరితో కలుసుకొనగా వారు గాంధీనిర్ణయమును సూచి యేమియును ద్వేషములేకుండ మాట్లాడిరి. యూరోపి యనులు యిండియానుచేరి వెళ్లకుండ సోదరులనెయింపదలచినని వారు నాకు తోచునటులచేసిరి. ఈ సోదరులకు జిల్లా కలెక్టరుగనుండుట కేమి వేరైనవిచ్చెదరని నేనడిగిని. నెలకు 200, లేక 300 రూపాయలని వారు ప్రయత్న తర మిచ్చిరి. అనగా సంరక్షకమునకు 250 పానులు.

వీహారు బరిస్సా కానననభ

రంది, ఆగస్టు 18:— నెల్లూ కమిటీవారు సకరణజేసిన మునిసిపలు చట్టమును మా! దాను గారు కానననభలో ప్రవేశపెట్టిరి. దీని చర్చ జరిగెను.

మాదు సకరణల యందు వినోదకరమగు చర్చజరిగెను! ఈ మాడింటి నుంచును మహాత్ముడి తుపభుక్త పాల్గొనిరి. శ్రీలలిత ఈ చట్టము ప్రకారము అర్హతను బట్టి ఎన్నిక స్వాతంత్ర్య మిటుబడినది. దీనికి విద్యాలయతీతి అవసరము తీర్మాకోప పాదకుడు ఎన్నికస్వాతంత్ర్యము పాల్గొ క్రైస్తవ శ్రీలలిత సూక్రము ఇచ్చిన చట్టములో నున్న చరతులను అంగీకరించుటకు నభ్యంతరము లేదని రి దానుగా చందుల కంగీకరించిరి. కాని, హిందూమహాదీయ శ్రీలు అన్నతగతియున్నపుడు వారికిగూడ ఎన్నిక స్వాతంత్ర్యము నీయవలెననియు వారికి అధికారము లేకుండ జేయ నెంచుట సాడిగాదని హిందూమహాత్ముడిను సభ్యులు ఆక్షేపించిరి. తీర్మానమును (టుకు పెట్టిరి. 82 మంది అననుకూలముగను, 20 మంది అనుకూలముగ నుండుటచే తీర్మానము ఓడిపోయెను.

ప్రజానిశ్చయిత సభ్యులు గానివారిని పుర పాలకసంఘాభ్యుత్థానగ నెన్నుకొనువిషయమై గొప్ప చర్చజరిగెను. చర్చ ముగియకపూర్వమే సభ సోమవారమునాటికి ఆపు జేయబడినది.

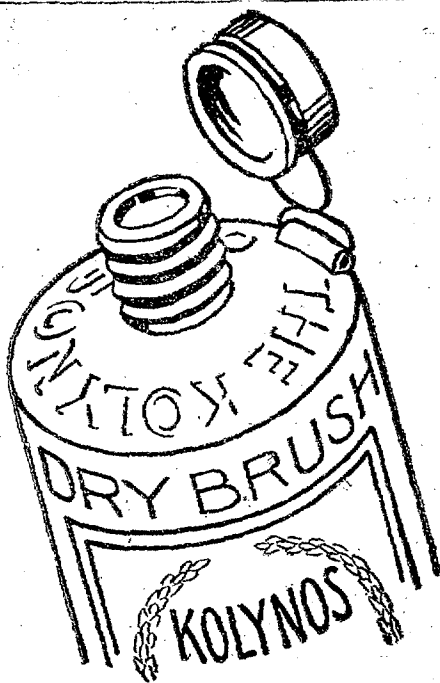
ఇండియా సర్వసేవాధిపతి రామస్వామి ప్రభువుగారు మదరాస్ ప్రభుత్వభవనమున నిన్నటిదినము డిగిరి.

నోటీసు

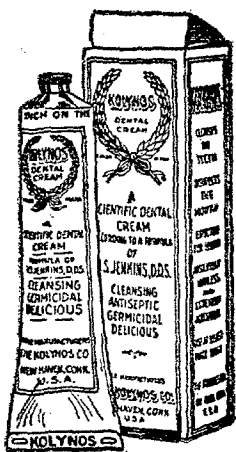
చక్కని యిద్దరువైశ్యవర్ణులు వివాహమునకు కావలెను. ఒకవరుడు, L. S. C. విద్యార్థి రెండవవరుడు L. T. M. Honors డిప్లొమా గలవారు.

కె. గోపాలరావు, విజయనగరం

శ్రేష్ఠమైన ఒక వస్తువు
కొలిన్స్
డెంటల్ క్రిమును
ఒక దబ్బలోవేసి
మూత ఎయిట్
యన్ ను ది

కొలిన్స్ ఒక శ్రేష్ఠమైన డెంటల్ క్రిము. గమకనే మేము దానిని ఇంకను బాగుగా ప్యాకేజీ పంపుటకు
కారణ చేసికొంటిమి.
మృదు యిచ్చుటకే ఒక దబ్బా ఒక మూతతో సహాయమున్నది. మూత కొలిన్స్ గట్టుమునకు కట్టబడి
యోగ్యుడి. అది పొగొట్టిపోదు; క్రిందపడదు, కాలము మాడిపోవును, శ్రమయిందదు, క్రిము చాలకాలమువరకు బాగు
గా నేరుతుంది.
కొలిన్సును మూత కట్టబడియుండుట కొలిన్సునే మోరెగ్యుడును మీ మామూలువస్తువున కన్నవందలకొనును.

KOLYNOS
డెంటల్ క్రిము

The Kolynos Company New Haven, Conn., U.S.A.
Representatives for India:
MULLER & PHIPPS (India), Limited

Madras Bombay Calcutta Karachi Rangoon

నెగరోగమునకు మా గొనారల్ కన్ ఫెక్షను,
బాల్మిటన్ ఇన్ జెన్ క్షను, ఈ రెంటినివాడుడు.
ఈ విషయమై తెలుపు పుస్తకమునకు వ్రాసిన పంపబడును.

డబ్ల్యూ. ఇ. స్మిత్ అండు కో., (లిమిటెడ్) మౌంట్ రోడ్డు, మద్రాసు
W. E. Smith & Co., Ltd, Mount Road Madras.

బొగ్గు పులుసు వాయువు (Carbonic acid Gas)

అన్నివిధములందు ఏకేబుడ్ వాటర్లు తయారు చేయుటకు ఉపయోగించునది.
చెన్నైపురి గవర్నమెంటు కెమికల్ ఎక్స్ ప్లొజివ్ వల్ల న్యాసు శుద్ధమైన దని యోగ్యతాపత్రము
పొందబడినది.
గోడావాలర్ మిషనులు
వ్యాపి అండు కంపెనీవారికి సబ్ కంట్రాక్టరులు లేరు గాన వలయువారు ప్రేమ కనపరచిన
విలాసమునకు చేరుగా వ్రాసుకొన్న యెడల ఆర్యు సప్లయచేయబడును.

వ్యాపి అండ్ కంపెనీ, మేనేజింగ్ ఏజెంట్స్,

ఈస్ట్ ఇండియా స్టిల్ లెక్ అండ్ షుగర్ ఫ్యాక్టరీస్ (లిమిటెడ్) నల్లికుప్పం.
(దక్షిణ ఆంధ్రాను జిల్లా)

మోహనీలైలము - వెండుకలను పెంచి నిగనిగ లాడించును

శ్రీ పురుషోత్తమ వాసుదేవు యోగ్యుడైనది. నీకు లములు సాగెగల సీసా 1-కి అలాలు 12 మాత్రమే
వెం. రి, తంబు శైలినిధి, మద్రాసు. అమృతాంజనం డిపో, నెం. 109, ఫేరిరోడ్డు, పోర్టు, బాంబాయి.

జూ బు లు

కమ్యూన్స్టులు - బుదగు

కమ్యూనిస్టుల విద్యార్థిసభికి ప్రారంభ భూమిభూమి ఈ
నెల 15 వ తేదీ ఉదయము బందరు బమ్మపేటలో రాజవాల
పాంబువ్యగారి మేడనందు సత్ప్రతిభనుగ శ్రీమతి ఉన్న
నుబ్బువ్య చాదరిగారి మధ్యకు క్రింద జరిగెను.

శ్రీ అడుసుమిల్లి శారాయణరావుగారు (విద్యార్థి) మా
స్థలు లేమిచే విద్యార్థులు పడుచున్న కష్టముల గూర్చియు వస
తికావోపక దాతలగుర్చియు పద్యముల జరిపిరి. తనసంకలనము
కార్యనిర్వహణ సభకు నేర్పి కలు జరిగెను. యల్. వి. కృష్ణయ్య
గారు(విద్యార్థి) విద్యార్థుల తరఫున సభకు వందనము లప్పించిరి.

ప్రస్తుత మీ సభికి మాకు యద్వైకమున నెలకొ
ల్పబడెను. ఈ మాస్టరునందు నలుబదియైదుగురు విద్యార్థులు
గలరు. వీరు నోటిలో కళాకాల పాఠాదు మోస్తూను క్రియ
నిం గు మూల బాతిమి కళాకాలలో విద్య నభ్యసించు
చున్నారు. ఇది పుదుచ్చి భవము విద్యార్థుల వంకగా నను
కూలముగాలేదు. కారణ మింతకంటె వీలగు భవము దొర
కటండుకు కాని కొలది. కాలములో భవ విద్యార్థుల ప్రయత్న
ములు వాయువుల దృష్టిపథమున నున్నట్లు వినుట కపార
పంతోషము.

విద్యార్థి.

నడుకునూలు - తూనిక

రాటుమమిద తీయునూలుకు యిప్పుడు చాలకుంది కొ
నువారును కొనువారు తూనిక పద్ధతిని ప్రారంభించినారు. యిం
దు మూలమున చాలకపుము కల్లవలనన: మాప్రాంతముల (దివి
తాలూకా) కొందరు వీరకు గతం మూల కాగల వారలను త
యారనేయు ముం డెడివారు. అట్లు తీయునపుడు మూల గుండు
దబ్బులు, ముక్కాసి; యచ్చినచో అమ్మిడివారు. అట్లు మూల
ల ప్రకారం కొనువలన తీయువారు సన్నసి; చక్కరి పురి
గల దారము తయారయ్యెడిది. మాప్రాంతముల వివిధగా నూలు
తయారు అగును. అది అంతయు మొక్కపాలెం మొదలగు గ్రా
ములులకుండి వర్తకులుచచ్చి కొనికొనకరం మొదలగు సంఘముల
కమ్మిడివారు. ఇప్పుడట్లు కాక తూనిక ప్రకారం వీరమూలము
గ, వాసుగునూసానులకు కొనుచున్నారు. అందులన తీయు
వా రెట్లునును దబ్బుపంపాదించ వెంచి క్రాళ్లు పద్ధములు మూల
లు తీసి పురిలేకుండా తీయుచున్నారు. అటువంటి మొదలూలు
నాటిలను తీయుచున్న తీయుటకు సంకొచ్చించుచున్నాడు. తూనిక
పద్ధతి మానినగాని; మంచి నూలు తయారుకాను. మంచినూలు
తయారైతేగారి తీయు వాట్లు తీయు; మంచినూలు తయారై
ననేగాని తీరముయొక్క కళ లభిస్తుందిదేవు.

మంచినూలు తయారైతేగారి కొనువా రుత్సాహపడుకు.
ఇద్దరు అభివృద్ధి గాంచరు, నూలుగుడుకు వారు తమ బుద్ధికాళల
మనంతయు రాటుమపై నిర్మి మనదేక పూర్వ ప్రతిష్ఠల మరల
కద్దరింపునలెనియు; కొనువారు తూనిక పద్ధతిని పూర్తిగా మా
ని విసిగారి మంచినూలు తయారుకాదనియు యిందు మూలము
గా చేకరింపుకు కొనుచున్నాను.

కొదాలి నరసింహారావు

భద్రుడు - స్వధర్మము

భద్రుని నిర్మాణమునకై కలగను ఆంధ్రదేశమునకు
అక్షయేంద్రవేలం యాపాయలకు యిచ్చియున్నది. ఈ సామ్యము
యేప్రకారముగా వినియోగించిన భద్రుని దేశమును వివిధగా ను
క్తియై జనులయందు వ్యాపింపగలదను విషయము ఆంధ్రప్రదేశ్
క ప్రధానవ్యాసమునందు చర్చకు తీసికొనిరాబడినది. ఈవిషయ
మై యింతికుపూర్వము కేకొక వ్యాసమును వ్రాసియున్నాను.
భద్రుని వ్యాపకమునకు గల ప్రతిబంధకములు 1. ఎక్కువధర
2. కలితీ భద్రుని, 3. తగిన సన్నెలేకపోవుట అని వ్రాసియున్నా
ను. ఈవిషయములే కాకగను విచారణసంఘమువారును, ప్రతి
బంధకములని నుడివియున్నారు. నేను మొదటవ్రాసివచ్చెను,
వ్యాపారప్రకృతికాగితులకు కొందరు ఆగ్రహించి అనవసరమై
న అక్షేపములను జేసియుండిరి. అక్షేపములన్న సభ్యము మరుగు
పడలేదు. స్వలాభముగాక భద్రుని వ్యాపక మే ప్రధానమైనదే.

ఆరోగ్య దర్శనము

బ్రహ్మశ్రీ పండిత ను. విశ్వనాథ శాస్త్రిగారు

(రక్తము, ఓజస్సు, శుక్రము)

రక్తము ప్రధానములలో ప్రధానమని ముందటి వ్యాసములలో జెప్పినట్లుగా గాన దాని విషయమై కొంచెము వివరించుము:— సునకులు భుజించు ప్రద్రవ విశిష్టములగు వాహర పదార్థములు జాతరాసలముచే విశ్లేషమై యక్ష్మక్తు (కారజము) నంగల రంజక పిత్తముచే నెఱ్ఱి రంగు నొంది రక్తమని పేర్కొనబడును. అట్టి యక్ష్మక్తు నుండి వృక్షసానమునకు వ్యాపించి సర్వశరీరమునకు బోవక మే ప్రాణముల కాధారముగ నుండును. అట్టి వృక్షసానమునందే శరీరమున వ్యాపించిన నాడు లక్షుండు రక్తము ప్రసారించుచు క్షరీరమున వ్యాపించి సునకులకు శరీర కాంతి ప్రసక్తి మున్నగు సమూల్యగుణముల బలపరచుచుండును. ఇయ్యది ప్రాణములకు ముఖ్యధారమని చరకమున “దశప్రాణాంతినానీ” తద్యథా:— మూర్ధాంతః హృదయం నాభిధ్వజం స్త్రీః ఓజః కుంభం శోణితం మూత్రం ఇతి” అని పరిగణము జేయుచున్నాడు.

పరిశుద్ధమైన రక్తము వధుర లవణరసములు గల్గి సమశీతోష్ణమై ద్రవరూపమై యుండును. ఎఱ్ఱని తామరరేఖలను, ఖండ్రికాపపు పుగులను బోలియు, గొంతుల యొక్కయు చెవుల బిల్లి (కుండే) యొక్కయు రక్తంబు బోలియు నెఱ్ఱ కాంతి గలియుండును. అట్టి రక్తము శరీరమున దోషములచే చెడక శుద్ధమైననాడు దాని నాధారముగ జేసికొని జీవము నిలిచి యుండును. కావున నాయువును రక్తమును ఖ్యాధాము. ఈ విషయము చరకమున “ఋశుద్ధో గౌరుధరం బలగర్జ సుఖాయుషా, యానక్తి ప్రాణినం ప్రాణాః శోణితం హ్యసంరక్తే” అనియు, “దేహస్థుభిధిరం మూలం రథితైశ్చైవధాన్యతే” అని తప్తాన్తరమున నును చెప్పబడినది. (పరిశుద్ధమైన రక్తము శరీరమునకు బలమునకును, కాంతికిని, సుఖమునకును, ఆయువునకును, మూలము. అట్టి రక్తమును ప్రాణ మననంది యుండును. కావున రక్తము శరీరమన నాడు శరీరము చెడుటయే కాక తుదకు ప్రాణవియోగము గూడ తటస్థించును అని భావము).

రక్తము చంచల స్వభావము కలది. కావుననే సూక్ష్మశరీరమున వ్యాపించియుండ సులభమైనది. ఈ రక్తచలనమును అధునాతన ఆంధ్రయుల కాలమున వారితో నొకచుకానీయుడు కనుగొనినట్లు పవీన చరిత్రకారులు చెప్పెదరు గాని యీ విషయమును చరకులు “యత్సారమాదౌగృహ్యయోసాగర్భాప్యదేశః, సంకర్షమానం హృదయం సమావేశిత యత్సూర, యస్యనా కాప్య వాహోః స్థిధారయద్ధృతయాశ్శిష్” అను నివి మొదలగు వాక్యములచే నుటయు నిరూపించియున్నాడు. కావున రక్తచలనమును మన ప్రాచీన ఋషిపుంగవులే తొలుత కన్పించి రసముట సంశయములేదు. వై వాక్యములయందు రక్తము యక్ష్మక్తు (లీకర్) నందు జనించి తొలుత హృదయమునకు వ్యాపించి పిదప నాడు మూలమున సర్వశరీరమున వ్యాపించునని రక్తచలనమును నిరూపించినదియే గాక, అయ్యది హృదయము నాశ్రయించి యుండు సంతకాలము ప్రాణములు నిలువనోప వనియు నిపుణముగ దెలియుచున్నది.

అట్టి పరిశుద్ధ రక్తము పిత్తమును కృద్ధివొందించు నుష్ణకారము తీక్ష్ణమునగు వస్తువుల సుపయోగించుట చేతను కఫమును వృద్ధిజేయు మినుములు నువ్వులు మొదలగు పదార్థముల సుపయోగించుటచేతను చెడును. దానంతేని విస్పము, విద్రుధి, ప్లీహాకృద్ధి, గుల్మము, అగ్నిమాంద్యము, జ్వరము మున్నగు రోగములు జనించును. సకలరోగములకును రక్తము చెడుటయే ముఖ్యకారణముగ నుండునని నవీన వైద్యుల సిద్ధాంతము. అయ్యది చెడిననాడు

అబుష్కరూపములగు క్రిములు (జంతు) అందు జనించి అయ్యది వ్యాపించుటచే నానావిధ వ్యాధులు జనించు వని వారి సిద్ధాంతము. పరిశ్చ విధియందును తదనగుణముగ రక్తమును పరిశీలించి యందలి క్రిమిభేదమును గమనించి చికిత్స జేసెదరు. కొన్ని సమయములయందు అట్టి క్రిముల సంహారంబు దగిన యావధిమును మామల మూలమున రక్తమున ప్రవేశించునట్లు శరీరమున గుచ్చి (ఇంజంక్షన్) రక్తమును శుభ్రపరచుటకు యత్నించెదరు. ఈ (ఇంజంక్షన్) పద్ధతినొకడ మన ప్రాచీన ఋషిపుంగవులు సాన్నిపాతిక జ్వరములయందు మాచికాభరణా ద్యౌ పద్ధతులను రక్తమున ప్రయోగించవలెనని “బ్రహ్మవ్యూర వికీర్ణిలోహితం నే గుర్జోక్త మౌతం కదేత్” ఇది మున్నగు వాక్యములచే నిపుణముగ బోధించియున్నాడు. కావున రక్తమున క్రిములందు విషయమును గమనించుటకును, అందుకు దగిన వైషధ్యమును రక్తమున ప్రవేశంబు జేయుటకును మనవారే ముందంజ జేసినట్లుకు సంశయములేదు. లోపలికి బొవడము నిచ్చినచో నయ్యది జీర్ణమై రక్తమున ప్రవేశించి పరిశుద్ధము జేయును. అటుల గాక రక్తముననే బొవడమును ప్రయోగించునెడ శీఘ్రముగ రక్తమున వ్యాపించును. కావున నియ్యది యుక్తముగ నుండును.

ఇంతయే కాక శరీరము ప్రజ్ఞపిపి తారుమారుగ నుండు ప్రారవ్యాధులయందు బొవడమును తినిపింప శక్యముకాదు కావున అట్టి దుస్స్థితియందు దివి చాలప్రళయముగ నుండును. అయినను రోగి బలములను చక్కగ గమనించి యుచితముగ నుపయోగింప వలెనుగాని యన్యవచ్చినట్లై సుపయోగించినచో ప్రతికూలఫలమే సంభవించును.

ఓజస్సు:— ఇయ్యది రక్తముకన్న ప్రధానమైనది. దీని క్షయమునకు పలువురు పలుదెరుగులుగ దెల్పియున్నారు. ఆ సునికులు కొందరు సంశయముగనే చెప్పెనున్నాడు గాని శీమగ నొక్క చెప్పెనులేదు. అయినను చరకము ప్రకృత వాగ్దాముల జెప్పినట్లు నవనంది నేనించుక వివరించెద:— రసధాతువు మొదలు శుక్రధాతువునకు లోపగు సప్తధాతువుల సారభూతమై పరమోత్కృష్టమైన తేజస్సు ఓజస్సుని చెప్పబడును. ఇయ్యది స్నిగ్ధమై కొంచెము రక్తగర్భంబును కొంచెము పసుపు రంగు కలిగియుండును. సోమాత్మికమగును. (సోమ్యమగు శితగుణము గల్గియుండుననుట). దీని పరిమితి యావచ్చియుండునట్లు మాత్రముండును. ఇట్టి యోజస్సు ముఖ్యముగ ప్రాణాధారమగు హృదయమున జేరియుండి ఆయా సమయములయందు సర్వశరీరమున వ్యాపించి దేహమును ధరించుటకు ముఖ్యకారణ మగును. దీనివలననే శరీరములందు నానావిధవృద్ధులను కల్గును. ఇయ్యది స్థిరముగ నుండునదాక శరీరము దృఢముగ నుండును. ఇది లేనినాడు తుణ మాత్రంబుకూడ ప్రాణములు నిలువజాలవు. ఈ విషయమునే వాగ్దాటా చార్యులు:—

“ఓజస్సు తేజో ధాతుశాం శుక్రాస్తానాం పరంస్మృతం, హృదయస్థమపి వ్యాపి దేహస్థితి నిబద్ధనమ్. స్నిగ్ధం ... యన్నానే నియతం వాశః యస్మిం స్థితి తివ్రతి దేహ సంత్రయాం” అనియు “పుదు సోమాత్మికం శుద్ధం రక్త మిషత్స పీతకమ్” అని అష్టాంగ సుగ్రహమునను చెప్పియున్నాడు. తప్తాన్తరములయందు “హృత్స్థితి యచ్చుద్ధం స్నిగ్ధ మిషత్స పీతకమ్. ఓజశ్శరీరే సంఖ్యాతం తన్నానే విశిష్టతే” ఇది మున్నగు వాక్యములచే నిరూపించి. ఈ పక్షములయందు భేదము గన్పట్టదు. ఇదియే సిద్ధాంతమైన యాద్యసమ్యక్ పక్షము. తక్కిన పక్షభేదముల వ్రాయుట గ్రంథవిస్తరమునకు హేతుగ నును కావున మానెదను.

అట్టి ప్రధానమైన యోజస్సు కోపము, అకలి, చిత్తము, ధుఃఖము, దేహమశ్చేయము మున్నగు కారణములచే తీజిండును. అట్టి యశుక్తుకుండు మనుజుడు విశేషముగ స్వల్ప కారణములచే గూడ భయపడును. శరీరబలము నానాట నశించి సంబంధములు శిథిలములగును. ఇంగ్లీయులు కలత జెంది తమ తమ వ్యాపారములకుం దసమర్థములగును మనసున లేచిపోని చింతలు బహులు జేరును. శరీరకాంతి చెడును. మనసున కాణము లేచి యు ధుఃఖముకల్గును. శరీరము కృశిత నొందును. ఇత్రేంగున నానాట తీజించుచు నానావిధ వ్యాధుల కాకరమై తుట్టుతుడ కది బాతుగ నశించునదిక హానికల్గును. కావున నెల్లప్పుడును ఓజస్సును తీజింప నీయక విక్రీలి బాగ్రత్తో కాపాడవలెను. అట్టి సమయమున అపుహలు, మధుర ప్రధానములగు నాహారములు, మాంసరసము మొదలగు ఓజో వృద్ధికరములగు వానిని ముఖ్యముగ నేనించున్నది. అట్టి యోజస్సు కృద్ధివొందిన కొలది శరీర మనస్సులకు సంతోషంబును బలంబును నానాట కృద్ధి నొందును. మొదలు (బ్రౌను) చాల విశిష్టముగ నుండును. ఈ విషయమునే వాగ్దాటాచార్యులు “ఓజో వృద్ధ్యా దేహస్య తుష్టిపుష్టి బలాదయః” అని యుపదేశించియున్నాడు.

శుక్రము:— ఇయ్యది ముఖ్యమనటకు అనేక కారణము లున్నది గాని కొన్నిటిమాత్ర మిచట వివరింతము. రసధాతువు మొదలు తేజి పుష్కలముగల ఆసధాతువుల సారముగ బుట్టును. దీని యందు ఇతర ధాతువుల కన్న గొప్ప ప్రభావము పుట్తోత్పాదన శక్తియొక్కటి. ఇది కృష్ణంబులగు పదార్థములచే నానాట కృద్ధివొంది ఘనీభవిండును. ఇదిగూడ ఓజస్సుయమున జెప్పిన కారణములచే తీజించి పలుచునై పాటగును చెడును. అట్టి పుత్తోత్పాదన సమర్థముగ కానోపదు. ఇది తీజించిననాడు శరీరమంతగ నశించుగాని బుద్ధిబలముమాత్రము చెడును. ఇంక ననేక విషయములు దీనిగురించి చెప్పవలసియున్నను విస్తృతించే నిట విరమించితి.

ఇంతదనుక వివరించిన మూడువిషయములను మానవ సామాన్యముగ సమూల్యములగు వజ్రుల బోలినవని యందరెఱింగియే యుండురు. కావున వీని విషయమున బాగ్రత్తో మెలంగి కాపాడుకొనువారలకు ఆరోగ్యభాగ్య ములకుడుటయ గాక చతుర్విధ పురుషార్థములను తప్పక చేపారునని నొక్క దృఢముగ జెప్పగలను. ఈ ప్రకరణములను ధాతువుల నిరూపించునపుడు వివరించుట యవసరమైనను సింహావలోకనశాస్త్రముగ నిట నిరూపించితిని గవృద్ధయులు గమనించి మన్నించెదరు గాక!

(శ్రీతిరు పత్రిక)

చెన్న పురి బజారుధరలు

ఆగస్టు 19-వ తేది శనివారము.

(1) ధాన్యములు			
దనియాలు బా 1-కి XX 16	మొదలు 18	కలకు	
బియ్యము బస్తాలు			
కుసుమ తెనాలిని	ప 45 గలది	14-8-0	15-0-0
నెల్లూరిని	డిటా	17-0-0	17-8-0
డిల్లీ వి	డిటా	16-0-0	18-0-0
రాగులు ర. 164	బస్తా 1-కి		10 8-0
సువ్వులు		26-8-0	27-0-0
(2) పప్పు ధాన్యములు			
కందులు బస్తా 1-కి 195	ర.	య 18-8-0	15-0-0
సెనగలు	డిటా	14-8-0	15-8-0
సెసలు	డిటా	14-8-0	15-0-0
మినుములు	డిటా	15-8-0	17-0-0
ఉలము	డిటా 164	10-8-0	11-8-0
(3) నూనె వస్తువులు			
సువ్వులు మానె బా 1-కి		య 190-0-0	200-0-0
నెయ్యి మ 1-కి		య 18-0-0	మొ 22-0-0
కొండాపురం వేరు సెనగపప్పు బా 1 కి	63-0-0	64-0-0	
యిర్రెపదేశము		య 54-0-0	55-0-0
వేరు సెనగనూనె గానుగ బా 1 కి	య 180	మిషన్ నూనె 125	
అమడము నూనె బా 1 కి	య 128-0-0	129-0-0	
(4) చిల్లర వస్తువులు			
చాయపపు బా 1-కి		XX 39, 40	
కురపపు		య 105-0-0	
మిరపకాయలు (గుంటూరు) బా 1-కి XX		య 28—22	
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి	య 50, 55		
కాశవానీ పాయకట్టు మణుగు		య 70, 77	
బెల్లము బా 1-కి		XX 15, 16	
పాతవి చింతపండు XX 11 XX 12	కొత్తవి	XX 17, 19	
(5) ఇనుము			
పట్టాలు రఖం బా 1 కి		య 35, 36-0-0	
చదరం		య 87-0-0	
రపుండు		య 36-0-0	
(6) లోహములు			
వెండి 101 తులంకు		య 92-0-0	
బంగారము, తులము 1-కి		య 26-8-0	
సవరను 1-కి		య 17-1-0	
ఇత్తడి బా 1కి		య 325-0-0	
రాగి డిటా		య 360-0-0	
అస్కా చెక్కర బ 1-కి		య 46-12-0, 47-0-0	
(7) రంగులు			
సింహంహార్కు 20 డిక్రీలు అందకు పిపా		100	
డిటా 16	డిటా	87-0-0	
తొట్టి క్రిష్ణడు 20		108-0-0	105-0-0

ఒకమారు చదివిచూడుడు
తప్పని గుణములు! కొనుడు!! పరిక్షింపుడు!!
ఆయుర్వేద పంచరత్నములలో
నొకరత్నము
ఇది చలిజ్వరములకు, చలిలేని జ్వరములకు, విడువని జ్వరములకు, విడిచివచ్చు జ్వరములకు, కఠిన జ్వరములకు, సామాన్య జ్వరములకు, మలేయాజ్వరములకు, క్రిమికిలకాది జ్వరములకు, విషమజ్వరములకు, సన్నిపాతజ్వరములకు, రోష జ్వరములకు ఇంతయే! సర్వవిధజ్వరములకు బరిహార్తు ఉత్తమోత్తమ యావధిరాజము, క్యయినా పనిచేయని సమయమున “మోచిరటా” మంచి పనిచేసినది ఆంగ్లవైద్యులు మెచ్చి యున్నారు. వైద్యుని సాహాయములేకనే శ్రీలు, పురుషులు వాడవచ్చును. బాలురకు ఇవ్వవచ్చును. సదా ఆంగ్ల వధములనే వాడువారు దీనిని వాడి “ఎట్టి అపాయములేని జ్వరహరౌషధరాజమని” ప్రశంసించియున్నారు. చిరట అజీర్ణము, ఇంక నేకవ్యాధుల హరించును. కేటలాగు ఉచితము ఆరవము, మళయాలము, కన్నడభాష మాకు తెలియదు. తెలుగు, ఇంగ్లీషున పుక్తములు వ్రాయవలెను.
ఆయుర్వేద రత్న, పండిత
బి. శ్యామసుందర రావు బ్రదర్సు,
ఆయుర్వేద వధాయము, బరంపురం, గంజాంజిల్లా.

ఆంధ్ర జ్యోతిషాలయము

జాతకము

(1) జాతకము (కుంభ) యొక్క నక్షత్రము (2) పుట్టినతేది, జననకాల ఘడియలుగాని (3) జాతకునియొక్క జన్మ గ్రామము, ప్రస్తుతపు కుటుంబము, మాత ఉత్తరము (వాయవ్యము) యందుగాని, ఈమాటిలో నెదియో యొకటి మాత్రం పంపించుట, జాతకునియొక్క రూపము, స్వభావము, శరీరాంగుణము, వనసంపాదన, ఆయుర్దాయము, భాగ్యము, సంతానము, కష్ట పాతకము, ఉద్యోగము, కుటుంబము మొదలగు 25 సంగతులు జాతకం కొరకు వ్రాసి ముందుగా రు 1-4-0 లకు వి. పి. గా పంపెదము. ఈవాసినసంగతులు సరిగా నున్నయెడల, జాతకుని యొక్క ఆయుర్దాయము అభిరుచుకు, జరుగబోవు ప్రతిసంగతి ఫలములు, అనగా, మహాదళ, అంతర్దళాలములు గల పూర్ణ జాతకము, రాశ్రిసమ్యక్తముగా తయారుచేసి పంపెదము. పూర్ణ జాతకమునకు రు 5 లు, అనునది. పూర్ణజాతకము వ్రాయించు కొనుగారు రు 2 లు, ఆధ్యాత్మ ముందుగా పంపవలెను. అట్లు క్షుణ్ణంగా జాతకము పూర్తిగా అభిరుచుకు తయారుచేసి తీర్చిదిద్దు రు 8 లకు వి. పి. గా పంపెదము.

సంవత్సరఫలము

మొత్తముమీద 1 సం॥ కు వరకు ముందు జరుగబోవు ఫలములు (వాయవ్య, నైలవారిగా 12 నైల ఫలములు విశదముగా వ్రాయుటకు వి. పి. ఖర్చులతో రు 1-4-0 లు అనునది. దీనికి జన్మనక్షత్రము గాని, జన్మగ్రామము గాని, మాత్రం పంపించాలి.

జాతకమార్పాడుము

రెండవ భాగము. ఇది 800 శేతలు

ఇందు లగ్న స్థులు, గ్రహస్థులు, భావస్థులు, మధ్యస్థులు, హాద్యకర్త, అప్తకర్త, తాత్పర్యసహితముగా నుమారు 2000 ప్రమాణ శ్లోకములతోను, విశేషాంశములతోను వ్యాకృత భావఫలములు మహాదళ అంతర్దళాలములును, ఇంకను అనేక సంగతులతో మిక్కిలి నులుపుతేలిని అత్యద్భుతముగా వ్రాయుచుంటుంది. దీనివలన అన్ని సంగతులు పూర్తిగా తెలియును. ఈ గ్రంథము నవ్వనియెడల తిరిగి పాఠ్యు వాచనం చేయుదుము. ఈ 2వ భాగమునకై యిదివరకు భరణములు పంపినవారు తిరిగి మాకు వ్రాసినయెడల రెండు వి. పి. గా పంపెదము. దీని నైల సోప్తఖర్చులు గాక యీ 2-0-0-0 లు

అలభ్యమైనవో ప్రకటించుకొనుట.

(3512) ఆ కెల్ల వెంకట శాస్త్రి, గోపాలపురం, కొత్తపేట పోస్టు. (గోదావరిజిల్లా)

జ్యోతిష రహస్యము

ప్రపంచం దెల్లవలన మిక్కిలి భ్యాతిగాంచి యాతా మోగ్యతాప్రకటన, సర్వశక్తుల పొందిన ప్రాప్తము ప్రకాశకారాధ్యునిచే రచియింపబడినది.

ఈ పుస్తక మెల్లవారికిని భోధపడుటగా చక్కని తెలుగులో వ్రాయబడినది. ఈ పుస్తకము చదివిన ప్రతివారును యితరులసహాయములేకుండ తమకుతా నే జ్యోతిషులగుదురు. ఇట్టిపుస్తకము ముందెప్పుడును ప్రయోగపరచెదము. ఈ పుస్తకములో ననేక జ్యోతిషరహస్యములు, అనుభవ యోగములు జ్యోతిషులకిదివరకు తెలియనట్టి హంకములు కలవు. ఒక్క పారి చూచిన వెని వ్రాసిన సంగతులు నిజమని మీ కే తెలియును. ఒకప్రతి నెల గూ 2-8-0 లు దిగున చిరునామాకు వ్రాయవలయును.

కళింగ జ్యోతిషనిలయము హోదవరం, విశాఖపట్న జిల్లా.

బెంగాలు పర్ ఫ్యూమరీవారి

హి మా ని

తేక అందముగా మారుచుండును

వినువక ఉపయోగించుటచే

సౌందర్యము, ముఖవర్చస్సు

మిక్కిలి అభివృద్ధియగును

ఇది చర్మమును శుభ్రపరచి, రోజువారముగాను, మృదువుగాను, కాంతిగానుమాల్చి అమితమైన చిందనము గలిగించును. ఇందులో శిబ్బలేదు. ఇది హిందూదేశమునందు ఉత్పత్తియగు మాలికలచే, హిందూదేశ వెల్లుబడితో, హిందూదేశీయులచే తయారు చేయబడినది. విదేశీయులందీ వచ్చు జనానందంకమైన మంచుకు సమానముగానుండును. బుడ్డి 1 కి ధర యీ 0-12-0 దళను బుడ్డు ధర యీ 3-0-0

Sharma Banerji & Co.,

43, Strand Road,

Calcutta.

ముఖ్య గవనింపు (2942)

మోగ్యతాప్రకటనలు

(1) నేను నీ సంవత్సరములనుండి విడువని కుయవ్యాధిచే బాధపడుచుంటిని. కొన్ని వేళ్లలో ప్రాణముకూడ విసికిపోయినది. కాశీపట్టణములో నుండు, 'యద్ధా మెడికల్ హాల్' వారిచ్చిన 'మెమల్' ఆస్ట్రోమ్యూర్ అను దివ్యవృక్షమును నేవించుట చేతనే నేను ఇప్పుడు నడచు వ్యాధిలేక పోతున్నాను.

తెంగునూరు

4-8-20

ఆర్. ఎస్. చెట్టి

నవలలు

శృంగారవాటిక - శివసనల

కథలు

1 0 0

వీరపూజ - నాగభద్రుని

1 0 0

విజయనగరరాజుల కథలు

0 8 0

చిత్రామణిరాజుల కథలు

0 4 0

దీర్ఘచక్రవర్తుల కథలు

0 4 0

గోల్కొండ నవాబుల కథలు

0 2 0

0-8-0 అకాల పుస్తకములకు తక్కువ వంశము.

కలాభివర్ధని పరిషత్తు, రాయనరం. (గోదావరిజిల్లా)

తెలుగు కాలికొ బెండు

రివిల్ ప్రాజెక్టు కోడ్ 5 0 0

క్రిమినల్ ప్రాజెక్టు కోడ్ 6 0 0

ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ 3 0 0

శతకరతావళి (గ్రేజు) 2 0 0

సుమతి, పరిసంహ, వేమన, విశిగా 0 2 0

శృంగార రత్నశతకము 0 3 0

వేణుగోపాలశతకము 0 3 0

కాళహస్తి లింగశతకము 0 3 0

రామలింగ శతకము 0 3 0

విక్టోరియా డిప్లో

మైలాపూరు - మదరాసు.

పాలసుగంధిలేహ్యము

ఇది కత్తికుడికి శ్రేష్ఠమయినది. సవామేహములు, మేహ పాదలు, మచ్చలు, చర్మరోగములు, కీళ్లనొప్పులు, మొదలగు వాటిని ఖండించును. 4 డ్రెస్సిల చాలును.

20 టు|| డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

మామ్రాడలేహ్యము.

అత్యుష్ణము, వికృత, కాల్బుతిత, మలబద్ధము, కడుపులో మంట, మొదలగు వాటిని హరించును. 2 టు|| చాలును. 20 టు|| డ్రెస్సి 1-4-0 వి. పి. 0-8-0

పి. సి. ఏ. అందుకో, ఆయుర్వేదసమాజం,

(8851-4) పెరిశే—నెల్లూరుజిల్లా.

మీరు తెలుగువారైతే తెలుగుదేశములో తయారైన

కృష్ణ వేణి సిరాలు కొనవలెను.

సిల్వీనలుపు, ఎరుపు, సిల్వీ, ఆకుపచ్చ.

నమూనాలకు 8 టా|| లెక్కలు పంపును.

స్టూడెంట్స్ & జనరల్ స్టోర్స్,

నాటన్స్ యార్ కోవిలపేట, మదరాసు.

అన్నియు మరులేనా?

కలరాకు తెక్క లేనని నుండును వాచుచుండును. అని గుణము యన్యతనని అదృష్టపడవలను. డాక్టరు గోవిందరాజులు గారు తయారుచేసిన "కలరాసంబంధి" కొద్దికాలముగా నా నోగములను నూపుచుండి నోగికి కుళ్లలనియ్యను. మాట నవనరము. ఒకసారి వాచుదు. దాని ప్రయోజనము కనుగొనుదు.

పీసా 1-కి ధర రూ 1-0-0. టుపాఖర్చులు చేసి.

నలయనారు యెల్లు వ్రాసుకునేది:

భారతవస్త్రభవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, కామిన్, జ్వరములు వర్తరా నోగములకు

బోవధములు కొరకును, క్యాటలాగుకు వ్రాసుకోవడు.

న్యాయవాదిపట్టా రద్దుచేయబడుట

డక్కా పదుపు పద్మపు వానాలో బాబూ మహేంద్రాచార్యులు న్యాయవాదిపట్టా కార్యదర్శి, ముద్దయి తిరువున వివాదాని నేయు దండవాధికారి యుదుట వాదించి విఫలమైనందున తొట్టినట్టి పోవు ను ను యమునా దిక్పాత్ర పే నె డ్దే 9 ము ప మే పా 8 ము తో దను న్యాయబుద్ధితోను వివాదాని నేయలేదను భావముతో మాట్లాడినందులకు ఒకటై మోక్షోద్ధునాదు నోగరి పట్టా ఒకనెల నాకు రద్దుచేసి.

మధ్యరాష్ట్రముల శాసనసభ

సెప్టెంబరు 5 నుండి 14 నాకు జరుగును. అప్పుడు విశ్వ కద్యాలయపు కట్టయు శివ్వశివద్యవట్టములు ప్రవేశపెట్టబడును. సెలవు కమిటీవారి కంపలనను. మునిసిపలు కట్టనుగూర్చి సెలవు కమిటీవారి నివేదికమునుగూడ యోచించెదరు. మునిసి పలుసభ్యులు అధికారియైకొనుటకు పూర్వము రాజభక్తి ప్రమాణముచేయవలెనని సెలవుకమిటీలో ఇద్దరుసభ్యులు తమ భిన్నాభిప్రాయమును తెలియజేసిరి.

ప్రొకటోరై ట్రెంచిమెంటుకుమిటి

మధ్యరాష్ట్రములకు ఇంకొక ఎన్నికూట్టిపు కవున్సిల దండవలయనని సక్రయించిరిని అధికారపదవియందున్న వానినే నియమించుకొనెననియు భావతీయని నియమించి: ఆయనకు పోక క్యమండ ద ని యు ప్రయాణ పు ఖర్చుల ను అధికారులకు అగలు ఎంతిప్పు అనునో అంతయువ్వవలెనని యు సెల్వక్ వి. పి. ఎస్. గారు (ప్రధాన కార్యదర్శి) ప్రసంగమువారియెదుట తెలియజేసిరి.

అయోధ్యభ్యంతలో మోక్షముచేసి నాముద్దినిగా వుండాలకు హాల్లో జోసేఫ్ విల్సన్ గారికి 5 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించబడెను. ఇదివరలో మూడు పర్యాయములు ఇట్టిపనులకు శిక్షపొందెను.

తాతా ఉత్కలపలలో 8887000 రూపములు బాధ మువచ్చినది.

ఒకత్రాలో పోలిను దీర్ఘాటి కమిషనరుని ఇటుకల లోతులు నున్నచులో గొట్టికందులకు చేసేంద్రావార్త పోను గారికి ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించబడెను.

ఆదివారమునాడు రాజ్యపరిషత్ సెయింటులుకు బోవు ను. సంయుక్తరాష్ట్రముల నవ్వరుగారిని సందర్శించెదరు. ఆ వచ్చే ఆదివారము మధ్యాహ్నము 2 గంటల వరకు బోవును.

లక్ష్మణపురములో పి అందు అర్ రైల్వేకంపెనీ విలంబులో నుచున్నాగా నున్న పొన్నస్వామి పిల్ల అనువారికు ఆ కార్యాలయములోనే ఒక కాళాభ్యుధిని కత్తితో గొట్టికందులకు ఒకసంవత్సరము కఠినశిక్ష విధించబడెను.

మదరాస్ నవ్వరు కంపెనులు 17 శేనీ యుగయు 11 గంటలకు ఉదయవలెను కేరీ.

వైద్యాలయసహాయము నిమిత్తము వైదిక ప్రధానాధికారి క్యోగులునా టుప్రవర్తనమును గావించెను. ఆభ్యాసప్రద్య నము వాజప్రతిధి నన్నిధిని జరిగెను.

అలహాబాదు అధిక శాస్త్రపండితుడు రంగూళ్ విశ్వ విద్యాలయములు అధిక శాస్త్రపండితుడనని అంగీకరించిరి. రెండు మూడు నెలలలో ఆపనిలో ప్రవేశించెదరు.

బర్మాల్వే సెంటు గనన్నిరుగారు 16 శేనీ సాయంకాల ము మేయోకు బోనురి.

ఎలెక్ట్రిక్ టేట్

ఈ జర్మన్ సిల్వర్ దీపము పీచులో తయారు చేయబడినది. దీనిని వెలిగించుటకు అగ్నిప్రల్ల (match) అవశ్యము లేదు. ఇది ఎలెక్ట్రిక్ దీపమన వుండును. దీక్షకును ప్రకారము శేనీ దీపముచే నుండు చక్రమును తిప్పినయెడల, తిట్టినపే ప్రకాశ ముగా నుండును. చూచుటకు 2వల అగ్నివ్యముగా నున్నది. కేసుయందు సహ ఉంచుకోవచ్చును. దీపము 1-కి గూ 1-8-0.

జనరల్ మెయిల్ ఆరెడర్ కంపెనీ, పోస్టు బాక్సు 232, మదరాసు.

కలసిపోయింది. ఫల మధికము.

ఏలూరులో గొప్ప మేడ లాటరీ

మాటూరి బ్రహ్మన్న గారి

కుమారు సర్వేశం తాలూకు మేడ.

రూ 16,500 లకు లాటరీ

చీటి 1-న రూ 5 ల చొ॥ 3,300 చీట్లు

అమ్మాయి!

కృష్ణాజిల్లా, ఏలూరు పెద్దబజారులోని మ్యూనిసిపల్ కలెక్షన్ డివిజన్ కింద కలిగినట్లు కలెక్షన్ డివిజన్ వారు మేడను ఆర్డర్ చేయించుచున్నాను. 1922 వ సంవత్సరము ఫిబ్రవరి 10 న తేదీనంది చీట్లు విక్రయించుచున్నాను. చీట్లు పూర్తియగుచున్నవి. లాటరీ చీట్లు యాభై పూర్తియైన వెంటనే లాటరీ కలిపే తేది ప్రతికలలో ప్రచురపంచి యేలూరుపట్టణములో పురాణా మనుష్యుల యెదుట లాటరీ వేయబడును. ముగిసిన తరువాత చీట్ల విక్రయము నిర్ణయించుకొనుట కు సంబంధించినది. తీర్మానము. తరుణము మించిపోయిన తరువాత పూర్తిపడిన లాటరీ వేయబడును. లాటరీ చీట్ల విక్రయము రూ 5 ల మాత్రమే. ఇంకా పూర్వమున విక్రయించిన, విక్రయించుచున్న కొరవారు మా యేజంటులకుగాని లేదా గాన వాసిగాని బాధ్యతలేదు. ఈ చీట్లకు గమనింపవలసినది ఏమిటో కృష్ణాజిల్లా యేలూరు కలెక్షన్ ఓఫీస్ లో ప్రకటింపబడును.

2. ప్రతి గ్రామమునందును మంచి యేజంటు కానియెను. మంచి కమిషను ఇయ్యబడును. వివరములు కొరవారి యొకరిని సంప్రదించుకొనినాటికి (వాసిగాని, స్వయముగా వచ్చిగాని) తెలుసుకొనవచ్చును. (189)

“చీట్లు కావలసినవారు. తమ ఆద్రష్టను స్వయముగ వ్రాయుచు చీటి 1-కి రూ 5 ల చొప్పున మణి ఆర్డరు చేసిన యెడల, అందిన వెంటనే చీట్లు టపాలో పంపించబడును”

ఏలూరు } మాటూరి సర్వేశం,
కృష్ణాజిల్లా. } మేడ వాక్కువారుడు.
1-7-1922.

కుమ్ర, బొల్లి, తేయ, మధుమే

హము, పురాణ నవాయి, సెగ,

మూర్ఖ, వెర్రి, మూలశంఖ, స్త్రీ

రోగము పక్షవాతము మొదలగు

నవి పూచీపైని కుదర్చబడును

గుణమిచ్చిన మోడల్ సాన్నిధ్యము.

అపురూపములగు ఓడలు మహాత్మ్యములు పర్యవేక్షణ లగు కొడుకుల వర్గములకు తెలియదు. వారల వాటిని వాడుచున్నారు. వాటిని వారలకు ముగ్గుల క్రమపడి కొన్ని అపాయములకు లోబడి చేర్చుకొని, మరొకరికిచ్చి ప్రయోగించుచున్నాము.

మాదగ్గరనుండి బొమ్మను నేవించు కొడుకు వారి గుణము కనుపించినకొలది వాయిదాలపై సామ్యమునవచ్చును. అట్టివారుగుణము కనుపించిన పూర్వముగాని, రోగము కుదరవచ్చునని నమ్మకము పుట్టక, పూర్వముగాని సామ్యమున నియ్యవలసినది. ఈ త్రై ప్రకారము మూలముగ సహితము చికిత్స చేయబడును. అట్టివారికి బొమ్మలు వి. పి. గా పంపబడును. (222)

వి. ఎమ్. రాజా.

డిగ్రీ వ్యాధులకుమనమై డిగ్రీ వ్యాధులకుమనమై డిగ్రీ వ్యాధులకుమనమై

మగ్రాచి (సోమినేని) కి మందు లేదా?

కలదు. డాక్టరు సోమినేని (గౌతమ మెడికల్ హాల్) వారు కనిపెట్టిన “మగ్రాచి సంచీని”

అమోఘముగా నా వ్యాధిని మాన్పుటకును, ఇతరుల కది అంటు సంద వాపుటకును, మంచి మందు. వెల్కెముట తేల ఒక గారి తెప్పించి చూచిన నిజానీతి తెలియగలదు.

సీసా 1-కి తపాలఖర్చులు వర్తరా గాక రూ 1-0-0

వలయువారు యిట్లు వ్రాసి:

భారతవస్త్రభవనము, బెజవాడ.

కండ్లకలక, హమిర్లు, స్వరములు వర్తరా రోగములకు

మందులు కొరకు. కావాలగుచు వ్రాసుకొనును.

వైశ్యధర్మప్రకాశిక

మూడవతూరి ముద్రితము. నెల రూ 3-0-0.

ఈ గ్రంథము హిందువులకు ముఖ్యముగ ద్వైతము అందు వైశ్యులకు అత్యంతోపకరమైనది. ఇందు అనేకధర్మములు వివరింపబడియున్నవి. ఇందు శ్రీమత్కృష్ణకాచర్లత్రయ్య స్వసింహ సోమయాజులవారి జీవితచరిత్ర క్లుప్తముగ వివరింపబడినది. మరియు శ్రీ సోమయాజులవారిచే ప్రకటింపబడిన అన్ని గ్రంథములు గలవు. ఈ గ్రంథములన్నియు ముఖ్యముగ ఈ వైశ్యధర్మప్రకాశిక ప్రతివైశ్యునియందు నుండవలసినది. గ్రంథముల జాబితా (కాటలాగు) కొరవారు అధికారిచేసి బంపిన బడయుగలరు.

చీమకుర్తి బసవయ్య గుంటూరు

“విస్తృతకవులు”

కొన్ని ప్రతులుమాత్రమే కలవు	
శ్రీదాభిరామరాజు, శ్రీనాథకృతము	1-0-0
కుమారసంభాషణ:— నన్నెచోడ దేవుపాణి	
ప్రథమభాగము ద్వితీయభాగము, 1 కి	1-0-0
శ్రీరంగ మహాత్మ్యము శైలవరకు రచితము	1-0-0
అవిమరకము రామకృష్ణకవిచేదెనింపబడిన	
భావపాటకము	0-8-0
త్రిపురాంత కోదావరణము రావిపాటి	
త్రిపురాంతకృతము	0-4-0
పై గ్రంథములు చెప్పే పట్టణము టంకసాలపీఠ్ 888 నెం	
బెంటిలో మా. కొరసామయ్య చేరట. వ్రాసినబడినవిగలరు.	

వాణి ప్రెస్ బెజవాడ

ఎందుకు?

చక్కని అచ్చుకు

సాగనగు బైందుకు

నీ కంటియందు ఏలాటిబాద

యైనది కలదా?

అట్లుండిన అన్నివిధముల శేత్రవ్యాధులకు నిర్ణయ పై

నట్టియు, నమృతమైనట్టియు, మిక్కిలి పొగడబడునట్టియు

బొమ్మలముద్రా గుణములను తెలుపునట్టి ప్రస్తావనకు ఏ

వ్రాయుకొడదు? (8897)

L. H. Saller Dept, 4 Sewta Bangal

ఆయుర్వేదభూమణ నోరి రామశాస్త్రి

ప. కే. ప. సి. వారి (14)

శ్రీరవధాని

ఈ దివ్యాత్మకము తల్లులకు పాలన నిర్వహిస్తే

కీర్తిత ప్రశస్తి కలిగించును.

పిల్లలకు నుండి. పత్రికను లేని దురిగల కనాయ

నము. హార్దికమిల్లిపై బుద్ధిలో పనిలేదు పిల్లలు, త

ల్లలు నుభవించును. బలహీను లగు పిల్లలకిచ్చిన జన్మ

లో కొన్ని వేదాంతములు గలవు. వెల బుడ్డి 1-కి 1-8-0

(8847) వి. పి. లో కలసి రూ 2.

మాదగ్గర నుభవించును ఆయుర్వేదమును చిక్కన

రయుర్వేదనిలయుము, బెజవాడ.

యినాం! యినాం!!

60 సం॥ రముల అనుభవముగల సర్కారు

వైద్యాధికారి రావు సాహెబు డాక్టరు దాసుగారి

నుఖజీవిత రహస్యప్రకము

ఇనాముగా పంపబడును. ఈ దిగువవిలాసము

నకు వ్రాయవలెను. (3395)

ఈ త్రైములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

The swasthya Sahaya Pharmacy,

30-2 Harrison Road, Calcutta

ఫలవృక్షముల వ్యవసాయము

XV.

1. దానిమ్మ

దానిమ్మ చెట్టును చాల ముఖ్యముగా పెంచవచ్చున నెల్లూరు జిల్లాలో ప్రత్యేకముగా దానిమ్మ చెట్టును నాటి, వాటి పాదులలో స్నానము చేయుచుండును. చాల ముఖ్యముగా పెరుగు చెట్టు అయినందున నెల్లూరు జిల్లాలో దానిమ్మలో సహితము కనబడు ఫలవృక్షము ఇది యొక్కదే ఇది చాల లాభకరమైన ఫలవృక్షము, కాని, ఎందుకలనో దానిని విశేషముగా పెరు చేయుటలేదు. విశేషములనుండి, అనగా, కాబూలు, పరిషియా, అరేబియా దేశములనుండి మన దేశము నకు తెచ్చి ఒక్కొక్కఫలమును 0-8-0 మతున సహితము అమ్మచున్నారని చాలమందికి తెలియదు. మంచి, పెద్దరకము చెట్టు మనము పెంచుచేసి బొంబాయి, కలకత్తా, మద్రాసు నగరములకు ఎగుమతి చేయవచ్చును. మనవారియందు ఒక విచిత్రణమున్నది. కొత్తపనిచేయుటకు సంశయించెదరు స్వల్పవ్యయముతో ప్రయత్నించుచేసి చూచుటలేనను యిష్టపడరు. ఎవరైనా ప్రయత్నించుచేసి లాభము పొందుచుండెనా, అందరు ఆపనేచేసి, కట్టకడపటికి లాభముకు మారుగా నమ్మముపొందెదరు. రయిను మిట్టల వ్యవసాయ ఆలాగే; బహుశా దానిమ్మపండ్ల వ్యాపారము ఆలాగే కావచ్చును.

శేలలు

దానిమ్మ చెట్టును తోటలముట్టును, ఇండ్లముట్టును, కంచె గానుండుటకు పెరుచేయుదురు. కాబట్టి ఎట్టి నెలలలోనైనను పెరు అగును. కాని శ్రేష్టమైన ఎట్టి నెలలు ప్రశస్తము. లాభము పొందవలెనని తోటలు పెంచువారు లాత్తెట్టియు, ఫలవంతమైన నెలలలో నే పెరు చేయవలయును.

బాతులు

అనేక బాతులున్నవి; కొన్ని యెట్టివి, కొన్ని తెల్లవి; కొన్ని పులుపు; కొన్ని తీపు; కొన్నిటిలో గింజలు పెద్దవి, మరి కొన్నిటిలో చిన్నవి. శ్రేష్టమైన పెద్దకాయల రకములు కాబూలు, పాట్నా, యెంబూరు, కొయంబత్తూరులలో విశేషముగా పెంచబడుచున్నవి.

ప్రకరణము

విభుల నలకను, నెలంట్లనలకను, ఇవల అంటునలకను ప్రకరణము చేయవచ్చును. కాని, సాధారణముగా నెలంట్లనలకనే యుత్పత్తి చేయుచుండురు. పదియడుగుల దూరమున నాటవలెను. ఆపండ్లపప్పును నీరు కట్టుచుండవలెను. వర్షాకాలమందు అనవసరము. విభులను నాటిన 1½ సంవత్సరములో ఫలించును; అట్లునాటిన సంవత్సరమే ఫలించును. సంవత్సరము పొడవున కాయుచుండును కాని వానలు కురిసిన తరువాత విశేషముగా ఫలించును.

ప్రతి సంవత్సరమున, పూలుపూయుటకు ఒకటి రెండు నెలలు ముందుగా కొమ్మల చిగుళ్లు కత్తిరించినయెడల ఎక్కువ కాయలు కాయును; కత్తిరించినయెడల కొమ్మలు అటలు మాత్రము విశేషముగాయుండును. సాధారణముగా ప్రతి ఫల వృక్షముల విషయములోను ఆలాగే యుండును.

ఎరువులు

పసుపులపేడయు, బూడిదయు మంచివి. “చెట్టు మున్ను పుపా లెక్కుచుగల నెర్ర నెలలో బాగుగపెరిగి కాయును. ఇవ నెలలు దీనికి ప్రాతిగా పనికిరావు. ఇటుకపొడుముతో గలిపిన చీకెన పశువులయొక్క దీనికి మంచిది” అని గోపేటి శ్రోగి రాజు పంతులుగారు తమ “శ్రద్ధావృక్ష ప్రభు పాఠములు” అను గ్రంథమున వ్రాసిరి.

పురుగులు

దానిమ్మ పండ్లకు పురుగులు పట్టుట సామాన్యము. అందుకలన చాల నష్ట మగుచుండును. ఒక శీతాశోక చిలుక ఈ నష్టమునకు కారణము. ఈ హాని రెండువిధముల కలుగును. పుల్లూనో, లేదాకాయ మీదనో కుడ్లుపెట్టును. పుల్లూనోపెట్టిన కుడ్లు పొదిగి పుల్లూనో వృద్ధిచేయించుండును. లోపల పురుగు, ఉన్నదని తెలిసికొనుటకు గుణుకు ఏమియు నుండదు. కాని కొన్ని దినములకు తొలుదుకొని బయటవచ్చును. లేదాకాయ మీద కుడ్లుపెట్టినయెడల, పొదిగి పిల్లయిన వెంటనే కాయ లొనికి పోయి గింజలను తినును. ఇట్టి సందర్భములో తొలచినట్లు గుణుకు బుండుటవలన నులభముగా తెలిసికొనవచ్చును. అట్టి కాయలను వెంటనే కొని మట్టికింద పాతివేయవలెను. పురుగులు పట్టకుండ చేయుట ముఖ్యవశ్యకము. నీలగడ్డపు శీతాశోక చిలుకల కనపడినవెంటనే వలతో పట్టి చంకవలెను. కాయలకు బుట్టల నయినను గుడ్డల నయినను చుట్టవలెను.

ఉపయోగములు

దానిమ్మ చెట్టు కంచెల కుపయోగపడును. ఎండాకాల మందు దప్పి యారుటకు (తాగడు సోదాతో దానిమ్మ నీర వేసు కూడ) పుపయోగించుదురు. చాల రుచికరముగానుండును.

2. జాము.

జామచెట్టు అనేక జాతులగున్నది; కొన్నియెట్టివి, కొన్ని తెల్లవి; కొన్ని చిన్నవి; కొన్ని పెద్దవి; ఎట్టాటికంటె తెల్లజాతిని ఎక్కువ తుచుకొనుచుండును. జామకాయలలో గింజలు విశేషముగా యుండుటవలన విశేషముగా తినఁ ప్రకృతము గింజలు లేని జాది యొకటియున్నది. దానిని అలహా బాదు జామయని పిలుతురు. పండ్లు సామాన్యపండ్లకంటె అనేక రుచు పెద్దవిగానుండును. ఈజాతిచెట్టు పెంకుచూరులో గల నా మెంటు గార్డెన్సులో అనేక మున్నవి. కడపయిలో ఈజాతి యెట్లు నొక రమ్ముచున్నారట. ఈజాతి అన్నివిధముల ప్రశస్త మైనది.

ఎట్టి నేలలోనైనను జామచెట్టు పెరుగును. కాని సార వంశమైన నేలలలో ఎక్కువభాగము లభించును. బంకనేలలలో ఎక్కువభాగము లభించును. బంకనేలలలో బాగుగ పెరుగును. చాటినేలలు ఉపయోగపడవు.

ఎరువులు

పాతపేద, చెరువునందు, ఎత్తయన్న మొదలయినవి శ్రేష్ఠమైన యెరువులు.

ప్రవర్తనము

విత్తులవలన ప్రకృతము లేయరమ్మును, కాని అది చాల తక్కినదైన పద్ధతి. విత్తనములవలన చేసినచెట్టు స్వభావము, తల్లిచెట్టును పోలియుండ వలెను. మూడు నాలుగేండ్లు ప్రయాసపడి, అంతట తమ కోరికప్రకారము జరుగలేదని విచార పడిన ప్రయోజనముండదు. అందుకట్టుటయే ఫలకృతముల ప్రవర్తనమునకు ముఖ్యపద్ధతి. ఇట్టిసిద్ధిగా, తల్లిచెట్టునకును పిల్లచెట్టునకును వ్యత్యాసము లేదు. జామచెట్టును నేలంట్లును, చెరువు అంట్లును, గుత్తియంట్లును కట్టవచ్చును. అంటునాటిన సున్నర మే ఫలించును. కాని పత్తులవలన ఎప్పటిను మొక్క మూడేండ్లకు లోపల ఫలించవు.

నీరు కట్టుచుండిన యెడల ఎల్లప్పుడును ఫలించుచుండు ను కాని, తోటయగువారికి లాభకరమైన పద్ధతికాదు. వానా కాల మందును శీతాకాలమందును విశేషముగా ఫలించును. విశేషముగా ఫలించుచేయుటకు చెంకు కడ్డలు గలవు.

1. "జామచెట్టు పూయకాలమునకు ముందు తేలికయి న చివళ్లను గత్తెంచినయెడల నవి పుల్లలునెట్టి విశేషముగ గామును."

2. ఫలితమున తీసికొనిన తరువాత ఫ్లిజబరిమాసమునందు చెట్టును వికాశినిచ్చి, నీరు ఎంతమాత్రము కట్టయెడల ఆకులు రాలినను. సాధారణముగా పూలుపూయు కాలమునకు ఒక నెల ముందుగా చెట్టు చుట్టును ఏదేనిమిడి యడుగుల దూరము ఒక యడుగు వెడల్పున అంతేజోతును గోతి త్రవ్వ గోతిగా చివి కిన పేదయెను, ఎముకల పొడియెను వేసి నట్టితో కప్పి, నీరు విశేషముగా కట్టవలెను. ఒక నెలలోపల పూలుపూయును. అటుతరువాత అనగరమైనప్పుడు నీరు కట్టుచుండవలెను. అప్పు డప్పుడు దున్నుచుండియెడల కాయలు పెద్దవగును.

వ్యాధులు

జామచెట్టుకు వ్యాధులు కాని పురుగులుకాని యుండవు; కాని పక్షులు హానిచేయుచుండును. పండ్లు అగుటవలనందు బుట్టలైనను గడ్డలైనను కట్టుట మంచిది.

ఉపయోగములు

యూరపు అమెరికా ఖండములందు, జామపండ్లతో "జామ్" అను దానిని చేసి దబ్బాలలోన, నీసాలలోన పదిల పరచి మన దేశమునకు ఎరుమతి చేయుచున్నాను. అది సులభమైన పద్ధతియైనను మన దేశమునకు విశేషముగా చేయుటలేదు. అలహాబాదు జాతిచెట్టును వైచిత్ర్యము అన్ని విధముల లాభకారిగా నుండును.

3. గులాబీ జామ

గులాబీ జామచెట్టును, సామాన్యపు జామచెట్టుకు వైచిత్ర్యములగుననే వైచిత్ర్యమున్నది. ఈ చెట్టు ఆంధ్రదేశమున విశాఖపట్టణము జిల్లాలో మాత్రమున్నది. చాల దుర్వికరమైనది.

నర్సాపురం. దరికి చంచయ్య బి. ఎస్. సి.

శ్రీ బాలగంగాధర తిలకగారి

సమ్యక్రీతము

స్వరాజ్య ఉపన్యాసములు

ప్రతి 1-కి రూ 0.14-0.

పండిత మధనమోహన మాళవ్య

గారి జీవితము, పంజాబు అల్లరి

ప్రతి 1-కి రూ 0-8-0.

వావిళ్ల రామస్వామిశాస్త్రిలు అందునను,

392, ఎస్. నేడు, చెన్నపురి.

కంటినిలూను:- వావిళ్ల, మదరాసు.

ఇ సా న ఫ లె

మలేరియా జ్వరమునకు అమోఘమైన ఔషధము.

జ్వరగడ్డను కరిగించి, 15 దినములలో వ్యాధిని పూర్తిగా పోగొట్టును. మలేరియాను రానివ్యాధికి ఆటంకపరచుటకై ఉదయం, సాయంకాలములందు పూటకు ఒకమాత్ర మొచ్చిన తీసుకొనవలెను.

అస్ట్రా

తిమురువాయువు, మూత్రరోగము మూత్రకృచ్ఛరోగము మున్నగువాటికి తగిన దివ్యౌషధ మిది యొక్కటియే. నమ్మకమైనట్టి మందుల దుకాణములందు, ఔషధశాలలందు దొరకును.

మెస్సర్సు గోరియో (లిమిటెడ్) పోస్టుబాక్సు నెం 159, భాట్ - బొంబాయి.

Esanafele.

ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజెంట్లు.

(25)

చల్లారాం గైయానుచందు షాపు

వారు క్రొత్త జవిలీ రకములను జపానునుండి తెప్పించి యిప్పుడే ప్రాకటమి యున్నారు.

రోజారంగునకు సరిగ బుట్టలు వేసినది, ఆకుపచ్చ, చాకులేట్,

మున్నగు విధవిధరంగులలో పలువిధరకములు గలవు.

ఇవిగాక రవికె, జాకెట్టు దినుసులు కూడ త్వరలోనే తెప్పించెదరు.

బయటవారి వర్తకులకు ప్రత్యేకపు ధరల మోపున పంపబడును.

విలాసమును చక్కగా వ్రాయుడు.

చల్లారాం గైయానుచందు

(2300)

గొప్ప అద్దము తలుపులతో అందముగ నుండు షాపు

9, 10, 11, రత్నబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

పెరి వైతే కపు ఔషధములు

ఈ క్రింద దెలుపబడిన ఔషధములు శరీరశాస్త్రమునకును, రోగ చికిత్సకును సంబంధించినవి మా వైద్యులచే రసాయన శాస్త్రజ్ఞులచే శాస్త్రపరిశోధనాసాధనము యొక్కరపబడినవి.

మా ఔషధముల తయారుచేయు కాలలో పలుగు సామగ్రి యంతయుగలదు. ఇది యిండియాలో నెల్ల చాల పెద్ద ప్రస్తుతము కావలసిన వస్తుసామగ్రి యంతయుగలదు. అవట మూలికలు వృక్షశాస్త్రప్రకారము, రసాయన శాస్త్ర ప్రకారము, భూ తత్వముగుండ గూడ పరిశుభ్రమగును. అవట బి. పి. స్టాండర్డు ప్రకారము రసాయనములు మూలికలు విశుద్ధత రగును కావున యీ ఔషధములు పారిశుద్ధ్యతయున్న, నమ్మకమున్న యేమాత్రమున అనుమానింప వక్కరలేదు.

డాక్టరు య్యాన్సు సిరపు

సిరపు ఫెరి ఫాస్ఫేట్స్ కాంపౌండు క్విన్లెను యెట్స్ ప్రిక్సియా

ఈసిరపు డాక్టరు య్యాన్సుపద్ధతి ననుసరించి విరసఫాస్ఫేటులు, క్వెస్, ప్రిక్సియా యివన్నియుచేసి దివ్యముగ తయారు చేయబడినది.

ఈ ఔషధము అతి ఉష్ణప్రదేశములోగాని యిండియాలో నుండుటవలన గలగు దుష్ఫలమును పోగొట్టుటకును, మానసిక శక్తిహానీగారి దుష్ఫలత్వమునుగూడ పోగొట్టుటకును ప్రపంచ మంతటను ప్రసిద్ధికెక్కిన దివ్యౌషధము.

వల కెడ్డ బుడ్డి రు 2-8-0 మీడియ వైజు బుడ్డి రు 1-4-0. చిన్నబుడ్డి 12 అణాలు.

కె మి కె లు పు డ్డు

ఇది విరక, లైము, పొటాషు, సోడా ఫాస్ఫేటులసిరపు

శుద్ధముగనుండును. అడుగున సత్తుయేమియు నుండదు. ఫిలడల్ఫియా యెడ్వర్డు పారిసు గారు చేసిన పాల్ ప్రకారము తయారుకాబడినది.

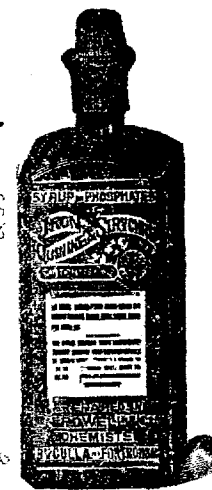
ఇది పిల్లలకు అత్యంతోపయోగకరమైనది. ఇది బలమునిచ్చు మంచియౌషధము. దుర్బిచానుండును. మంచికృత్తిగావింది వరములకు పుష్టినిచ్చును.

పెద్దవైజు బుడ్డి రు 1-12-0, మీడియం రు 1-0-0, చిన్నవైజు 10 అణాలు.

పవలు కంపెనీవారి సరుకులకు మా మందులను వివరించుచు వ్రాయుడు.

N. POWELL & Co., Manufacturing Chemists, Bombay

(3421)

To Save Labor & Money use our
NORCROSS HAND CULTIVATORS

5 Steel Prongs
useful for
Fruit and
Flower Gardens

4 Feet Handle
useful for
Vegetable Gardens
Field & Crops

Read the following

The Officer-In-Charge, Military Farms, Okara, Punjab writes :—

One of the handiest garden tools I have seen is the 5 Prong Norcross Hand Cultivator. It is a pleasure to use it, and pleasing to see the stirred soil afterwards.

To my surprise the Mali is quite taken with it and uses it without being ordered. Its functions are:—

AERATES SOIL CONSERVES MOISTURE DEST OYS WEEDS

NO OTHER GARDEN TOOL I HAVE SEEN EQUALS THIS

Price Rs 9 only. Order To-day.

The Limaye Bros., Ltd. Appollo Street., P. B. No. 684, Bombay

శ్రీమాన్ వైద్యరత్న డి. గోపాలాచార్యగారిచే

శ్రీగృహ, కలరా మున్నగు ఘోర వ్యాధులకును అతిమూలము, మధుమేహము, సెగరోగము, మూలము ను ద మూర్ఛలు, ముట్టకుట్ట, ష. యము, ఉబ్బసము, దగ్గు, శూలనొప్పి, మున్నగు వ్యాధులకును తగిన ఆయుర్వేదావధములును

గర్భిణీ శ్రీలకును, తదితర శ్రీలకును, పురుషులకును, ఆరోగ్య వాయు కములగు లేహములు, సిరప్సులు, తైలములు వగైరా ఆయుర్వేద వివ్యావధములు ఇందు గలవు. క్యాటలాగు ఉచితముగా పంపబడును.

సాపేక్షముగా

అలిగ్రాఫ్ అక్షరము:

"పండిట్" మద్రాసు. (1045)

ఆయుర్వేదాశ్రమం,

నెం. 41, ఆచారప్పకవిధి, మద్రాసు.

"Everybody's
favourite
Toilet
Kaminia oil &
OttoDilbahar
Sold Every
where."

వెంటుకలే అందము.

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు మున్నగు దుడిచి రావలసిన వస్తువులు. ఈ దుడిచుకల వెంటుకలెట్టెయందు వెంటుకలు పాత్రవేయబడు.

అంతరంగిక రాసినందు.

నేడే

కామినీయా నూనెను

వాడులు మొదలు వెంటుకలు

ఇది విజృంభించుచున్నది.

వెంటుకల వెంటుకలెట్టెలో మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

వెంటుకల వెంటుకలెట్టెలో మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

మీ వెంటుకల వెంటుకలెట్టెలో మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

ఈ కలెక్టర్ మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

వెంటుకల వెంటుకలెట్టెలో మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

కామినీయా కలెక్టర్ మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

వెంటుకల వెంటుకలెట్టెలో మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

అన్ని వస్తువులను ఈ కలెక్టర్ మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

విజృంభించుచున్నది.

ఇది మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

కలెక్టర్ మున్నగు, కలెక్టర్ మున్నగు, యిది విజృంభించుచున్నది.

సోలు దేవతలు:

అంగ్లొయిండియన్ డ్రగ్స్ అండ్

కెమికలు కంపెనీ,

(126) 155 కామ్యూనిటీ, బొంబాయి.

ఓరియంటల్

గవర్న

మెంటు నెక్సారిటీ

లైఫ్ అన్యూరన్సు కంపెనీ, లిమిటెడ్

1874 సం॥ స్థాపితము.

హెడ్ క్వార్టర్స్, బొంబాయి.

మా నెట్వర్క్: హెచ్. ఎడ్వైన్ జోన్సు.

ఫస్టు యూ 5,46,00,000 వైగానే యిస్తుంది
1920-వ సంవత్సరము నందు

వరంబడి 91,06,338.0.15

ఇవ్వల జరిగిన చున్న ఆషాఢ

రెన్యూల మొత్తము 15,44,24,596-11-2

మొనుపటికంటె ఇవ్వడం పాలిసి

చార్జ్ కలెక్టర్ గా పేర్కొనిన

మొత్తము 6,50,00,000

ఈ కంపెనీ తరఫున వసూలేయబడు ఏజెంట్లు

కాపలయ్యను. వారు అనుభవ శాలుగైన సులభ

వలయ్యను. ధరావత్తు కల్పించవలయును.

ధరఖాస్తు ఫారములకు యీ క్రింది విధాన

మునకు వ్రాయుడు.

675

Apply to:—

F. E. Vaid Esq, Branch Secretary

Oriental Assurance Building,

Post Box No. 8, Madras

భయపడవద్దు

తెలుగుదేశం తక్షణము ఈ
బొంబాయి వాదిన విజయము
లికినయ్యను. బుడ్డి 1.2 కల
రు 0.8-0. 1 బుడ్డి మొదలు
8 బుడ్డులకు పోయే 0.8-0
రు 4-8-0 ముగియవచ్చు తేదిన
వారికి 1 వజ్రబుడ్డు పోయే
తేదిన పంపబడును.
పక్షివారము, పిచ్చి, పుష్పము
క్ష. యము, మూలము, ఆది

మూలము, గర్భవ్యాధులు మొదలగువాటి కన్నీటి

నష్టములను యావధములు గలవు.

క్యాటలాగునకు వ్రాసినచో ఇవామగా పంపెదము.

మీకు గల బాధలను వ్రాసి మంచి యావధమును

పొందుదు. (119-980)

Telegram: Rajvaid Sri Bamandasji Kaviraj

Rajvaid 152, Harrish Road, CALCUTTA.

Calcutta.

అతంకని గ్రహబౌద్ధధాలయం

స్థాపితము 1881 సం॥

ఈ బౌద్ధధాలయపు ప్రసిద్ధి తెలిసిన

అతంకని గ్రహమాత్రాలు

పీఠిని నేవించి మేలుపొందిన అనేకులు పలుమారు

విదవళి జోరుచున్నారు. గాఢ ప్రతిభలము మీకు

కూడను పొందవలెను అనుచు చూడండి - ప్రస్తుతం

తెహలు ఖర్చులు కూడను కోరిక పంపబడు

మాయొక్క బాధితాలకు గాను దయచేసి వ్రాయుడు.

అతంగని గ్రహబౌద్ధధాలయం

(219) 26 బ్రాడ్వే, మదరాసుకు వ్రాసి.